

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม  
เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน  
สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

**DEVELOPING TRAINING PROGRAM ON CULTURAL  
TOURISM FOR ASEAN PREPARATION FOR YOUNG  
TOUR GUIDES IN SINGBURI PROVINCE**

มธุรดา เอี่ยมสุภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร  
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี  
ปีการศึกษา 2558  
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม  
เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน  
สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

มธุรดา เอี่ยมสภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร  
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี  
ปีการศึกษา 2558  
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

# หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม  
เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับ  
มัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

Developing Training Program on Cultural Tourism for  
ASEAN Preparation for Young Tour Guides in  
Singburi Province

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวมธุรดา เอี่ยมสุภา

สาขาวิชา

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.

ปีการศึกษา

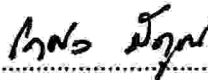
2558

## คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



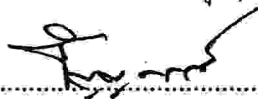
ประธานกรรมการ

(อาจารย์สริน เจิมไชสง, ค.ด.)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์โกศล มีคุณ, กศ.ด.)



กรรมการ

(อาจารย์ชัยบุญภรณ์ เลาะห์เพ็ญแสง, ค.ด.)

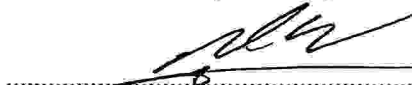


กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)

คณะกรรมการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต



คณบดีคณะอุตสาหกรรม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)

วันที่ 25 เดือน เมษายน พ.ศ. 2559

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับ มัคคุเทศก์น้อย ในจังหวัดสิงห์บุรี
ชื่อ – นามสกุล	นางสาวมธุรดา เอี่ยมสุภา
สาขาวิชา	การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.
ปีการศึกษา	2558

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ มัคคุเทศก์น้อย จำนวน 35 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากจำนวนมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรีจำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรม 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) โครงสร้าง (4) ขอบข่ายเนื้อหา (5) กิจกรรมในการฝึกอบรม (6) สื่อประกอบการฝึกอบรม (7) ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม (8) เอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร เอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับมัคคุเทศก์น้อย (9) การวัดและประเมินผล (10) แผนการจัดการฝึกอบรม จำนวน 3 แผน โดยแผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง อาเซียน การประเมินผลโครงสร้างหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6-1.00 ดังนั้น ส่วนประกอบในโครงสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการฝึกอบรม มีความสอดคล้องและเหมาะสม

2) ด้านการประเมิน พบว่า มัคคุเทศก์น้อยมีความตั้งใจในการเรียนรู้ มีความสนใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ของมัคคุเทศก์ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ด้านการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวม พบว่า มัคคุเทศก์น้อยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ในการจัดการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นของตน ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

**คำสำคัญ:** หลักสูตรฝึกอบรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มัคคุเทศก์น้อย

<b>Thesis Title</b>	Developing Training Program on Cultural Tourism for ASEAN Preparation for Young Tour Guides in Singburi Province
<b>Name - Surname</b>	Miss Maturada Aimsupa
<b>Program</b>	Research and Curriculum Development
<b>Thesis Advisor</b>	Assistant Professor Sutthiporn Boonsong, Ed.D.
<b>Academic Year</b>	2015

## **ABSTRACT**

The objectives of this research were to 1) develop training program on cultural tourism for ASEAN community preparation for young tour guides in Singburi province, 2) study the performance and efficiency of the developed training program, and 3) study the participants' satisfaction towards the developed training program.

The samples of this research were 35 young tour guides selected by simple random sampling from 70 young tour guides in Singburi province. The research instruments were 1) training program, 2) questionnaire, 3) interview, 4) academic achievement test, and 5) satisfaction questionnaire. Quantitative data were analyzed through percentage, mean, standard deviation, and Dependent sample t-test. Qualitative data were analyzed through content analysis from interviews.

The results of this research showed that: 1) the training program on cultural tourism for the ASEAN community preparation for young tour guides in Singburi province consisted of (1) rationale, (2) objective, (3) structure, (4) content, (5) training activities, (6) training media, (7) training duration, (8) training documentation for trainers and trainees, (9) measurement and evaluation, and (10) three training plans: 1) introduction to personality of tour guides, 2) general information and tourist attractions in Singburi province, 3) ASEAN. From the evaluation, it was found that the program evaluation had the Index of Consistency (IOC) between 0.6 to 1.00, suggesting that the components of the program outline and training plans were relevant. The samples were attentively interested in the training program. The result showed that the samples had higher posttest score than the pretest score at statistically significant difference .05. The satisfaction towards the training program was at the highest level. The samples learned and enhanced their knowledge of cultural tourism from their local resources.

**Keywords:** training program, cultural tourism, the ASEAN community, young tour guides

## กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพร บุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ทำการศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ศรัณย์ ว่องไว ประธานกรรมการสอบ รศ.ดร.โกศล มีคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสอบ และ ดร.ธัญญกรณ์ เล่าหะเพ็ญแสง กรรมการสอบ ที่ได้ให้ความกรุณาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัย รวมทั้งเสียสละเวลาในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ คุณสมศักดิ์ อินทาวรี ที่ได้เสียสละเวลาในการใช้หลักสูตร และสนับสนุนในการเรียนรู้

ขอขอบพระคุณ และมอบความดีทั้งหมดนี้ให้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง เพื่อน และคณะครูอาจารย์ที่ให้การสนับสนุนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ หากวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้อาจตกบกพร่อง หรือไม่สมบูรณ์ประการใด ผู้วิจัยขอกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

มธุรดา เอี่ยมสุภา

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
สารบัญตาราง.....	(9)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 คำถามของการวิจัย.....	14
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	14
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	14
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	14
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	17
1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.1 การฝึกอบรม.....	19
2.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	26
2.3 ความรู้เกี่ยวกับมัลแวร์.....	31
2.4 จังหวัดสิงห์บุรี.....	38
2.5 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน....	44
2.6 ความพึงพอใจ.....	48
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51



## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียม ความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี..	68
4.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม.....	73
4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม.....	75
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
5.1 สรุปผล.....	77
5.2 อภิปรายผล.....	78
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	87
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	89
ภาคผนวก ค หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความ พร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัด สิงห์บุรี.....	92
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	168
ภาคผนวก จ การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC.....	188
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	197
ประวัติผู้เขียน.....	211

## สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง.....	66
ตารางที่ 4.1 แผนการจัดการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อม การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	71
ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ฝึกอบรม.....	74
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความของแบบประเมินความ พึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร.....	75

## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	17
ภาพที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดสิงห์บุรี.....	38
ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดสิงห์บุรี.....	43

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเรานั้นกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นชุมชนที่มีความแข็งแกร่งและพร้อมที่จะรับมือมากขึ้น ทั้งด้านการเมืองที่มั่นคง เศรษฐกิจในด้านต่างๆ และการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจะต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือในด้านต่างๆ ทั้งภัยคุกคามและปัญหาใหม่ๆ ที่จะมาพร้อมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การร่วมมือกันให้สมาชิกในชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจุดประสงค์หลักของประชาคมอาเซียน คือ การส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ อาทิ เศรษฐกิจ สังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในส่วนภูมิภาค ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขณะเดียวกันการรวมตัวของกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียนมีการให้ความร่วมมือในการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริการตามข้อตกลงเขตการค้าเสรี นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2554) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีความสำคัญกับองค์ความรู้ และภูมิปัญญาของผู้คนที่สั่งสม สืบสาน ภายใต้อารมณ์ของพื้นที่และบริบทของสังคมวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงรวมถึงการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์และการพัฒนาการของชุมชน แม้รูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ยังไม่เป็นที่นิยมของนักลงทุนเพราะอาจไม่สร้างผลกำไร แต่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเป็นกลไกอย่างหนึ่งที่จะเข้ามาช่วยเสริมความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณของชุมชน เพื่อสร้างศรัทธาภูมิใจและสำนึกร่วมของชุมชน อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาจากการเรียนรู้ศักยภาพของตนเอง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นกระบวนการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น และมุ่งอธิบายความหมายของปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมอย่างเชื่อมโยงกับภูมิเนเวศและกำกับด้วยภูมิธรรมที่ลึกซึ้ง ขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเรา ดังนั้น ต้องปรับทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างความมั่นคงทางฐานทรัพยากร ความสมดุลของระบบนิเวศ และทางด้านวัฒนธรรม เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงมีความพิเศษในส่วนที่นักท่องเที่ยวจะเน้นที่การศึกษา หาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สถานที่ดังกล่าวจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการ

พัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคม โดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึง สภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมหรือขนบธรรมเนียมประเพณี (กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และ ศรันยา แสงลี้มสุวรรณ. [ม.ป.ป.], น 140) ซึ่งนอกจากสถานที่แล้วการดำรงชีวิตของชุมชน ต่างก็มีลักษณะที่โดดเด่นต่างกันออกไป ลักษณะเด่นของชุมชนก็ยังสามารถนำมาจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันต่อๆ มาเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้ได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

สิงห์บุรีเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ทางด้านประวัติศาสตร์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ของจังหวัดสิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยวยังสามารถแบ่งออกเป็น 1) แหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เช่น อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันและอุทยานค่ายบางระจัน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่หนึ่งของจังหวัดสิงห์บุรี และมีประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน คือ การสวดดีวีรชนค่ายบางระจัน ที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องยาวนานนับสิบปี เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมรำลึกถึงวีรกรรมของชาวบ้านบางระจันที่แสดงออกถึงความสามัคคี 2) แหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม เช่น วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร จะมีการประกอบพิธีปารุषะนัง ถือเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมา คือ การนำผ้าห่ม 9 ผืนมาเย็บต่อกันเพื่อนำผ้านี้ดองกล่าวมาคลุมองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ ซึ่งเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของชาวจังหวัดสิงห์บุรี

แหล่งท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จึงก่อให้เกิดธุรกิจด้านการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้น (ปัทมา กลางกาญจน์, 2550) มัคคุเทศก์จึงมีความจำเป็นเนื่องจากเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก และจัดสรรข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนคอยชี้แนะ อธิบายสิ่งต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยวทราบ ซึ่งตามธรรมชาตินักท่องเที่ยวเป็นคนแปลกหน้าในท้องถิ่นที่ไม่คุ้นเคยกับสถานที่ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ และบุคคลในท้องถิ่น มัคคุเทศก์จึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยว ในการชักนำชี้แนะนักท่องเที่ยวให้ประพฤติดีสิ่งที่เป็นคุณ ละเว้นสิ่งที่เป็นโทษ เพราะนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่นและต่างประเทศย่อมไม่เข้าใจข้อห้าม ข้อนิยม ของการประพฤติดิปฏิบัติของบุคคลในท้องถิ่นนั้นๆ มัคคุเทศก์จึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นๆ ฉะนั้นนักท่องเที่ยวจึงต้องการให้มัคคุเทศก์เป็นผู้นำทาง ยังเป็นการเดินทางต่างถิ่นมากเท่าใด ความจำเป็นในความต้องการมัคคุเทศก์ก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น จึงนับได้ว่ามัคคุเทศก์เป็นบุคลากรที่สำคัญ

การที่จะพัฒนามัคคุเทศก์น้อยให้ได้ศึกษาวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นของตน ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทำให้มัคคุเทศก์น้อยเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นแล้วยังเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพในการปฏิบัติงานที่ดี และมีความรอบรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่จะนำนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม นอกจากนี้มัคคุเทศก์น้อยยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ได้ คือ การประกอบอาชีพอิสระในช่วงเวลาในวันหยุดเป็นการสร้างรายได้เพื่อนำมาใช้เป็นทุนการศึกษาของตนเองได้ และเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระจากครอบครัว มัคคุเทศก์น้อยได้ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นของตน และยังเป็นการปูพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพ นอกจากนั้นการมีผู้นำเที่ยวเป็นบุคคลในท้องถิ่นของตนยังช่วยในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ เพราะมัคคุเทศก์น้อยเป็นคนในท้องถิ่นจึงสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ถูกต้อง จากงานวิจัยของ ชัยชนะ อินันธนะ (2553) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ พบว่า นักเรียนมีความสนใจและมีความตั้งใจในการเรียนรู้การเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ และมีความสนุกสนานในการฝึกอบรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ของนักเรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมในระดับมากที่สุด และควรปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมด้านทักษะการพูด และการแนะนำข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว และงานวิจัยของ ปทิตตา กลางกาญจน์. (2550) การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจในการที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อให้มีความพร้อมทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำได้สามารถรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวโดยจะต้องให้ความสำคัญทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นตลอดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และนำเอาความรู้ที่ได้ฝึกอบรมไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

## 1.2 คำถามของการวิจัย

1.2.1 ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี เป็นอย่างไร

1.2.2 ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรีที่พัฒนาขึ้น เป็นอย่างไร

1.2.3 ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรีที่พัฒนาขึ้น เป็นอย่างไร

## 1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

1.3.2 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

1.3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

## 1.4 สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

## 1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มัคคุเทศก์น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ มัคคุเทศก์น้อย จำนวน 35 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวน 70 คน ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

#### 1.5.2 ด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

2. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรีที่พัฒนาขึ้น

#### 1.5.3 ด้านเนื้อหา

เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ยึดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ตามที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการสัมภาษณ์ ซึ่งมีเนื้อหาที่สำคัญและจำเป็นต่อการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 3 ประเด็น ได้แก่

1. บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์
2. ข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี
3. อาเซียน

#### 1.5.4 ด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คือ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2559

### 1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

16.1 หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง กระบวนการที่จะพัฒนาผู้เข้ารับการอบรม ให้มีความรู้และทักษะด้านการ



ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จนสามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นหลักสูตรที่ได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

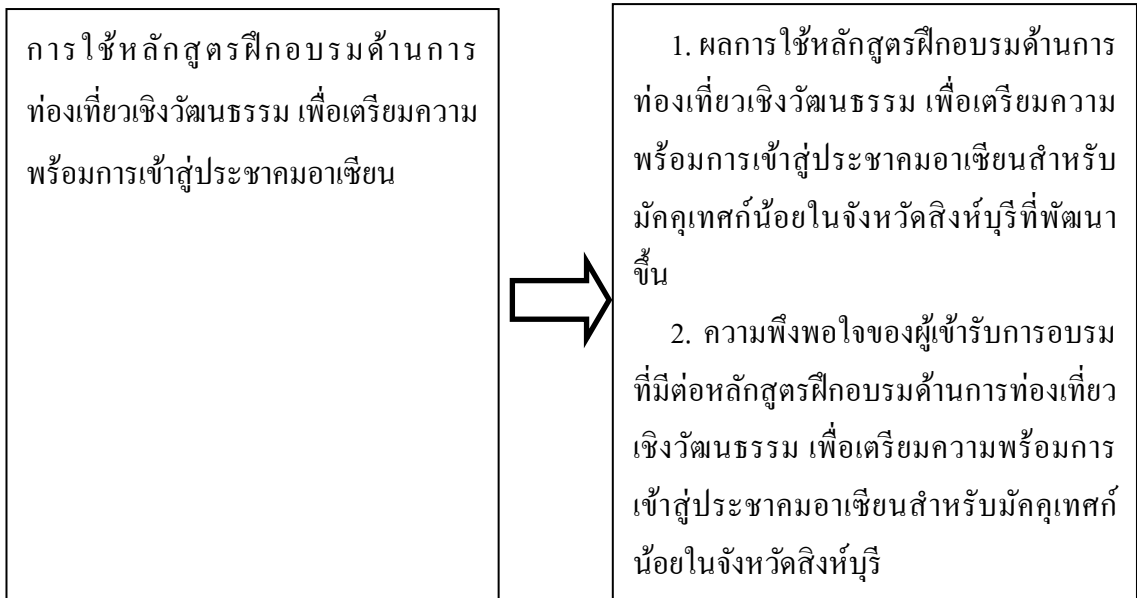
1.6.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขึ้นมาโดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหา การวัดผลประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้

1.6.3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการความรู้หรือประสบการณ์ในวัฒนธรรมด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่น อาหาร ดนตรี ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ เป็นต้น

1.6.4 การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง การรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

1.6.5 มัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี หมายถึง นักเรียนอาสาที่ให้ความช่วยเหลือข้อมูลความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ แก่นักท่องเที่ยว หรือกรณีทัศนศึกษาทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานที่สำคัญในจังหวัดสิงห์บุรี

## 1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## 1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.8.1 ได้หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรีที่จัดทำขึ้น

1.8.2 สามารถพัฒนามัคคุเทศก์น้อยเพื่อนำชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสิงห์บุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นต้นแบบในการพัฒนามัคคุเทศก์น้อยประจำแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

1.8.3 สามารถนำองค์ความรู้ในการพัฒนามัคคุเทศก์น้อยไปประยุกต์ใช้ในชุมชนอื่นได้

1.8.4 ได้แนวทางวิจัย ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อย ต่อไป

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย โดยการนำเสนอเป็นขั้นตอนๆ ตามลำดับ ดังนี้

#### 2.1 การฝึกอบรม

2.1.1 ความหมายของการฝึกอบรม

2.1.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

2.1.3 ประเภทของการฝึกอบรม

2.1.4 การเลือกเทคนิคของการฝึกอบรม

2.1.5 ประโยชน์ของการฝึกอบรม

#### 2.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

2.2.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

2.2.2 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

#### 2.3 ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์

2.3.1 ความหมายของมัคคุเทศก์

2.3.2 บทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์

2.3.3 ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2.3.4 ประเภทของมัคคุเทศก์

2.3.5 มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

#### 2.4 จังหวัดสิงห์บุรี

2.4.1 ข้อมูลเบื้องต้นจังหวัดสิงห์บุรี

#### 2.5 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.5.1 การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการท่องเที่ยว

2.5.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

## 2.6 ความพึงพอใจ

### 2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

### 2.6.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

### 2.6.3 การวัดความพึงพอใจ

## 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

## 2.1 การฝึกอบรม

### 2.1.1 ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาบุคคลที่ได้รับความนิยมน้อยอย่างแพร่หลาย ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Training และมีผู้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

ชูชัย สมิทธิไกร (2544, น. 5-6) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การฝึกอบรมจึงเป็น โครงการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้พนักงานมีคุณสมบัติในการทำงานสูงขึ้น เช่น เป็น หัวหน้างานที่สามารถบริหารงานและบริการผู้ได้บังคับบัญชาได้ดีขึ้น เป็นต้น

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2539, น. 32) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ การพัฒนาบุคคลให้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการใหม่ๆ และให้ทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

วิจิตร อวกุล (2537, น. 30) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม คือ การพัฒนาหรือฝึกฝนบุคคลให้เหมาะสมหรือเข้ากับงานหรือทำงาน

ณรงค์ ฉายายนต์ (2536, น. 59) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เฉพาะด้านของบุคคล เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อสามารถส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมและทัศนคติในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เพื่อยกระดับในการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้น และมีความเจริญก้าวหน้าในงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การฝึกอบรมนั้นมีความสำคัญมากในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการอบรมถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานในหน้าที่ ดังนั้น การฝึกอบรมจึงมีความหมายไปในทางกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้นเกิดการเรียนรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น จากการเสริมสร้างทักษะและแลกเปลี่ยนทัศนคติตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

### 2.1.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรม โดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ (Knowledge) พัฒนาทักษะ (Skill) พัฒนาทัศนคติ (Attitude) ไปในทางที่พึงปรารถนา เมื่อบุคคลได้รับการฝึกอบรม และกลับไปปฏิบัติหน้าที่แล้วจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงความรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior change) ในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติได้ผลดีขึ้น

สมคิด บางโม (2535, น. 15) และ วิน เชื้อโพธิ์หัก (2537, น. 31-33) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1) เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใหม่ๆ จุดมุ่งหมายในข้อนี้เน้นให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้รับความรู้ หลักการ ทฤษฎีในเรื่องที่เข้ารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมจึงเป็นการบรรยาย อภิปรายสรุปเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรู้นั้น อบรมที่เกี่ยวกับความรู้ แนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ๆ ซึ่งเกิดจากการทดลองค้นคว้าแล้วนำความรู้ที่นั้นมาเผยแพร่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความรู้และแนวคิดใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

2) เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน จุดมุ่งหมายเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความชำนาญความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน

3) เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เป็นพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ต้องการของสังคม เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้ประพฤติให้ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายกับผู้อื่น

4) เพื่อเปลี่ยนเจตคติให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร การที่บุคคลเข้ามาอยู่ในองค์กร บุคลากรจะต้องมีเจตคติตรงกับเจตคติขององค์กร องค์กรที่ดีจะต้องมีบุคลากรที่มีความตั้งใจตรงกัน ในการจัดองค์การให้บรรลุเป้าหมาย องค์กรจึงมีหน้าที่จะต้องปรับเปลี่ยนเจตคติของบุคลากรทุกคนให้มีเจตคติตรงกับองค์กร การฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนเจตคติจึงเป็นการอบรมที่เน้นทางด้านจิตใจ โดยถือเป้าหมายขององค์กรเป็นเกณฑ์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรและบุคลากร เพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใหม่ๆ เพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม และเปลี่ยนเจตคติให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร จึงเป็นการอบรมที่เน้นทางด้านจิตใจ โดยถือเป้าหมายขององค์กรเป็นเกณฑ์

### 2.1.3 ประเภทของการฝึกอบรม

ชูชัย สมิติไกร (2544, น. 7-10) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมบุคลากรมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท และสามารถจำแนกตามเกณฑ์ต่างๆ ได้ ดังต่อไปนี้

1) แหล่งของการฝึกอบรม จำแนกตามแหล่งของผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

(1.1) การฝึกอบรมภายในองค์กร (In – house training) การฝึกอบรมแบบนี้เป็นที่ต้องการจัดขึ้นเองภายในสถานที่ทำงาน

(1.2) การซื้อการฝึกอบรมจากภายนอก การฝึกอบรมประเภทนี้เป็นการจ้างองค์กรฝึกอบรมภายนอกให้เป็นผู้จัดการฝึกอบรมแทน หรืออาจจะส่งพนักงานเข้ารับการฝึกอบรมซึ่งจัดขึ้นโดยองค์กรภายนอก

2) การจัดประสบการณ์การฝึกอบรม เป็นการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการอบรมกำลังปฏิบัติงานอยู่หรือหยุดพักการปฏิบัติงานเพื่อเข้ารับการอบรมในห้องเรียน

(2.1) การฝึกอบรมในงาน (On-the-job training) การฝึกอบรมประเภทนี้จะกระทำโดยการให้ผู้รับการอบรมลงมือปฏิบัติจริง ๆ ในสถานที่ทำงานจริง

(2.2) การฝึกอบรมนอกรงาน (Off-the-job training) ผู้รับการฝึกอบรมประเภทนี้จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสถานที่ฝึกอบรมโดยเฉพาะ และต้องหยุดพักการปฏิบัติงานภายในองค์กรไว้เป็นเวลาชั่วคราว จนกว่าการฝึกอบรมจะเสร็จสิ้น

3) ทักษะที่ต้องการฝึก หมายถึง สิ่งที่ต้องการฝึกอบรมต้องการเพิ่มพูนหรือสร้างขึ้นในตัวผู้รับการอบรม

(3.1) การฝึกอบรมทักษะด้านเทคนิค (Technical skills training) คือ การฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านเทคนิค

(3.2) การฝึกอบรมทักษะด้านการจัดการ (Managerial skills training) คือ การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านการจัดการและบริหารงาน

4) ระดับชั้นของพนักงานที่เข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง ระดับความรับผิดชอบในงานของผู้เข้ารับการอบรม

(4.1) การฝึกอบรมระดับพนักงานปฏิบัติการ (Employee training) คือ การฝึกอบรมที่จัดให้แก่พนักงานระดับปฏิบัติการ

(4.2) การฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน (Supervisory training) คือ การฝึกอบรมที่มุ่งเน้นกลุ่มพนักงานที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับต้นขององค์กร

(4.3) การฝึกอบรมระดับผู้จัดการ (Managerial training) กลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรมประเภทนี้ คือ กลุ่มพนักงานระดับผู้จัดการฝ่าย หรือผู้จัดการระดับกลางขององค์กร

(4.4) การฝึกอบรมระดับผู้บริหารชั้นสูง (Executive training)

ชูศรี ดันพงค์ (2541, น. 38) ได้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมไว้ 2 อย่าง คือ

- 1) การฝึกอบรมผู้เข้าทำงานใหม่ ประกอบด้วย การปฐมนิเทศ และการแนะนำงาน
- 2) การฝึกอบรมระหว่างการทำงาน ประกอบด้วย

(2.1) ฝึกอบรมก่อนลงมือทำงาน

(2.2) ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน

(2.3) ฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน

(2.4) ฝึกอบรมระดับการจัดการ

(2.5) ฝึกอบรมระดับผู้บริหาร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า นักวิชาการได้มีจัดแบ่งประเภทของการฝึกอบรมไว้หลายประเภท ทั้งการอบรมที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกองค์กร การอบรมที่เน้นจากประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึก การอบรมที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง และการอบรมที่มีการแบ่งระดับของของพนักงานที่เข้ารับการฝึกอบรม สำหรับการอบรมในงานวิจัยนี้เป็น การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน

#### 2.1.4 การเลือกเทคนิคของการฝึกอบรม

ชูชัย สมितिไกร (2544, น. 148) ได้กล่าวถึงวิธีการฝึกอบรมมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งมีสิ่งที่คำนึงถึงดังต่อไปนี้

1) เชิงพฤติกรรมการเลือกวิธีการฝึกอบรม จะต้องดูจากการฝึกอบรมต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอย่างไร สามารถกระทำได้หรือมีความรู้อะไร

2) ภูมิหลังของผู้เข้ารับการอบรม ผู้รับการอบรมซึ่งมีภูมิหลังแตกต่างกัน เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จะมีความต้องการและความสนใจแตกต่างกัน

3) การปฏิบัติงานจริง ควรเลือกวิธีการฝึกอบรม ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรมได้ฝึกฝนทักษะที่ตรงกับการปฏิบัติงานจริง

สมคิด บางโม (2545, น. 85-93) ได้กล่าวถึงเทคนิคการฝึกอบรมหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และทัศนคติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้มากที่สุดในเวลาจำกัดนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

## 1) ใช้วิทยาการเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้

### (1.1) การบรรยาย (Lecture)

วิทยาการบรรยายตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย อาจใช้สื่อต่าง ประกอบการบรรยาย เช่น รูปภาพ แผ่นใส สไลด์ หรือวิดีโอเทป เป็นต้น บางครั้งอาจเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม

ข้อดี ได้เนื้อหาวิชาตามที่กำหนดครบถ้วน การแสดงเนื้อหาเป็นระเบียบตามลำดับ ผู้เข้ารับการศึกษามีโอกาสซักถาม ได้เนื้อหาวิชามากในเวลาจำกัด สามารถใช้กับการฝึกอบรมที่มีจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาหลายๆ ถ้าวิทยาการบรรยายดี เตรียมมาดี และมีการใช้สื่อประกอบจะได้รับความสนใจมาก สามารถควบคุมเวลาให้เป็นไปตามกำหนดได้ง่าย

ข้อจำกัด เป็นการสื่อสารทางเดียวผู้ฟังอาจเบื่อหน่าย วิทยาการต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี และมีความสามารถในการบรรยายได้ดีด้วย

### (1.2) การสาธิต (Demonstration)

การสาธิต เป็นการแสดงให้เห็นการปฏิบัติจริงซึ่งการกระทำหรือปฏิบัติจริงจะมีลักษณะคล้ายการสอนงาน มักนิยมใช้กับหัวข้อวิชาที่มีการปฏิบัติ เช่น การฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ นาฏศิลป์ และขับร้อง

ข้อดี เกิดความรู้ความเข้าใจเร็ว และมีความน่าเชื่อถือสูง เพิ่มทักษะของผู้เข้ารับการศึกษาได้ดี ไม่เบื่อหน่าย สามารถปฏิบัติได้หลายครั้ง

ข้อจำกัด ต้องใช้เวลาเตรียมมาก เหมาะกับการฝึกอบรมกลุ่มเล็กๆ วิทยาการต้องมีความชำนาญจริงๆ และต้องไม่พลาด

### (1.3) การสอนงาน (Coaching)

การสอนงาน เป็นการแนะนำให้ผู้รู้จักวิธีปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โดยปกติจะเป็นการสอนหรืออบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้สอนจะต้องมีประสบการณ์และทักษะในเรื่องที่สอนจริงๆ

ข้อดี เน้นเนื้อหาตามความเหมาะสมของแต่ละคน

ข้อจำกัด คุณค่าขึ้นกับผู้สอนงานซึ่งส่วนใหญ่ คือ หัวหน้างาน

## 2) เทคนิคการฝึกอบรมโดยใช้ผู้เข้ารับการศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

### (2.1) กรณีศึกษา (Case study)

กรณีศึกษาเป็นการศึกษาเรื่องราวที่รวบรวมจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับกลุ่มเล็กๆ เรื่องที่มอบหมายให้ต้องมีรายละเอียดเพียงพอให้ผู้เข้ารับการศึกษา



จะมองเห็นจุดสำคัญของปัญหาและข้อมูลเพื่อนำมาใช้พิจารณา การศึกษากรณีศึกษาอาจให้ศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ก็ได้

ข้อดี ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้วิเคราะห์ตัดสินปัญหาในเรื่องที่เหมือนจริง และสามารถนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้ กรณีศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีบรรยากาศเป็นกันเอง เพราะทุกคนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

ข้อจำกัด สมาชิกบางคนอาจครอบงำความคิดของผู้อื่น เพราะบุคลิกภาพ วิทยุติ หรือคุณวุฒิ กรณีศึกษาที่เป็นเรื่องจริงหาได้ยาก โดยเฉพาะเรื่องที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมและเหมาะสมกับเวลา การสร้างกรณีศึกษาเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและงบประมาณ ตอนสรุปผลกรณีศึกษาวิทยากรมักไม่ได้ความสำคัญและรีบสรุปจบ

### (2.2) ทักษศึกษา (Field trip)

ทัศนศึกษาเป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่นๆ นอกสถานที่ฝึกอบรม เพื่อให้พบเห็นของจริงซึ่งผู้จัดต้องเตรียมการเป็นอย่างดี

ข้อดี เพิ่มความรู้ความเข้าใจได้เห็นการปฏิบัติจริง สร้างความสนใจและกระตือรือร้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อจำกัด ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมาก ต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่าย โดยเฉพาะเจ้าของสถานที่ที่จะไปศึกษา

### (2.3) การประชุมปฏิบัติการ (Workshop)

การประชุมปฏิบัติการเป็นการฝึกอบรมที่ให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริง โดยทั่วไปจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ อาจเป็นการฝึกการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ประชุมเพื่อช่วยกันสร้างคู่มือ หรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น การปฏิบัตินิยมให้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ มากกว่าปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

ข้อดี ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการประชุมทำให้ไม่เบื่อหน่าย

ข้อจำกัด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องทุ่มเทเวลาให้แก่งานมาก และเป็นกิจกรรมที่ใช้งบประมาณมาก ในบางครั้งต้องใช้อาคารสถานที่และใช้วัสดุอุปกรณ์มาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การเลือกเทคนิคของการฝึกอบรมนั้นขึ้นอยู่กับหลายวิธีการ โดยแต่ละวิธีนั้นมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการฝึกอบรม และแต่ละวิธีการก็จะมีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกันไป การเลือกวิธีการฝึกอบรมก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายๆ อย่าง อาทิเช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา และ

ประสบการณ์การทำงาน จะมีความต้องการและความสนใจแตกต่างกัน ดังนั้น ต้องเลือกวิธีการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับผู้รับการอบรมเพื่อให้ผู้รับการอบรมนั้นได้เรียนรู้ได้มากที่สุด

#### 2.1.5 ประโยชน์ของการฝึกอบรม

ชาญ สวัสดิ์สาตี (2544) เมื่อการฝึกอบรม เป็นวิธีการพัฒนาบุคคลอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น การฝึกอบรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับทุกหน่วยงาน ในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีการแข่งขันสูงมาก โดยสาเหตุที่ต้องมีการฝึกอบรม และประโยชน์ของการฝึกอบรมอาจประมวลได้ดังนี้

- 1) เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหน่วยงานนั้นได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน แนวทางปฏิบัติ และกฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของหน่วยงานนั้น
- 2) จะช่วยให้บุคคลต่างๆ ในหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่ได้อย่างถูกต้อง
- 3) จะช่วยปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้น ให้มีความรู้ความสามารถทักษะ ทักษะคติ รวมถึงมีแนวคิดหรือวิทยาการใหม่ๆ อันทันสมัย ช่วยลดเวลาในการตรวจสอบแก้ไขงานให้น้อยลงเป็นการแบ่ง เบาภาระของผู้บังคับบัญชาได้มากขึ้น
- 4) จะช่วยเพิ่มผลผลิต หน่วยงานจะได้ผลงานมากขึ้น เพราะผู้ปฏิบัติงานทำงานได้มาตรฐานและตามความต้องการของหน่วยงานด้วย
- 5) จะช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาท่าทีและบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น
- 6) จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์การติดต่อประสานงาน และการให้ความร่วมมือระหว่างผู้เข้ารับการอบรม และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกัน
- 7) จะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้เข้ารับการอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรมบางหลักสูตรที่กำหนดเป็นเงื่อนไขในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น
- 8) ช่วยลดความเสียหายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานลงได้ในกรณีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ใหม่ๆ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้นจะมุ่งเน้นในการพัฒนาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการพัฒนาในด้านความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานนั้นๆ

## 2.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

### 2.2.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจที่สำคัญและกว้างขวาง จึงมีผู้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรไว้หลายความหมาย เช่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, น. 10) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพยายามวาง โครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน คือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่างๆ การวัดและการประเมินผล การใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตร ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา หลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2532, นอ 30) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

- 1) การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น
- 2) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น. 13) กล่าวว่า การสร้างหลักสูตรมีความหมาย ใกล้เคียงการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งหมายถึง กระบวนการวางแผนและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ ต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน อันประกอบด้วย การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือก จุดมุ่งหมายสำหรับวิชาหรือหลักสูตรที่จัดทำขึ้นใหม่ การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ ผู้เรียนและสื่อการเรียนการสอน วิธีการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามเป้าหมาย และการประเมิน ความสำเร็จของหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่นั้น

Taba (1962, p. 454) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียน การสอน การวัดและการประเมินผลอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลง หลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ หรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบทางด้านความคิดและความรู้สึของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลง แนวคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

Good (1973, pp. 157-158) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนา

หลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอนวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

Saylor & Alexander (1974, p. 7) ให้คำจำกัดความของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรอาจหมายถึงการสร้างเอกสารอื่นๆ สำหรับนักเรียนด้วย

ในการพัฒนาหลักสูตร Saylor & Alexander. (1974, pp. 8-9) ชี้ให้เห็นว่าการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรนั้น มีงานที่ต้องทำสำคัญๆ อยู่ 3 ประการ คือ

1) การพิจารณาและการกำหนดเป้าหมายเบื้องต้นที่สำคัญของหลักสูตรที่จัดทำนั้นว่ามีเป้าหมายเพื่ออะไร ทั้งโดยส่วนรวมและส่วนย่อยของหลักสูตรนั้นๆ อย่างชัดเจน

2) การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน และวัสดุประกอบการเรียนการสอน การเลือกสรรเนื้อหาสาระเพื่อการอ่าน การเขียน การทำแบบฝึกหัด และหัวข้อสำหรับการอภิปราย ตลอดจนกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นต้น

3) การกำหนดระบบการจัดวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเรียนการสอน ตลอดทั้งการทดลองที่เป็นประโยชน์ เหมาะสมกับการเรียนการสอนแต่ละวิชา และแต่ละชั้นเรียน บางครั้งเราจะพบว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจ เลือกลงทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวมของทางเลือกที่เหมาะสมต่างๆ เข้าด้วยกัน จนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้ และถ้าหากหลักสูตรมุ่งที่จะกำหนดสำหรับผู้เรียนหลายกลุ่มหลายประเภทโดยใช้วิธีการต่างๆ และในโอกาสต่างๆ กันแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงภูมิหลังขององค์ประกอบต่างๆ อย่างละเอียดและรอบคอบ ก่อนจะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง และเมื่อตัดสินใจเลือกแล้วก็ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิ่งอื่นๆ เป็นวัฏจักร

### 2.2.2 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533, น. 1-23) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร ซึ่งประกอบด้วย ระบบที่สัมพันธ์กัน 3 ระบบ คือ ระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร แต่ละระบบประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

1) ระบบการร่างหลักสูตร มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

(1.1) สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ การเตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับการพัฒนาหลักสูตร อาจเริ่มจากการศึกษาวิจัย เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ต้องการทราบสภาพ

ความต้องการของสังคมในด้านการศึกษา ต้องการทราบการศึกษาในปัจจุบัน แนวโน้มของสังคมและความต้องการทางการศึกษาในอนาคต การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการกำหนดหลักสูตร ประกอบไปด้วยสิ่งที่กำหนดทางวิชาการ สิ่งกำหนดทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ สิ่งกำหนดทางการเมือง

(1.2) รูปแบบหลักสูตร หลังจากศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากสิ่งกำหนดหลักสูตรแล้ว ก็เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตร เช่น หลักสูตรแบบรายวิชา หลักสูตรแบบบูรณาการหรือหลักสูตรแบบแกนวิชา เป็นต้น รูปแบบหลักสูตรจะประกอบด้วย โครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตร ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นภาพรวม และมาตรฐานการศึกษาของแต่ละหลักสูตร

(1.3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เมื่อร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้ต้องตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขบางส่วนก่อนนำไปใช้จริง การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรอาจใช้วิธีการประชุมสัมมนา หรือให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์ช่วยพิจารณาการทดลองใช้หลักสูตรแบบนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตร

(1.4) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ต้องอาศัยการจัดทำข้อมูลที่ชัดเจน อันจะเป็นการทำให้การปรับแก้ไขหลักสูตรเป็นไปอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ

## 2) ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

(2.1) การขออนุมัติหลักสูตรเป็นการนำหลักสูตรที่ผ่านการปรับแก้แล้วเสนอหน่วยงานบังคับบัญชา เพื่อให้เห็นชอบสั่งการ

(2.2) การวางแผนการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนเตรียมการใช้หลักสูตร ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมงบประมาณ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร วัสดุ หลักสูตร บริการสนับสนุนและอาคารสถานที่ ระบบบริหารของสถาบันการศึกษา การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้สอน การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร

(2.3) ดำเนินการใช้หลักสูตรหรือบริหารหลักสูตร ขั้นตอนนี้ นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ว่าเป็นศาสตร์นั้น หมายถึง การวางแผนใช้อย่างเป็นระบบและใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยเสริม ส่วนที่ว่าเป็นศิลปะนั้น หมายถึง ผู้ใช้ในที่นี้รวมถึงผู้บริหารและผู้สอนจะมีบทบาทมากในการที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุความสำเร็จมากน้อยเท่าใด ดังที่กล่าวว่าหลักสูตรแม้จะปรับปรุงเพียงใด ถ้าผู้สอนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรใหม่นั้นก็ไม่มีคามหมายและไม่ได้ผลตามที่หลักสูตรคาดหวัง

3) ระบบการประเมินหลักสูตร เป็นระบบสุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรมีขั้นตอนและกระบวนการ ดังนี้

(3.1) วางแผนประเมินหลักสูตร เป็นการพิจารณาว่าจะประเมินหลักสูตรในส่วนใดบ้าง เช่น ประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประเมินการสอนของครู ประเมินการบริหารของผู้บริหาร ประเมินติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาและประเมินการยอมรับหลักสูตรจากผู้ปกครองหรือชุมชน เป็นต้น

(3.2) การเก็บข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูลจากแหล่งนั้น

(3.3) การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การจัดกระทำกับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ จัดเป็นหมวดหมู่วิเคราะห์ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับข้อมูลนั้น

(3.4) การรายงานข้อมูล เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว โดยใช้การตีความ อธิบายสรุปเกี่ยวกับข้อมูลนั้น เพื่อนำข้อค้นพบจากรายงานข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขส่วนต่างๆ ของหลักสูตรต่อไป

Taba (1962, p. 12) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม (Diagnosis of Needs) สสำรวจสภาพปัญหาความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนหลังจากที่ได้ทำการสำรวจความต้องการแล้ว

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Contents) จุดมุ่งหมายที่เลือกไว้หรือที่สร้างขึ้นเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเลือกรายวิชาหรือเนื้อหาของหลักสูตร และควรเลือกเนื้อหาที่มีความเชื่อถือได้และสำคัญต่อการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 การจัดเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Experiences) ครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Organization of Learning Experience) ประสบการณ์เรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

ขั้นที่ 7 การประเมินผลเพื่อตรวจสอบคู่มือกิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดไว้บรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ รวมทั้งวิธีการประเมินผล (Evaluation and Means of Evaluation)

ข้อคิดในการพัฒนาหลักสูตร (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, น. 162-163)

1) ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ เช่น

- (1.1) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- (1.2) ความต้องการของสังคมในแง่ฝ่ายผู้ใช้ผลผลิต
- (1.3) ความก้าวหน้าทางวิชาการ
- (1.4) ความต้องการของสังคมและสิ่งแวดล้อม
- (1.5) ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระและสิ่งแวดล้อม
- (1.6) การเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2) การดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตรต้องกระทำให้ครบ 5 ขั้นตอน คือ

- (2.1) การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร
- (2.2) การเลือกและการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์
- (2.3) การนำหลักสูตรไปใช้
- (2.4) การประเมินผลหลักสูตร
- (2.5) การปรับปรุงหลักสูตร

3) หลักสูตรที่ดีต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ

- (3.1) การบริหารหลักสูตร
- (3.2) การจัดแผนการเรียนการสอน
- (3.3) วิธีสอนและคุณสมบัติผู้สอน
- (3.4) สถานที่ สื่อการเรียนการสอน
- (3.5) หนังสือหรือตำราเรียน

4) ต้องมีการประชุมสัมมนาปรึกษาหารือร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้เป็นครั้งคราวไป ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับ สภาพการณ์ปัจจุบัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีลักษณะคล้ายกันอยู่ 2 ความหมาย คือ 1) การนำหลักสูตรที่มีแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม

และได้เนื้อหาที่ครบถ้วน 2) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรนั้นมาก่อนหรือไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นรากฐานมาก่อน และต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร และรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรก็จะมีขั้นตอนหลักๆ อยู่ 4 ขั้นตอน คือ การร่างหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไป การประเมินหลักสูตร

## 2.3 ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2543, น. 1-2)

### 2.3.1 ความหมายของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์ ตามความหมายในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 หมายถึง ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ หรือบุคคลโดยรับค่าตอบแทน

มัคคุเทศก์ ตามความหมายทั่วไปจึงหมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นำพาผู้อื่นไปยังสถานที่ต่างๆ และแนะนำเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ ความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Guide นิยมนำมาใช้ในธุรกิจการเดินทางและท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ หรือ Tour Guide หรือ Tourist Guide จึงหมายถึง ผู้นำเที่ยว คือ ผู้ที่พานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ โดยแนะนำและให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้บริการ อำนวยความสะดวก และดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

สำหรับต่างประเทศได้มีการเรียกชื่อ Guide ในหลายความหมายตามหน้าที่ ดังนี้

Tour Guide ได้แก่ ผู้นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่ง

On Site Guide ได้แก่ ผู้นำชมสถานที่ที่เป็นจุดเด่นทางการท่องเที่ยว เช่น โบสถ์ สวนสนุก ปราสาท เป็นต้น

Docent หรืออาจเรียกว่า Muscum Guide ได้แก่ ผู้นำชมพิพิธภัณฑ์โดยพิพิธภัณฑ์จะจัดหน้าที่ของตนประจำตามห้องต่างๆ เพื่อให้คำอธิบายแก่ผู้เข้าชม หรือจัดเจ้าหน้าที่พาชมพิพิธภัณฑ์เป็นรอบตามกำหนดเวลาที่กำหนด หรือรอนผู้เข้าชมมีจำนวนมากพอ จึงจะนำชมพร้อมทั้งอธิบาย

Local Guide ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่บรรยายเรื่องราวต่างๆ ของเมือง เพราะถือว่าเป็นคนท้องถิ่น มีความรู้ทุกเรื่องของเมืองนั้น ไม่ว่าจะเป็นที่จอดรถแหล่งซื้อของ จุดสำคัญของการท่องเที่ยว และสามารถจะพาคนนักท่องเที่ยวเดินหลบหลีกฝูงชนที่คละคลำตามแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างคล่องแคล่วและรวดเร็ว



Step on Guide หรืออาจเรียกว่า Daily Guide ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของเมืองนั้น เช่น ประวัติความเป็นมา ศิลปะ เรื่องราวท้องถิ่น ภาษาท้องถิ่น นิยายพื้นบ้าน รวมถึงประวัติหรือข้อมูลสถานที่เยี่ยมชม จะทำงานในหน้าที่วันละ 8 ชั่วโมง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ความหมายของมัคคุเทศก์ ผู้ที่หน้าที่ในการนำเที่ยว อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ถ่ายทอดความรู้ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ ประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นๆ อีกทั้งยังคอยดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

### 2.3.2 บทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์

การนำเที่ยวแต่ละครั้งนั้น มัคคุเทศก์มีบทบาทที่สำคัญในการที่จะทำให้การเดินทางประสบผลสำเร็จมากน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับมัคคุเทศก์เป็นสำคัญ เป็นผู้สร้างความประทับใจ หรือความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์จึงต้องมีเทคนิคและคุณสมบัติพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทต่างๆ ในขณะปฏิบัติหน้าที่ สามารถเปรียบเทียบกับมัคคุเทศก์กับบทบาทต่างๆ เหล่านี้ได้ 4 บทบาท คือ

#### 2.3.2.1 บทบาทของมัคคุเทศก์

##### 1) บทบาทการเป็นครู

คือ มัคคุเทศก์ จะต้องมีความรู้เฉพาะ มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งประวัติศาสตร์และปัจจุบัน ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี โบราณคดี พร้อมทั้งจะอธิบายและตอบคำถามรายละเอียดต่างๆ เท่าที่จำเป็น โดยมีเนื้อหาสาระและวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพเปรียบเทียบกับครูอธิบายหรือสอนวิชาการต่างๆ ให้กับนักเรียน

##### 2) บทบาทการเป็นนักแสดง

นอกเหนือความรู้ทางวิชาการแล้วมัคคุเทศก์ควรสวมบทบาทของนักแสดงในบางครั้ง เพื่อสร้างกิจกรรมอื่นมาช่วยผ่อนคลายความเบื่อหน่าย เช่น เล่าเรื่องสนุกขำขัน นิทาน ร้องเพลง หรือเกมส์การเล่นต่างๆ ในระหว่างการเดินทาง และพร้อมที่จะแสดงบทบาทอื่นๆ เช่น ในกรณีเกิดปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งต้องแก้ไขแบบฉุกเฉิน การแสดงออกในท่าที่ปกติ จะทำให้ลูกทัวร์คลายความระส่ำระสายในเหตุการณ์นั้น หรือแทบจะไม่ว่าปัญหาเกิดขึ้น

##### 3) บทบาทการเป็นนักจิตวิทยา

มัคคุเทศก์ต้องใช้จิตวิทยาศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวว่า กำลังมีความต้องการสิ่งใดมากที่สุดเพียงใด สังเกตการแสดงออกของอารมณ์พร้อมที่จะรับในเรื่องความรู้

หรือกิจกรรมที่มัคคุเทศก์กำลังนำเสนอให้หรือไม่ บางกลุ่มอาจสนใจเพียงชมความงดงามและต้องการความสนุกสนานบันเทิงมากกว่า หรือบางครั้งต้องการความเป็นส่วนตัว มัคคุเทศก์จึงต้องใช้บทบาทของนักจิตวิทยา สังเกตพฤติกรรมและการตอบสนองของนักท่องเที่ยว

#### 4) บทบาทการเป็นนักการทูต

มัคคุเทศก์ต้องบรรยายเรื่องราวต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกที่ดี อีกทั้งยังมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น กองตรวจเงินเข้าเมือง สุลกากร ตำรวจ พนักงานโรงแรม แม้กระทั่งคนใกล้ชิดตัว คือ คนขับรถ และในหมู่นักท่องเที่ยวด้วยกัน ให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สร้างภาพพจน์ที่ดีงามแก่ประเทศชาติ ปฏิบัติตนให้เหมาะสม ในฐานะเป็นตัวแทนของคนในท้องถิ่น ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและทัศนคติที่ดีต่อคนไทยและประเทศไทย

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า มัคคุเทศก์จะต้องสวมบทบาททั้งการเป็นครูคอยถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งประวัติศาสตร์และปัจจุบัน ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี โบราณคดี การเป็นนักแสดง เพื่อสร้างกิจกรรมอื่นมาช่วยผ่อนคลายความเบื่อหน่ายของนักท่องเที่ยว เป็นนักจิตวิทยาต้องคอยสังเกตว่าศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวว่ากำลังมีความต้องการสิ่งใดมากน้อยเพียงใด การเป็นนักการทูต ในฐานะที่เป็นตัวแทนของคนในท้องถิ่นนั้น จะต้องทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจทุกครั้งที่มาท่องเที่ยว

#### 2.3.2.2 หน้าที่ของมัคคุเทศก์

มนัสสิณี บุญมีศรีสง่า [ม.ป.ป.] โดยทั่วไปบทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์ในฐานะผู้นำเที่ยว มัคคุเทศก์มีหน้าที่ 3 ประการ คือ

- 1) การรับเข้านักท่องเที่ยว (Transfer – In)
- 2) การนำเที่ยว (Tourist Guide)
- 3) การส่งออกนักท่องเที่ยว (Transfer - Out)

มัคคุเทศก์ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติ ดังนี้

1) หน้าที่ในการรับเข้านักท่องเที่ยว การรับเข้านักท่องเที่ยว หมายถึง การไปรับนักท่องเที่ยวจากจุดเข้าเมือง หรือเข้าจังหวัด เช่น ท่าอากาศยาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ เป็นต้น แล้วนำมาส่งยังสถานที่พักแรม ดูแลให้นักท่องเที่ยวเข้าที่พักอย่างเรียบร้อย

2) หน้าที่ในการนำเที่ยว การนำเที่ยว ได้แก่ การนำนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ในรายการที่กำหนดแต่ละครั้ง แล้วนำมาส่งยังที่พัก

3) หน้าที่ในการส่งออกนักท่องเที่ยว การส่งออกนักท่องเที่ยว คือ การนำนักท่องเที่ยว จากที่พักไปยังท่าอากาศยาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ หรือ สถานีขนส่ง เพื่อเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

### 2.3.3 ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

มัคคุเทศก์ หรือ ไกด์ มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจบริการท่องเที่ยว และจากประวัติศาสตร์ได้มีการศึกษาค้นคว้าจากกล่าวได้ว่า “มัคคุเทศก์” เป็นอาชีพที่เก่าแก่ที่สุดในบรรดาอาชีพต่างๆ ของโลก เพราะมนุษย์ได้เริ่มมีการท่องเที่ยวหรือการเดินทางมาเป็นเวลานานแล้ว จะเห็นได้ว่าในสมัยแรกเริ่มมีผู้กล่าวถึงมัคคุเทศก์ในการเป็นผู้นำเที่ยว หรือผู้นำทาง ต่อมาได้มีการศึกษาค้นคว้าหาหนังสือ “คู่มือการท่องเที่ยว” (Travelogue) หรือ Guide Book เพื่อเป็นคู่มือแนวทางในการเดินทางท่องเที่ยว จนกระทั่งในปี ค.ศ.1841 ได้เริ่มมีธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดย “โทมัส คุก” (Thomas Cook) เป็นตัวแทนจัดการนำเที่ยวขึ้น โดยที่เขาทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์คอยดูแลให้ความช่วยเหลือบริการลูกค้าด้วยตนเอง จัดว่าเป็น “มัคคุเทศก์เชิงชีวิต” (Live Guide) คนแรก และต่อมาได้ว่าจ้างพนักงานที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์ให้กับบริษัทจัดนำเที่ยวของเขา ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า “มัคคุเทศก์” เริ่มถือกำเนิดในยุคของ “โทมัส คุก” (Thomas Cook) ปัจจุบันความจำเป็นที่ต้องมีมัคคุเทศก์สำหรับอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และให้ความรู้ในด้านต่างๆ และในทางอ้อมก็เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ประเทศอีกด้วย โดยเฉพาะ “มัคคุเทศก์เชิงชีวิต” (Live Guide) ที่ช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวก ให้การบริการแก่นักท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยในกรณีที่เกิดปัญหาต่างๆ สามารถช่วยแก้ไข้ปัญหา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า มัคคุเทศก์เป็นผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบายยิ่งขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะผู้ที่ไม่สะดวกในการเตรียมการเดินทาง และดำเนินการเดินทางด้วยตนเอง มีความสนใจและตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามัคคุเทศก์มีส่วนช่วยในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

### 2.3.4 มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

บุปผา คุมมานนท์ (2541, น. 19)

#### 1) มารยาทของมัคคุเทศก์

มารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์ ก็คือ กิริยา วาจา ท่าทาง การแสดงออก ข้อควรประพฤติ และไม่ควรประพฤติของมัคคุเทศก์ เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิของสถานภาพแห่งวิชาชีพมัคคุเทศก์ ทั้งนี้การวางตัวของมัคคุเทศก์อาจหมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

กาลเทศะ ซึ่งเป็นหลักอันควรประพฤติปฏิบัติและเป็นคุณสมบัติอันดีงามที่มักคุเทศก์พึงปฏิบัติ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีประเด็นที่สำคัญๆ ดังนี้

(1.1) มักคุเทศก์ต้องผสมผสานระหว่างมารยาทไทย กับมารยาทแบบต่างประเทศ ให้ได้ในลักษณะที่สอดคล้องกลมกลืนไม่ขัดกัน และควรเน้นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ไทยให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

(1.2) พุดจาสุภาพ ไม่เกรี้ยวกราดกับนักท่องเที่ยว พยายามเก็บอารมณ์โกรธไม่ทำให้งานเสีย

(1.3) ไม่พุดคุยเรื่องทุกข์ร้อนหรือเรื่องส่วนตัวให้นักท่องเที่ยวฟัง เพื่อขอความเห็นอกเห็นใจ

(1.4) ให้ปฏิบัติในการพูดกับนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกอภิบาลกับนักท่องเที่ยวบางคนที่ชอบเท่านั้น

(1.5) ปฏิบัติตนให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจ และรู้สึกอบอุ่นใจในการเดินทางท่องเที่ยว

(1.6) ไม่แสดงความสนิทสนมกับนักท่องเที่ยวจนเกินสมควร โดยเฉพาะในด้านผู้สาว

(1.7) ต้องเป็นคนถ่อมตนเสมอ เพราะนักท่องเที่ยวบางคนอาจมีความรอบรู้มากกว่ามักคุเทศก์ก็ได้ ถ้ามีนักท่องเที่ยวถามคำถามขึ้นมาต้องแสดงความสนใจเปิดโอกาสให้เขาได้พูดหรือถาม

(1.8) จงกล่าวระบุในคำต่อไปนี้ให้ชัดเจน เช่น “ทางซ้ายมือ ทางขวามือ หรือข้างหน้าของท่าน” สะพานต่างระดับ โปรดระวังศีรษะ “จงอย่าพูดว่า ทางนี้หรือทางนั้น”

(1.9) ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวทุกครั้งเมื่อมีโอกาสโดยไม่ต้องให้เขาเอ่ยปากขอ อย่าละเลยเด็กเล็ก คนพิการ และคนชรา อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการเดินทางขึ้นลงบันได ข้ามถนน ฯลฯ

(1.10) เมื่อมีคนถามคำถามง่ายๆ โดยที่เขาอาจลองภูมิหรืออาจไม่รู้จริง มักคุเทศก์ควรตอบตามความรู้ที่มี ไม่ควรตอบอย่างเขาะเขี้ยว หรือตอบแบบขอไปที

(1.11) ในขณะที่อยู่บนรถ ถ้านักท่องเที่ยวยังตื่นตัว มักคุเทศก์ไม่ควรปล่อยให้บรรยากาศเงียบเหงาโดยเปล่าประโยชน์ ควรเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว เช่น เล่าเรื่องวัฒนธรรมไทย ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย หรือเรื่องที่จะนำนักท่องเที่ยวไปชม หรือหากิจกรรมทำเพื่อสร้างบรรยากาศของการท่องเที่ยว

(1.12) พยายามจำชื่อ และเรียกชื่อนักท่องเที่ยวให้ได้จะทำให้เขารู้สึกภูมิใจ เป็นการช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เป็นอย่างดีรวดเร็ว

(1.13) สอดแทรกความรู้ เกร็ดเล็กเกร็ดน้อยเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ให้คำแนะนำ นักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาการเดินทาง จะทำให้เขามีความรู้สึกคุ้มค่าในการเดินทางท่องเที่ยว

(1.14) จำหลักปฏิบัติไว้เสมอว่า “มักคุเทศก์ ควรต้องตื่นก่อนนอนที่หลัง และกิน ที่หลังแต่ต้องอิ่มก่อน” นักท่องเที่ยวทุกครั้ง

(1.15) มีวินัยในตนเอง เก็บอารมณ์ ความรู้สึก ไม่หว่านไหวงง่ายเมื่อเจอปัญหา

(1.16) เป็นคนช่างสังเกตรู้จักแยกแยะการทำงานให้ได้อย่างเป็นระบบและรวดเร็ว มีไหวพริบ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

(1.17) มีความเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจในปัญหาโดยไม่ลังเลใจ กล้าในสิ่งที่ควรกล้า ไม่หลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่อยู่ในหน้าที่

(1.18) มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพมักคุเทศก์ และต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว

(1.19) มีความซื่อสัตย์ไม่เรียกร้องผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยว

(1.20) รักและเต็มใจที่จะให้บริการ ทนต่อสภาพกดดันต่างๆ ได้

(1.21) ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว

(1.22) แต่งกายเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี

(1.23) มีความประพฤติ และกิริยามารยาทที่ดี การแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง ควรอยู่ในลักษณะของความเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ ต้องมีความसारวมไม่โลดโผนจนเกินงาม ฯลฯ

(1.24) เป็นแบบอย่างที่ดีต่อรุ่นน้องทำงานให้จับใจ จำงานให้ผู้ช่วยทีมงานอย่างทั่วถึง

(1.25) นำนักท่องเที่ยวไปตามรายการต่างๆ ที่ระบุไว้ในรายการอย่างเคร่งครัด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงต้องอธิบายเหตุผลให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ ฯลฯ

(1.26) ตรงต่อเวลา และต้องควบคุมให้นักท่องเที่ยวตรงต่อเวลาด้วย

## 2) จรรยาบรรณของมักคุเทศก์

สุวรรณชัย ฤทธิรักษ์ (2545, น 34 –35) มักคุเทศก์มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิด และเป็นตัวแทนของประเทศในการให้ข้อมูลต่างๆ เปรียบเสมือน “ทูตวัฒนธรรมของประเทศไทย” เพื่อธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี เกียรติคุณ และภาพพจน์ของผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน ตลอดจนชื่อเสียงของประเทศชาติ จำเป็นต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพมักคุเทศก์ โดยคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยว และมักคุเทศก์ได้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติธุรกิจ

นำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 และประกาศพหุติกรรมที่มัคคุเทศก์ไม่ควรกระทำ เนื่องจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ และจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ดังนี้

(2.1) การบังคับให้นักท่องเที่ยวซื้อรายการนำเที่ยว หมายถึง มัคคุเทศก์ที่แสดงกิริยาล่อลวงหรือขู่เข็ญหรือกระทำการใดๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ในสภาพที่ต้องปฏิบัติตาม โดยไม่สมัครใจนอกเหนือจากที่ได้ตกลงกันไว้กับผู้ประกอบการเที่ยว

(2.2) การนำนักท่องเที่ยวไปซื้อสินค้าที่เป็นการหลอกลวง หรือมีราคาสูงผิดปกติ เพื่อให้ตนเองได้รับค่าบำเหน็จจากร้านค้าที่เกี่ยวข้อง

(2.3) การเรียกร้อยของเงินค่าทิป หมายถึง พูดยาโน้มน้าวของความเห็นอกเห็นใจแก่ตนว่าการนำเที่ยวครั้งนี้ขาดทุนขอให้จ่ายค่าตอบแทนให้เป็นพิเศษ

(2.4) การยึดหนังสือเดินทางและบัตรโดยสารเครื่องบินไว้ จนกว่านักท่องเที่ยวจะจ่ายค่าตอบแทนบางประเภทเสียก่อน

(2.5) อธิบายหรือบอกกล่าวเรื่องราวแก่นักท่องเที่ยว อันนำมาซึ่งความไม่ถูกต้องและเสื่อมเสียแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมทั้งภาพพจน์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

(2.6) ไม่รับผิดชอบงานในหน้าที่ของมัคคุเทศก์ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ หรือละทิ้งหน้าที่การงาน

(2.7) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ซื่อสัตย์สุจริต แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หรือกระทำการใดเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ในสภาพที่ต้องปฏิบัติตามโดยไม่สมัครใจ

นอกจากนี้พฤติกรรมใดที่จะสร้างความเสียหายก็ควรละเว้น เช่น การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ อธิบายหรือบอกกล่าวเรื่องราวแก่นักท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้อง อันจะเสื่อมเสียแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมถึงภาพลักษณ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย จากพฤติกรรมที่ไม่ควรปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น หากมีการฝ่าฝืนก็จะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงก็ยังมี การฝ่าฝืนกันอยู่ เพราะอาจเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวจนลืมจรรยาบรรณ และไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษทางกฎหมาย

ดังนั้น มัคคุเทศก์ทุกคนควรตระหนักให้ความสำคัญต่อจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังจะทำให้อาชีพมัคคุเทศก์มีความยั่งยืน เพราะมัคคุเทศก์ที่ครองตนอยู่ในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ จะเป็นผู้สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว อันจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของชาติเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และหลายครั้งที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาใช้บริการของบริษัทก็เนื่องจากคิดใจผู้นำเที่ยว ไปเที่ยวด้วยแล้วมีความสุข มีความสุข แม้บางครั้งไปแล้วต้องประสบกับปัญหาเผชิญปัญหา

## 2.4 จังหวัดสิงห์บุรี

แผนแม่บทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (2548, น. 145-147)

### 2.4.1 ข้อมูลเบื้องต้นจังหวัดสิงห์บุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสิงห์บุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 142 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 822.478 ตารางกิโลเมตร หรือ 514,049 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอสรรพยา (จังหวัดชัยนาท) และอำเภอตากลี (จังหวัดนครสวรรค์)
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอไชโย อำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอแสวงหา (จังหวัดอ่างทอง)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบ้านหมี่ และอำเภอท่าเรือ (จังหวัดลพบุรี)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอสรรคบุรี (จังหวัดชัยนาท) และอำเภอเดิมบางนางบวช (จังหวัดสุพรรณบุรี)



ภาพที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดสิงห์บุรี

ที่มา <http://dictionary.sanook.com/search/สิงห์บุรี>

ศาสนา

จังหวัดสิงห์บุรี มีวัดในศาสนาพุทธ จำนวน 178 แห่ง โบสถ์คริสต์ 2 แห่ง วัดคริสต์ 1 แห่ง มัสยิด 2 แห่ง จำนวนผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.80 จำนวนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 1.02 จำนวนผู้นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.18

พระอารามหลวง

วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร (พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร) ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี

วัดพิภุลทอง (พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ) ตำบลพิภุลทอง อำเภอท่าช้าง

วัดโบสถ์ (พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ) ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี (ธรรมยุติกนิกาย)

ภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนริมแม่น้ำเป็นอย่างมาก มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 3 สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย และแม่น้ำลพบุรี นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสายอื่นๆ คือ ลำแม่ลา ลำการ้อง ลำเชียงราก และลำโพธิ์ชัย ไม่มีพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้ และไม่มีแร่ธาตุที่สำคัญ

ลักษณะของภูมิอากาศโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น

ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 36.30 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,047.27 มิลลิเมตรต่อปี

ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 27 องศาเซลเซียส

ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาถนอมบริพัตรฯ ทรงเล่าถึงเมืองสิงห์ถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ไว้ในสาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอว่า “เมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองใหญ่และเก่า มีป้อมปราการ วัง วัด มหาธาตุ และของสำคัญ คือ พระนอนจักรสีห์ ใหญ่ยาวกว่าพระนอนองค์อื่นๆ ในเมืองไทย ทำเป็นแบบพระนอนอินเดีย เหมือนเช่นที่ถ้ำเมืองยะลา คือ พระกรขวาซ้อนขึ้นไปทางด้านหน้า ไม่ห่างอพระกรตั้งขึ้นรับพระเศียร แบบพระนอนไทย เมืองสิงห์เรียกชื่อต่างๆ ดังนี้ เมืองสิงหราชาธิราช เมืองสิงหราชา เป็นเมืองตั้งอยู่ริมแม่น้ำจักรสีห์อันเป็นลำน้ำใหญ่ ห่างแม่น้ำเจ้าพระยา 200 เส้น เพราะแม่น้ำจักรสีห์ตื่นเงิน เมืองสิงห์จึงกลายเป็นเมืองอยู่ลับลิ” ก็แสดงว่า สิงห์บุรีเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ มีอดีตนาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี พบว่า มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณมาเป็นเวลานานหลายยุคหลายสมัย ดังนี้

ยุคก่อนประวัติศาสตร์

พบร่องรอยหลักฐานมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านชีน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี บ้านบางวัว ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน บ้านคู ตำบลพัททัน อำเภอบางระจัน คือ ขวานหิน แวดินเผา หินดูลี ชิ้นส่วนกำไลสำริด เป็นต้น



### สมัยทวารวดี

พบหลักฐานที่เมืองโบราณบ้านคูเมือง ตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี เป็นการตั้งถิ่นฐานแบบ “เมืองคูคลอง” มีแผนผังเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีคูน้ำ คันดินล้อมรอบ โบราณวัตถุที่ขุดพบ เช่น ภาชนะดินเผา ลูกปัด แท่นหินบด แวดินเผา ตะคัน ฯลฯ ส่วนหนึ่ง จัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี ปัจจุบันสถานที่ดังกล่าวเป็นสวนรุกขชาติ และที่ตั้งหน่วยอนุรักษ์พันธุ์ไม้จังหวัดสิงห์บุรี เมืองวัดพระนอนจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง รูปแบบเมืองเป็นเมืองซ้อน มีเมืองชั้นในรูปค่อนข้างกลม และเมืองชั้นนอกล้อมรอบรูปสี่เหลี่ยมมน ไม่ปรากฏร่องรอย กำแพงเมือง (ที่ทำด้วยดินพูนสูง) แต่คูเมืองบางด้านยังปรากฏให้เห็น สิ่งที่พบคือ ลูกปัด แวดินเผา เศษภาชนะ ฯลฯ แหล่งโบราณคดีบ้านคิม ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน มีสภาพเป็นเนินดินรูปรี กว้าง 200 เมตร ยาว 500 เมตร มีคูน้ำขนาดกว้าง 5 เมตร

### สมัยสุโขทัย

มีการค้นพบเครื่องสังคโลกสมัยสุโขทัยตามวัดร้างและลำน้ำเจ้าพระยา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ชุมชนต่างๆ นั้นมีความสำคัญมากน้อยเพียงไร เพราะในช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรืองนั้น ได้มีอำนาจแผ่ขยายอาณาเขตครอบคลุมในบริเวณภาคกลางและ กลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏเหตุการณ์ที่สำคัญคือ สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ได้ตั้งเมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองลูกหลวง เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เป็นเมืองหลานหลวง นอกจากนี้แล้วเมืองทั้งสามยังเป็นหัวเมืองชั้นใน และหัวเมืองชั้นในหน้าด่าน ราชทางด้านทิศเหนืออีกด้วย โดยมีเมืองลพบุรีเป็นเมืองหน้าด่านหลัก แสดงให้เห็นว่า เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี มีอยู่แล้วเมื่อตั้ง

### กรุงศรีอยุธยา

ก่อนหน้านั้นเมืองทั้งสามอาจอยู่ในการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ก็ได้ แต่ไม่ปรากฏแน่ชัดว่า เมืองทั้งสามสร้างขึ้นในสมัยไหน สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้จัดการปกครองใหม่ โดยกำหนดให้หัวเมืองชั้นในเป็นเมืองจัตวา ดังนั้น เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี และเมืองสิงห์บุรี จึงเปลี่ยนเป็นเมืองจัตวา ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เมื่อปี พ.ศ. 2086 เมืองสิงห์ เป็นเมืองที่สมเด็จพระมหาธรรมราชาให้ทหารไปสืบข่าวเรื่องศึกสงครามกับพม่า ขณะเดียวกันก็ได้ยกกองทัพไปตั้งที่เมืองอินทร์บุรี เพื่อหยั่งเชิงคู่ข้าศึกอีกด้วย ดังปรากฏในพระราชพงสาวดาร ฉบับพระราชหัดดเลขา สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา ในปี พ.ศ. 2110 หลังจากสมเด็จพระนเรศวร ทรงประกาศอิสรภาพได้ไม่นาน พม่าก็ได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง ครั้งนี้พม่ายกกองทัพมาสองทาง คือทางเหนือมีพระเจ้าเชียงใหม่เป็นแม่ทัพ และทางตะวันตกมีพระยาพลิมเป็นแม่ทัพ แต่ทัพของพระยา

พลิมณฑุกองทัพ กรุงศรีอยุธยาตีแตกไปก่อน โดยที่พระเจ้าเชียงใหม่ยังไม่ทราบ เมื่อกองทัพพระเจ้าเชียงใหม่ยกมาถึงเมืองชัยนาท ก็ให้แต่งทัพหน้า มาตั้งที่บางพุทรา ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ภายหลังคือ ตัวจังหวัดสิงห์บุรี ปี พ.ศ. 2308 สมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ในขณะที่พม่าตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่ ชาวบ้านบางระจันได้รวมตัวกันต่อสู้กับพม่า ที่บ้านบางระจัน เมืองสิงห์บุรี ซึ่งมีผู้นำสำคัญของชาวบ้าน และปรากฏชื่อ คือ 1) พระอาจารย์ธรรมโชติ 2) นายแท่น 3) นายโชติ 4) นายอิน 5) นายเมือง 6) นายทองแก้ว 7) นายคอก 8) นายจันทวนคเขียว 9) นายทองแสงใหญ่ 10) นายทองเหม็น 11) ขุนสรรค 12) พันเรือง โดยชาวบ้านบางระจันได้ต่อสู้กับพม่า และสามารถเอาชนะกองทัพพม่าได้ถึง 7 ครั้ง จนถึงครั้งที่ 8 ชาวบ้านบางระจันจึงพ่ายแพ้ ในวันจันทร์ แรม 2 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309 รวมเวลาที่ไทยรบกับพม่าทั้งสิ้น 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน 4 ปลายปีระกา พ.ศ. 2308 ถึงเดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309

#### สมัยกรุงธนบุรี

เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองสิงห์บุรี ขึ้นกับกรุงธนบุรี ในประชุมพงศาวดารฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กล่าวถึงสำเนา ท้องตรา พ.ศ. 2316 เสด็จผู้รักษาเมืองสิงห์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองอินทร์บุรี ยกทัพไปสกัดข้าศึกด้านตะวันออก และคุมพรรคพวก ช่งสูมกำลังยกไปขุดคูเลนพระนคร เมืองธนบุรี

#### สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

มีหลักฐานที่ปรากฏคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้จัดการปกครองมณฑลเทศาภิบาล เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เข้าอยู่ในมณฑลกรุงเก่า (รัชกาลที่ 6 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอยุธยา) และปี พ.ศ. 2439 ยุบเมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี เป็นอำเภอขึ้นกับเมืองสิงห์บุรี พร้อมกับตั้งเมืองสิงห์บุรีขึ้นใหม่ที่ตำบลบางพุทรา ส่วนเมืองสิงห์บุรีเดิมยุบเป็นอำเภอสิงห์ และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบางระจัน ปี พ.ศ. 2444 อำเภอเมืองสิงห์บุรีเปลี่ยนเป็นอำเภอบางพุทรา และในปี พ.ศ. 2481 ทางราชการสั่งให้เปลี่ยนชื่อว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเมืองให้เป็นชื่อของจังหวัดนั้นๆ อำเภอบางพุทรา จึงได้กลับไปใช้ชื่ออำเภอเมืองสิงห์บุรีมาจนถึงปัจจุบันนี้ จากหลักฐานที่ปรากฏ สิงห์บุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่ริมลำน้ำจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง ต่อมาได้มีการย้ายเมือง ไปอยู่ที่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน้อยบริเวณใต้วัดสิงห์สุทธาวาส และย้ายมาอยู่ที่ปากบางนกระทุงตำบลต้นโพธิ์ ต่อมาในปี 2439 ได้ย้ายไปอยู่ที่ตำบลบางพุทรา สิงห์บุรีแม้จะเป็นจังหวัดเล็กๆ แต่ก็เป็ดินแดนประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นสมรภูมิรบที่หัวหาญของสายเลือดไทยที่เด็ดเดี่ยว สามารถใช้กลยุทธ์และหัวใจที่เสียสละเพื่อชาติ ปกป้องแผ่นดินไว้เพื่อลูกหลานไทย แม้จะเสียเลือด เสียเนื้อ จนหยดสุดท้าย จากห้วงเวลาของการสู้รบและเหนื่อยยาก มาถึง

ยุคสมัยของพระพุทธเจ้าหลวง (ร.5) ทรงเสด็จประพาสเมืองสิงห์ ชาวบ้านได้มีโอกาสปรุงอาหารถวาย ต้นเครื่อง-แม่ครัว ในยุคนั้นได้สืบทอดวิชาการปรุงอาหารรสเลิศ เกิดเป็นตำนานแม่ครัวหัวป่าเมืองสิงห์ จวบจนปัจจุบัน ภูมิปัญญาในการหาเครื่องปรุงไม่ว่าจะเป็นพืช ผักกุ่ม ปลูก ปลา ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ความอุดมสมบูรณ์ของลำน้ำหลายสายเชื่อมโยงการดำเนินชีวิตของชาวบ้านริมน้ำเป็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการกิน การอยู่ การเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร จนได้ชื่อว่า “แดนดินแห่งแม่น้ำสามสาย” นอกจากจะปรากฏร่องรอยของตำนาน นักรบไทย เรื่องราวในอดีตยังได้กล่าวถึงความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่เป็นศูนย์กลางการยึดเหนี่ยวจิตใจ นักรบ และชาวบ้านให้เกิดการฮักฮิม ตังมั่น เต็ดเตี๋ย ปรากฏเป็นวัดวาอารามเก่าแก่ เกจิอาจารย์ชื่อดัง ตลอดจน โบราณสถาน ทรงคุณค่าให้ประชาชนสักการะ ตลอดจนแม่น้ำที่สร้างมาร่วมสมัยตั้งแต่เมื่อครั้งพระเจ้าอโศกมหาราช ทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังสุวรรณภูมิให้เราได้สืบค้น เพื่อเรียนรู้ถึงความเป็นไปที่เปลี่ยนแปลงตามอดีต หลากหลายเชื้อชาติที่พลัดถิ่นจากสงครามเดินทางมาตั้งหลักปักฐานกลายเป็นชนพื้นบ้านในแถบ อำเภอพรหมบุรี หรือชาวลาวเวียง ชาวลาว บ้านเป้ง ต้นกำเนิด ประเพณีกำฟ้า ประเพณีต่างๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันตามแถบลุ่มน้ำกลายเป็นความสัมพันธ์ทางสายเลือดที่ผสมผสานสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ประวัติชาวบ้านบางระจัน

#### สภาพทั่วไป

จังหวัดสิงห์บุรี มีพื้นที่ 8.2 แสนตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5.1 แสนไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 3.7 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.5 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำการเกษตร มีระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่ 4.3 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.55 ของพื้นที่ทั้งหมดผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ปี 2544 จำนวน 11,326 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ มีปริมาณเพียงร้อยละ 0.22 ของประเทศ



ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดสิงห์บุรี  
ที่มา <http://singburi.mol.go.th/node/69>

### ศักยภาพการพัฒนา

เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของภาคกลางตอนบน มีผลผลิตข้าวคิดเป็นร้อยละ 1.19 ของผลผลิตข้าวทั้งประเทศ และมีรายได้จากการส่งออกข้าวในตลาดจังหวัดใกล้เคียงและกรุงเทพมหานคร ปี 2545 คิดเป็นมูลค่า 1,672 ล้านบาท และเป็นแหล่งผลิตพันธุ์ปลาช่อนที่มีชื่อเสียง “ปลาช่อนแม่ลา” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของจังหวัด มีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ไก่เนื้อ เลี้ยงมากเป็นอันดับหนึ่งในปี 2545 คิดเป็นมูลค่า 154 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ โคเนื้อ คิดเป็นมูลค่า 81 ล้านบาท นอกจากนี้ เป็นเมืองแห่งประวัติศาสตร์การสู้รบของวีรชนชาวบ้านบางระจัน มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สำคัญหลายแห่ง

วิสัยทัศน์

“สิ่งห้บุรีเมืองร่่มเย็น แหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์”

เป้าประสงค์

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างทางสังคมและทุนทางสังคม
- 2) ส่งเสริมการผลิตภาคเกษตรกรรมไปสู่สินค้าที่มีศักยภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าหลัก
- 3) พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวใหม่

## 2.5 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

### 2.5.1 การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการท่องเที่ยว

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [ม.ป.ป] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การศึกษาด้านกีฬา นันทนาการ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งกระทรวงแรงงานได้เตรียมจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อรองรับและการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านแรงงาน ในปีพ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

1) จัดทำแผนอบรม (Studies Plan) และสื่อประสมประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรกลุ่มแผนก แม่บ้าน House Keeping ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2554-2558 ที่กำหนด รวมถึงหลักสูตรกลุ่มสาขาการโรงแรมซึ่งเป็นสาขาเร่งด่วน รวมทั้งสิ้น 21 หลักสูตร

2) จัดทำระบบประเมินตามหลักสูตรมาตรฐาน ASEAN-MRA ของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของไทย

3) จัดทำระบบ E-Learning และระบบฐานข้อมูล Online หลักสูตรสมรรถนะ ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals-MRA เพื่อเชื่อมโยงกับ Website ASEAN

4) การจัดตั้งเครือข่าย Tourism Professionals Certification Network (TPCN)

5) การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน

6) การบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์

7) การจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบวิชาชีพการท่องเที่ยวอาเซียน ASEAN Tourism Professional Monitoring Committee (ATPMC)

8) ให้ความรู้ เสริมสร้างทักษะทางด้านภาษาแก่ข้าราชการในกระทรวงและพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

9) ศึกษาผลกระทบด้านแรงงานใน 32 ตำแหน่งงาน เมื่อมีการเปิดเสรีอาเซียน

นอกจากนี้ กรมการท่องเที่ยวเองได้เตรียมแผนในปี พ.ศ. 2555 ได้แก่ สำรวจและวิเคราะห์ ความต้องการด้านแรงงานของบุคลากรวิชาชีพการท่องเที่ยว ศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนความต้องการ สินค้าอาเซียนด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาบุคลากรด้านธุรกิจนำเที่ยว ผู้นำเที่ยว และมัคคุเทศก์

ส่วนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มีการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภาคการท่องเที่ยว ส่งเสริมความร่วมมืออาเซียน โดยมีนายสรรเสริญ เงามั่งสี รองผู้ว่าการ ททท. เป็นประธานคณะกรรมการติดตามและการสื่อสารท่องเที่ยวอาเซียน ในปี พ.ศ. 2554-2555 รวมถึงส่งเสริมและจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการตลาดท่องเที่ยว เพื่อเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน และเตรียมความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเชื่อมโยงในภูมิภาค

#### 2.5.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูด ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่าง สนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและแอฟริกา รวมถึงชื่อของ ที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมละงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศนั้น การท่องเที่ยวใน ลักษณะดังกล่าวเราเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวแบบไหนถึงจัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลายคนอาจจะสงสัย ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรจะครอบคลุมถึงเรื่องอะไรบ้าง บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย

- 1) ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
- 2) โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์
- 3) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม
- 4) ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก

- 5) ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา
- 6) ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์
- 7) ภาษาและวรรณกรรม
- 8) วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร
- 9) ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ
- 10) ลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

#### 2.5.2.1 นานาประเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ประเทศต่างๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการสร้างรายได้ให้กับประเทศของคนอย่างมหาศาล จึงนำวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์ของประเทศ เช่น ประเทศเกาหลีได้มีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระที่สนับสนุนภาคเอกชนในการส่งออกสินค้าวัฒนธรรม ซึ่งเราจะเห็นโฆษณาการท่องเที่ยวของเกาหลีที่เน้นการสัมผัสวัฒนธรรมและเทคโนโลยี รวมถึงการโฆษณาแฝงในภาพยนตร์ซีรีส์ต่างๆ ของเกาหลี ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ก็พยายามใช้ความหลากหลายของเชื้อชาติ เป็นจุดขายในการท่องเที่ยวเช่นกัน ภายใต้แนวคิดที่ว่า Uniquely Singapore โดยมีการฟื้นฟูแหล่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนสิงคโปร์เชื้อชาติจีน อินเดีย และมลายูในประเทศให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับประเทศมาเลเซีย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเน้นความเป็นมุสลิมสำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากสัมผัสวิถีชีวิตต่างๆ ของมุสลิม

ยังมีประเทศอื่นๆ อีกมากมายที่มีการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ เช่น จีน ประเทศในยุโรปและออสเตรเลีย ในขณะที่บางประเทศมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังมีปัญหาในด้านการเมืองภายในประเทศ หรือยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว เช่น พม่า เวียดนาม ประเทศในแอฟริกาและตะวันออกกลาง เป็นต้น

#### 2.5.2.2 การจัดการการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม

ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมและการจัดการวัฒนธรรม เป็นสิ่งบ่งชี้ที่สำคัญถึงความยั่งยืนของการพัฒนา เมื่อกระแสการพัฒนาประเทศด้วยนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ได้ถูกนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศ จึงถือเป็นจังหวะดีที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในท้องถิ่นจะนำต้นทุนวัฒนธรรมที่มี มาเผยแพร่ให้กว้างขวางออกไปในรูปแบบของการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ (Creative Cultural Tourism) การจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งในส่วนขององค์ความรู้ตามหลักฐานที่ปรากฏ การสืบทอดให้คงอยู่และการดำเนินต่อไป โดยชุมชนจะเป็นผู้แสดงให้เห็นว่าชุมชนสามารถอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมต่อไปได้

การสร้างสรรค์การท่องเที่ยวโดยวางอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นหรือทุนทางวัฒนธรรมสามารถทำได้โดยหยิบยกเรื่องราวจากประวัติศาสตร์ ศิลปะท้องถิ่น คนตรีพื้นบ้าน วิถีความเป็นชุมชน วรรณกรรม สถาปัตยกรรม หัตถกรรม ความงดงามของฝีมือช่าง และอื่นๆ มาจัดการให้เกิดความน่าสนใจสอดคล้องตามคุณค่าของชุมชนหรือเมือง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรงผ่านการเรียนรู้ผ่านทางท่องเที่ยว อาทิ

การใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการแสดงหรือเป็นสร้างขึ้นมา เช่น นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวและมาสัมผัสกับวิถีชีวิตของการเป็นชาวนา ได้มีโอกาสที่ร่วมทำนากับชาวบ้านที่ยังคงรักษาวิถีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย

การที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสมาพักโฮมสเตย์ในชุมชน พร้อมกับได้เรียนรู้วิธีการประกอบอาหารท้องถิ่น เรียนรู้วิถีการทำขนมไทย เป็นต้น

#### 2.5.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ (2537, น 21-27) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ว่าการพัฒนาจะสำเร็จได้จะต้องพัฒนาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 3 ประการ คือ

1) สิ่งดึงดูดใจจากการท่องเที่ยว (Attractions) ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ อาจจะเป็นสิ่งดึงดูดใจเกี่ยวกับสถานที่ (Site) หรือสิ่งดึงดูดใจจากเหตุการณ์ (Events)

2) ความสำราญจากแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) แยกออกเป็น 2 ประเภทคือ

(2.1) ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่ การคมนาคม ยานพาหนะ ลานจอดรถ น้ำ ไฟฟ้า ระบบกำจัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ ระบบการสื่อสาร (โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ฯลฯ)

(2.2) สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านขายของที่ระลึก สถานเริงรมย์ บริการรถเช่า บริการนำเที่ยว เป็นต้น

3) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) คือ วิธีการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว มีความหมายครอบคลุมเรื่องของ ยานพาหนะ ระยะทาง ระยะเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งความสามารถในการเข้าถึงนี้ มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึง 2 ประการ คือ

(3.1) องค์ประกอบเชิงปริมาณ หมายถึง ความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ความจุ และความถี่ ของยานพาหนะ

(3.2) องค์ประกอบเชิงคุณภาพ หมายถึง ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความประหยัด และความปลอดภัย



## 2.6 ความพึงพอใจ

### 2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์ คือ ความพยายามที่จะขจัดความตึงเครียด หรือความกระวนกระวาย หรือภาวะไม่ได้คุณภาพในร่างกาย ซึ่งเมื่อมนุษย์สามารถขจัดสิ่งต่างๆ ดังกล่าวได้แล้ว มนุษย์ย่อมได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนต้องการ (เศกสิทธิ์ สุภาอ้วน, 2544)

อุทัยพรรณ สุดใจ (2544) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่า ว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น เป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

สุพล เพชรานนท์ (2540) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นในลักษณะเชิงบวกของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการหรือได้รับสิ่งตอบแทนที่คาดหวังไว้

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไป หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใดๆ นั้น

อรรถพร หาญวานิช (2546) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

สายจิตร์ สุขสงวน (2546, น. 14) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดที่สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะเกิดความรู้สึกทางบวกแต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งใดสร้างความรู้สึกผิดหวังไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกที่มีความลึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ดีความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคล จึงมีโอกาที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

## 2.6.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

กลุ่มทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's of Needs) (Maslow's, 1970, pp. 26-27) เป็นทฤษฎีด้านความต้องการที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งได้สรุปไว้ว่า มนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะได้ครอบครอง ความต้องการเฉพาะอย่าง ซึ่งความต้องการนี้เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลไว้ว่า บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกและไม่มีวันจบสิ้น ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมของพฤติกรรมอื่นๆต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมนั้น ความต้องการของบุคคล เรียงลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับค่าได้รับ การตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป ลำดับความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอน ตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่นความต้องการในเรื่อง อาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่ อาศัย ความต้องการทางเพศ ความต้องการทางร่างกาย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน ก็ต่อเมื่อคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

2) ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Security or Safety Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับ ความต้องการระดับสูงต่อไป คือ เป็นความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือมั่นคง ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belonging Needs) ภายหลังจากที่คนได้รับการตอบสนองในขั้นดังกล่าวข้างต้น ก็จะมีความต้องการที่สูงขึ้นคือความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

4) ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เป็น ความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ

5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ อยากจะเป็นอยากจะได้ ตามความคิดของตน

สาระสำคัญของทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ สรุปได้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ขั้นของมนุษย์มีความสำคัญไม่เท่ากัน บุคคลแต่ละคน จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการบำบัดความต้องการในแต่ละขั้นที่เกิดขึ้น การมุ่งใจตามทฤษฎีนี้ จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีความต้องการตามลำดับขั้นที่แตกต่างกันออกไปและความต้องการ ในแต่ละขั้นจะมีความสำคัญกับบุคคลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นนั้นๆ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความต้องการของ Maslow นี้ ผู้บังคับบัญชาจะต้องพยายามศึกษาความต้องการของ ผู้ร่วมงาน อยู่เสมอว่า แต่ละคนมีความต้องการสิ่งใด เพื่อว่าจะสามารถสนองความต้องการของเขาได้ในระดับที่พึงพอใจ

### 2.6.3 การวัดความพึงพอใจ

เนื่องจากความพึงพอใจ เป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งการจะวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างเครื่องมือที่ช่วยในการวัดทัศนคตินั้น ซึ่งนักวิชาการหลายคน ได้กล่าวถึงเครื่องมือวัดความพึงพอใจไว้ สรุปได้ดังนี้

ในการวัดความรู้สึกหรือวัดทัศนคตินั้นจะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบ ทางบวก หมายถึง การประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ดี ชอบ หรือพอใจ ส่วนทางลบ จะเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบหรือไม่พอใจ และการวัดในลักษณะปริมาณ ซึ่งเป็นความเข้มข้นความรุนแรง หรือระดับทัศนคติ ไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั่นเอง ซึ่งการวัดมีอยู่หลายวิธี เช่น วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการใช้แบบสอบถาม ซึ่งรายละเอียดดังนี้

(พรชัย คำสิงห์นอก, 2550, น. 51-52)

1. วิธีการสังเกต เป็นวิธีการใช้ตรวจสอบบุคคลอื่น โดยการเฝ้ามอง และจดบันทึกอย่างมีแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่ และยังเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน แต่ก็เหมาะสมกับการศึกษาเป็นรายกรณีเท่านั้น

2. วิธีการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยกรพูดคุยกับบุคคลนั้นๆ โดยมีการเตรียมการล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

3. วิธีการใช้แบบสอบถาม วิธีการนี้จะเป็นการใช้แบบสอบถามที่มีข้อคำถามไว้ อย่างเรียบร้อย เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนตอบมาเป็นแบบแผนเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากๆวิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมกันมากที่สุดในการวัดความพึงพอใจ หรือทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตราวัดทัศนคติ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่งคือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต

(Likert Scales)ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วมีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ครูผู้สอนสร้างเครื่องมือได้ตามความเหมาะสม เช่น แบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า จะให้คำตอบคะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	5
มาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	4
ปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	3
น้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	2
น้อยมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	1

ในการใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่านั้น จะต้องรายงานผลการตอบของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละข้อหรือแต่ละด้าน และโดยรวมแล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยอีกที การแปลความหมายจะใช้เกณฑ์เป็นระบบเดียวกันกับการให้คะแนน โดยเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 102-103)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	พอใจน้อยมากที่สุด

## 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมชาย พงศ์วิลาวัณย์ (2551) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ประชากร ในงานวิจัยนี้เป็นครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 38 คน โดยศึกษาทั้งกลุ่มประชากรและนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 340 คน ซึ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรฝึกอบรม แผนการฝึกอบรม แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอน แบบประเมินการสาธิตการสอน แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน แบบวัดความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 เกี่ยวข้องกับ 4 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตรฝึกอบรม และการประเมินผลหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร แนวดำเนินการ สื่อของหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร แผนการฝึกอบรม

2) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสาธิตการสอน โดยภาพรวมปฏิบัติได้ในระดับดี และความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

ระยะที่ 2 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ธนภัทร สุทธินนท์ (2550) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบริการของบุคลากรในหน่วยงานทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน และความต้องการของประชาชนในด้านการบริการประชาชนของบุคลากรในหน่วยงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลเมือง สุราษฎร์ธานี 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาการบริการของบุคลากรในหน่วยงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี 3) ทดลองใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาการบริการของบุคลากรในหน่วยงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานีที่ได้พัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอน และผลการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการบริการของบุคลากรและความต้องการของประชาชนในหน่วยงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ไม่มีความละเอียดรอบคอบเพียงพอทำให้รายการต่างๆ ในทะเบียนราษฎรที่จัดทำขึ้นเกิดความผิดพลาด สร้างความยุ่งยาก เสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายให้แก่ราษฎร ต้องขอแก้ไขเอกสารให้ถูกต้องโดยไม่จำเป็น

สำหรับผลการศึกษาข้อมูลจากภาคสนามโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับปัญหาอุปสรรคการบริการประชาชนของบุคลากรในหน่วยงานทะเบียนราษฎร พบว่า มีปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้าน

กระบวนการให้บริการแบบ 10 ท. ส่วน ชุดที่ 2 สำหรับความต้องการของประชาชนที่มาติดต่องานทะเบียนราษฎร พบว่า ประชาชนมีความต้องการการบริการอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 1 มา กำหนดกรอบในการสร้างโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม หน่วยของการอบรมและการตรวจสอบความเหมาะสม โครงสร้างหลักสูตรดำเนินการ โดยให้ผู้รอบรู้ แนะนำและได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วน เนื้อหาวิชาและกิจกรรมวิธีการอบรมให้ชัดเจนและครอบคลุมประเด็นเนื้อหาตามความต้องการใน ขั้นตอนที่ 1 ตามคำแนะนำของผู้รอบรู้และอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองและประเมินผล โดยนำหลักสูตรฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้นไปทดลอง ใช้ปฏิบัติการฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นบุคลากรในหน่วยงานทะเบียนราษฎร 26 คน มีการวัด ก่อนและหลังปฏิบัติการฯ ด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ด้านการบริการของบุคลากรงานทะเบียน ราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานีพบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะของเรื่องดังกล่าว หลังปฏิบัติการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม และเมื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้และเจตคติพบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนปฏิบัติการฝึกอบรมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วชิระ วิชชวรนนท์; ปาจริย์ ผลประเสริฐ; เพ็ญศรี จันทร์อินทร์ และ ดัชนี จะวรรณะ (2551) ในการศึกษาในครั้งนี้วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมแบบบูรณาการด้าน อาชีพสำหรับการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเพชร เมืองมรดกโลก และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการหลักสูตรฝึกอบรมแบบบูรณา การด้านอาชีพสำหรับการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเพชร เมืองมรดกโลก ในการวิจัยในครั้งนี้ได้สร้างหลักสูตรโดยอาศัยขั้นตอนการร่างหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) รูปแบบของหลักสูตร 3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และ 4) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

#### ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาหลักสูตรที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นหลักสูตรบูรณาการด้านการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 4 หน่วย รวม ทั้งหมด 48 ชั่วโมง ดังนี้ คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จำนวน 6 ชั่วโมง 2) ภาษาอังกฤษที่ควรรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ (ภาษาพาเที่ยว) จำนวน 18 ชั่วโมง 3) ความรู้ เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว จำนวน 12 ชั่วโมง และ 4) หลักการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 12 ชั่วโมง และ

เมื่อนำหลักสูตรไปตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก ความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรอยู่ระหว่าง .75-1.00 และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับแนวทางการจัดการหลักสูตรฝึกอบรมแบบบูรณาการด้านอาชีพ สำหรับพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เมืองมรดกโลก มีแนวทาง ดังนี้

1) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรควรมีการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมแบบบูรณาการด้านอาชีพ สำหรับพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เมืองมรดกโลก

2) ควรมีการหารือกันว่าหน่วยงานภายในท้องถิ่นหน่วยงานใดควรเป็นเจ้าภาพหลัก เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้เป็นหลักในการประสานงานการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

3) ควรสนับสนุนและเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในจังหวัดกำแพงเพชรที่สนใจหลักสูตรได้นำหลักสูตรฝึกอบรมนี้ไปใช้เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถด้านการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

4) ควรกระตุ้นให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดกำแพงเพชรได้มีส่วนรับผิดชอบต่อการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร เช่น สถาบันการศึกษาและหน่วยงานให้บริการการศึกษา และฝึกอบรม สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกำแพงเพชร ศูนย์ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรอาสาสมัคร เป็นต้น

5) ควรจัดให้มีคู่มือสำหรับผู้เข้ารับการอบรมตามความเหมาะสม และให้การสนับสนุนในเรื่องความก้าวหน้าและการเทียบโอนหน่วยกิต ซึ่งจะ เป็นปัจจัยส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไปด้วย

6) ควรหาแนวทางในการสร้างและดำรงรักษาคุณภาพการฝึกอบรม เพื่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยอิงอยู่กับกรอบงาน การวัดผล การได้รับวุฒิบัตร การตรวจสอบ และการวิเคราะห์ทบทวน ซึ่งควรเกิดจากการเห็นชอบร่วมกันจากคนในท้องถิ่น

7) สนับสนุนให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำความรู้ความสามารถที่ได้รับ

จากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพอย่างแท้จริง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ

ณัฐนันท์ ตาบโกไสย์ (2551) การวิจัยและการพัฒนามีวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนา युวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ ใช้ขั้นตอนการสร้างความรู้ทัศนคติหรือเจตคติและการฝึกปฏิบัติ (knowledge attitude practice : KAP) เป็นกรอบในการวิจัย และประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา คือ युวมัคคุเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหา คือ युวมัคคุเทศก์ที่ทำหน้าที่ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ทุกคนไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเป็น युวมัคคุเทศก์ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับคำแนะนำการเป็น युวมัคคุเทศก์จากครูผู้ดูแลเท่านั้น युวมัคคุเทศก์ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองจะบรรยาย ในด้านบุคลิกภาพนั้น ต้องมีการปรับปรุงการแต่งกายนั้นให้สุภาพสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งปรับปรุงการสวมรองเท้าเพื่อให้มีความสุภาพ และในด้านของเจตคติ युวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่จะไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการได้เป็น युวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

2) แนวทางการพัฒนาและดัชนีชี้วัด คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีการพิจารณาคัดเลือก युวมัคคุเทศก์ที่เริ่มจากความสมัครใจเข้ารับการอบรม และมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับการพัฒนา युวมัคคุเทศก์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยกำหนดเนื้อหาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเป็น युวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ บุคลิกภาพของ युวมัคคุเทศก์นำเที่ยวที่ดี และการบรรยายและตอบคำถาม ตลอดจนวัดเจตคติที่ดีต่อการเป็น युวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ มีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดถึงคะแนนสอบความรู้หลังการฝึกอบรม

3) ผลการพัฒนา युวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลังการฝึกอบรมทุกคนได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 75 ซึ่งทำให้ युวมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้พัฒนาขึ้นทั้งความรู้เกี่ยวกับการเป็น युวมัคคุเทศก์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และเจตคติที่ดีต่อ



การเป็นยุวมัคคุเทศก์ เจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และผลการประเมินจากการปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับผ่านทุกคน

ประสบการณ์จากการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่ยุวมัคคุเทศก์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องคอยแนะนำ กระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้กำลังใจแก่ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์แก่ยุวมัคคุเทศก์และก่อให้เกิดกระบวนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ปัทิตตา กลางกาญจน์ (2550) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนการพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย 3) การทดลองใช้หลักสูตร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เครื่องที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน โครงร่างหลักสูตร และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูล คือ t-test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1) ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยชนะ อินันนุญะ (2553) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ 3) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ 4) ประเมินผลการใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมมััคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือ

ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) หลักสูตรฝึกอบรม 4) แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.860 5) แบบประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ น้อย 6) แบบประเมินความพึงพอใจหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t – test dependent) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มีความต้องการให้มีการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในครอบครัว ประชาชนในท้องถิ่น และผู้ที่มาเยี่ยมชมเมืองโบราณศรีเทพได้ มีทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ วิธีการฝึกอบรมใช้การบรรยาย และปฏิบัติจริงในสถานที่จริง มีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2) การพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่าย เนื้อหาสาระ กิจกรรมในการฝึกอบรม วัสดุ สื่อแหล่งเรียนรู้ประกอบการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม แผนการจัดฝึกอบรม เอกสารประกอบหลักสูตร การวัดประเมินผล

3) ทดลองใช้หลักสูตร นำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ตามแผนการจัดการฝึกอบรม จำนวน 3 แผน ระยะเวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 18 ชั่วโมง โดยมีการจัดการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างหลากหลาย พบว่า นักเรียนมีความสนใจ และมีความตั้งใจในการเรียนรู้การเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพและมีความสนุกสนานในการฝึกอบรม

4) ประเมินผลการใช้และปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ของนักเรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพได้อยู่ในระดับดี ด้านความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมในระดับมากที่สุด และควรปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมด้านทักษะการพูดและการแนะนำข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

#### 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสอบถามพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ใช้สำหรับมัคคุเทศก์น้อย

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ใช้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี หัวหน้ามัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว

#### 3.2.3 หลักสูตรฝึกอบรม

#### 3.2.4 แผนการจัดการฝึกอบรม

3.2.5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ใช้ประเมินก่อนและหลังใช้หลักสูตร

3.2.6 แบบประเมินความพึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

#### 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

#### 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

### 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มัคคุเทศก์น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 70 คน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 1 คน หัวหน้ามัคคุเทศก์ จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 30 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ มัคคุเทศก์น้อย จำนวน 35 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวน 70 คน ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อย และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 1 คน หัวหน้ามัคคุเทศก์ จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 คน รวมจำนวน 47 คน

### 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสอบถาม พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ใช้สำหรับมัคคุเทศก์น้อย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 10 ข้อ

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ใช้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี หัวหน้ามัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 16 ข้อ

3.2.3 หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี เป็นหลักสูตรเชิงปฏิบัติทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มัคคุเทศก์น้อยได้เพิ่มความรู้ ความสามารถ และความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้กับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ส่งเสริมประสบการณ์และความสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้ และได้รู้จักทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นตนเอง และมีทักษะในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวได้ หลักสูตรใช้เวลาในการอบรม จำนวน 3 วัน ดำเนินการฝึกอบรมโดยมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์ เน้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แผนการจัดการฝึกอบรมแต่ละแผน ประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์ การฝึกอบรม ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ ประเมินผล มีจำนวน 3 แผน ดังนี้

แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเสนอ

แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี  
ศึกษาที่ตั้งและอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ  
แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนา

แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 อาเซียน ความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของอาเซียน  
คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลักอาเซียน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน  
ภาษาอาเซียน

3.2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อม  
การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ใช้ประเมินก่อนและหลังใช้  
หลักสูตร ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มี 30 ข้อ จำนวน 1 ฉบับ

3.2.5 แบบประเมินความพึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อ  
เตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 1 ฉบับ  
ประเมินด้านเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม ด้านสื่อการฝึกอบรม ด้านระยะเวลา ด้านสถานที่ฝึกอบรม ด้าน  
กิจกรรมการฝึกอบรม การประเมินค่าแบบให้คะแนน 5 ระดับ โดยให้มัคคุเทศก์น้อยเป็นผู้ประเมิน

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียม  
ความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็น โครงสร้างของเครื่องมือและ  
ขอบเขตเนื้อหา

1.3 สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ  
เรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ

1.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัด  
ประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง  
เท่ากับ 0.6 -1.00

2. แบบสัมภาษณ์ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียม  
ความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็น โครงสร้างของเครื่องมือและ ขอบเขตเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ

2.4 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัด ประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.6 -1.00 โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) เพื่อนำมา ปรับปรุงแก้ไข โดยให้คะแนนความสอดคล้อง ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับเนื้อหาตาม จุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับเนื้อหา ตามจุดประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสอบถาม ไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา ตามจุดประสงค์

$$\text{จากสูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของแบบสอบถาม กับเนื้อหา ตามจุดประสงค์

$\sum R$  = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าส่วนประกอบของแบบ สอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ (วิล ทองแผ่, 2545, น. 157)

### 3. หลักสูตรฝึกอบรม

3.1 การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสิงห์บุรี และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่ เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนหลักสูตร ดังนี้

1) กำหนดโครงสร้างหลักสูตร พิจารณาข้อมูลที่รวบรวมได้กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร สำหรับมัลฑุเทศก์ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหาสาระ กิจกรรมในการฝึกอบรม แผนการจัดการฝึกอบรม เอกสารประกอบหลักสูตร การวัดประเมินผล

2) สร้างกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรมพิจารณาจากสถานที่และเนื้อหาของหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้

3) การวัดและประเมินผล โดยวัดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติเป็นมัลฑุเทศก์

### 3.2 การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ดำเนินการโดยการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรด้วยวิธีการ

1) นำหลักสูตรฉบับร่างไปตรวจสอบก่อนนำไปใช้ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร

2) หลังจากผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำหลักสูตรฉบับร่างไปตรวจสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมด้านส่วนประกอบและความสอดคล้องของหลักสูตร ซึ่งได้ค่าประเมินดัชนีความสอดคล้อง(IOC) เท่ากับ 1.00

### 3.3 การสร้างแผนการจัดการฝึกอบรม

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแผนการจัดการฝึกอบรม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ เพื่อสร้างแผนการจัดการฝึกอบรม

3) นำแผนการจัดการฝึกอบรมที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ

4) นำแผนการจัดการฝึกอบรมเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการฝึกอบรม ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80

5) นำแผนการจัดการฝึกอบรมกลับมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบจากเอกสาร เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการกำหนดประเด็นการสร้างแบบทดสอบ ให้ครอบคลุมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ที่เหมาะสมกับมัคคุเทศก์น้อย เพื่อนำหลักสูตรมาใช้ในการวัดความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

2) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ ข้อทดสอบที่ใช้สอบก่อนและหลังฝึกอบรมเป็นชุดเดียวกัน โดยวัตถุประสงค์และเนื้อหาเดียวกัน

3) เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กำหนดแนวทางการตอบคำถามของแต่ละข้อโดยให้ 1 คะแนน เมื่อตอบถูก และ 0 คะแนน เมื่อตอบผิด

4) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.6 -1.00

6) นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับมัคคุเทศก์น้อย ทั้ง 35 คน ใช้เทคนิค 33 เปอร์เซ็นต์ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อโดยหาความยากง่าย (p) โดยเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป เลือกข้อที่ถึงเกณฑ์หรือปรับปรุงแก้ไขข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์

สถิติที่ใช้หาความยากง่าย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 129)

$$P = \frac{R}{N}$$



เมื่อ P แทน ค่าความยากของข้อคำถามแต่ละข้อ  
 R แทน จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ  
 N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

การหาค่าอำนาจจำแนก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 130)

$$R = \frac{Ru - Re}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ  
 Ru แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มเก่ง  
 Re แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มอ่อน  
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5. แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาประมวล เพื่อกำหนด โครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาของเครื่องมือ และดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย สอบถามด้านเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม ด้านสื่อการฝึกอบรม ด้านระยะเวลา ด้านสถานที่ฝึกอบรม ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินค่าแบบให้คะแนน 5 ระดับ มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอแบบตารางรวมและนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินค่าให้คะแนน 5 ระดับ มาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจมาเทียบกับค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมาย ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยมากที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง อยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง อยู่ในระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง อยู่ในระดับความพึงพอใจน้อยมากที่สุด

3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัด ประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.6 - 1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

### 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง โดยการใช้แบบสอบถามกับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 35 คน ที่สมัครใจเข้ารับการฝึกอบรม และใช้แบบสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี หัวหน้ามัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว รวมจำนวน 12 คน

3.3.2 ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ และขออนุญาตเก็บข้อมูล

3.3.3 ผู้วิจัยนำทำการประเมินผลก่อนใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ก่อนฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อย pre-test จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ

3.3.4 ผู้วิจัยนำหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ที่กำหนดเป็นแผนการจัด

การฝึกอบรม นำไปทดลองใช้กับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 35 คน กำหนดตารางกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรม

3.3.5 การประเมินผลหลังใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ก่อนฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อย post-test จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ

การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มทดลองเดี่ยว ประเมินผลก่อนและหลังการทดลอง One group pretest – posttest design (วิไล ทองแผ่, 2545, น. 126)

### ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

Pretest	Treatment	Posttest
O <sub>1</sub>	x	O <sub>2</sub>

O<sub>1</sub> หมายถึง การประเมินผลก่อนทดลองใช้หลักสูตร

X หมายถึง การทดลองใช้หลักสูตร

O<sub>2</sub> หมายถึง การประเมินผลหลังทดลองใช้หลักสูตร

3.3.6 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ให้มัคคุเทศก์น้อยเป็นผู้ประเมิน

### 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำคะแนนผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังใช้หลักสูตร มาหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.4.1 การหาค่าเฉลี่ย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547, น. 267)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

- เมื่อ  $\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน  
 $\Sigma X$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด  
 $n$  แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.4.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547, น. 267)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{n(n-1)}}$$

- เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง  
 $X$  แทน คะแนนแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง  
 $\Sigma X$  แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนทุกคน  
 $\Sigma X^2$  แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสองทุกคน  
 $n$  แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร โดยการหา t-test แบบ Dependent โดยใช้สูตรคำนวณดังต่อไปนี้ (วิไล ทองแผ่, 2545, น. 140)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}} \quad df = n - 1$$

- เมื่อ  $t$  แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังอบรม  
 $D$  แทน ผลต่างของคะแนน  
 $n$  แทน จำนวนคู่ของข้อมูล

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม และศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑุเทศก่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

#### 4.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑุเทศก่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑุเทศก่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ฉบับร่าง โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดสิงห์บุรี และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์แล้วพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑุเทศก่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหาสาระ กิจกรรมในการฝึกอบรม สื่อแหล่งเรียนรู้ประกอบการฝึกอบรม ระยะเวลาในการอบรม และการวัดประเมินผล ดังนี้

1) หลักการของหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑุเทศก่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

(1.1) เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นเสริมสร้างความรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และทักษะในการนำทฤษฎีไปปรับใช้ในการถ่ายทอดสู่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาชมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรีได้อย่างถูกต้อง

(1.2) เป็นการพัฒนาศักยภาพของมัลฑุเทศก่น้อยในด้านความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติตนเป็นมัลฑุเทศก่น้อยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

(1.3) เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมการทำงานเป็นทีมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและการลงมือปฏิบัติจริงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

(2.1) เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถและความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้กับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

(2.2) เพื่อส่งเสริมประสบการณ์และความสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้

(2.3) เพื่อให้รู้จักทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นตนเอง และมีทักษะในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวได้

3) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ได้กำหนดแผนการฝึกอบรม จำนวน 3 แผน คือ

แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ เวลา 3 ชั่วโมง ได้แก่ บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยวกิจกรรมเป็นการบรรยายให้ความรู้ และฝึกทักษะการพูดประกอบการบรรยาย

แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี เวลา 9 ชั่วโมง ได้แก่ ที่ตั้งและอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมเป็นการบรรยายให้ความรู้ด้วยการฉายภาพประกอบ ชมวิดีโอทัศน์ และเรียนรู้จากสถานที่จริงตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง อาเซียน เวลา 6 ชั่วโมง ได้แก่ ความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของอาเซียน คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลักอาเซียน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาษาอาเซียน ฝึกพูดภาษาอาเซียนพร้อมแปลความหมาย กิจกรรมเป็นการบรรยายให้ความรู้ด้วยการฉายภาพประกอบ ชมวิดีโอทัศน์ และฝึกพูดภาษาอาเซียนเบื้องต้น

4) ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นเนื้อหาสาระเพื่อเป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรมให้ความรู้กับมัคคุเทศก์ที่เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วย

บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัลลเทศก์คุณสมบัติที่ดีของมัลลเทศก์ มารยาทและจรรยาบรรณของมัลลเทศก์ ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว ที่ตั้งและอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของอาเซียน คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลักอาเซียน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โดยใช้การบรรยายให้ความรู้จากวิทยากร เอกสารประกอบการฝึกอบรม และ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นสถานที่จริง การทำใบงาน ฝึกการพูดการเป็นมัลลเทศก์น้อย เพื่อให้เกิดทักษะการเป็นมัลลเทศก์เผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง

#### 5) กิจกรรมในการฝึกอบรม

(5.1) การบรรยาย

(5.2) กระบวนการกลุ่ม

(5.3) การฝึกปฏิบัติจากสถานที่จริง

(5.4) การชมวีดิทัศน์

#### 6) วัสดุ/สื่อแหล่งการเรียนรู้/ประกอบการฝึกอบรม มีดังนี้

(6.1) เอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับมัลลเทศก์น้อย

(6.2) โพรเจกเตอร์/จอฉาย

(6.3) คอมพิวเตอร์ (โน้ตบุ๊ก) วีทีอาร์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรี การเป็น มัลลเทศก์ และอาเซียน

(6.4) Power Point ให้ความรู้ประกอบการอบรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพเบื้องต้นของ มัลลเทศก์ ข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี อาเซียน

(6.5) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

#### 7) ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม

การฝึกอบรมใช้เวลาทั้งหมด 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 18 ชั่วโมง

8) แผนการจัดการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและหาข้อมูลเกี่ยวกับ บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัลลเทศก์จากมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และตาม ศูนย์จำหน่ายหนังสือตามสถานที่ต่างๆ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด สิงห์บุรี จากเอกสารและหนังสือเมืองสิงห์บุรี และศึกษาค้นคว้าข้อมูลอาเซียนตามศูนย์จำหน่าย หนังสือตามสถานที่ต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์กำหนดองค์ประกอบความรู้แล้วนำมาเขียนแผนการ จัดการฝึกอบรม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แผนการจัดการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่  
ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

วันที่	แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม/เนื้อหา	เวลาที่ใช้ฝึกอบรม (ชั่วโมง)		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
1	แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 บุคลิกภาพเบื้องต้นของ มัคคุเทศก์ คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ มารยาทและ จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ความสามารถในการพูด เพื่อนำเที่ยว	3	-	3
	แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นและ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี ศึกษาที่ตั้งและอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยวทางด้าน ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ ศาสนา	3	-	3
2	แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 อาเซียน ความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของอาเซียน คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลักอาเซียน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาษา อาเซียน ฝึกพูดภาษาอาเซียนพร้อมแปลความหมาย	3	3	6
3	แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 (ต่อ) ฝึกปฏิบัติในการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวด้าน วัฒนธรรมจากสถานที่จริง	-	6	6
	รวม	9	9	18



#### 9) เอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย

(9.1) เอกสารประกอบการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อย

(9.2) เอกสารประกอบการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับวิทยากร

#### 10) การวัดประเมินผล

(10.1) การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อนฝึกอบรม

(10.2) การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหลังฝึกอบรม

(10.3) การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

#### 4.1.2 การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ฉบับร่าง ทำการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมโดยพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ดังนี้

1) นำหลักสูตรฉบับร่างไปตรวจสอบก่อนนำไปใช้ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม

2) หลังจากผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว จึงนำหลักสูตรฉบับร่างไปตรวจสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมด้านส่วนประกอบและความสอดคล้องของหลักสูตร ฉบับร่าง ประเด็นความสอดคล้องของส่วนประกอบในหลักสูตรฉบับร่างเท่ากับ 1.00 และประเด็นความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1, 2, 3 เท่ากับ 0.80 หลักสูตรจึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมได้

## 4.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 35 คน ดำเนินการฝึกอบรมระหว่างวันที่ 1-3 เมษายน พ.ศ. 2559 รวม 3 วัน ณ โรงเรียนวัดโบสถ์ อำเภออิทรบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมเก็บข้อมูลตามแผนจัดการฝึกอบรม ผลการทดลองใช้หลักสูตร สรุปการดำเนินงาน ดังนี้

4.2.1 ติดต่องานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูล

4.2.2 จัดทำหนังสือราชการของโรงเรียนวัดโบสถ์เพื่อขอใช้สถานที่ คือ ห้องประชุมและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และขอวิทยากรจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 2 คน พร้อมทั้งแนบเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมให้กับผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี เอกสารประกอบการฝึกอบรมให้สำหรับวิทยากร จำนวน 2 เล่ม พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับวิทยากรทั้ง 2 ท่าน ที่จะทำการบรรยายให้กับมัคคุเทศก์น้อยในการอบรม

4.2.3 เตรียมสถานที่ห้องประชุมใช้สำหรับการบรรยายในภาคทฤษฎี โดยการจัดทำป้ายอบรมติดด้านหน้าของห้องประชุมที่ใช้สำหรับฝึกอบรม และทำการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบประจำห้องประชุมดังกล่าว เพื่อเตรียมในด้านเครื่องเสียงและโปรเจ็กเตอร์จอฉาย และอื่นๆ จัดเตรียมสถานที่สำหรับประทานอาหารว่าง และอาหารกลางวัน โต๊ะลงทะเบียนสำหรับผู้เข้าอบรม

4.2.4 นำหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ที่กำหนดเป็นแผนการจัดการฝึกอบรมจำนวน 3 แผน ไปทดลองใช้กับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 35 คน ตามกำหนดของตารางกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรม ระยะเวลา 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 18 ชั่วโมง ดังนี้

1) แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ ฝึกอบรมในวันศุกร์ที่ 1 เมษายน 2559 เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม รวมทั้งหมด 3 ชั่วโมง ภาคทฤษฎี จำนวน 2 ชั่วโมง เนื้อหาในการอบรม ได้แก่ บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว ภาคปฏิบัติ จำนวน 1 ชั่วโมง เนื้อหาในการอบรม ได้แก่ การฝึกทักษะการพูดเพื่อการนำเที่ยว

2) แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี ฝึกอบรมในวันศุกร์ที่ 1 เมษายน 2559 เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม รวมทั้งหมด 9 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี จำนวน 3 ชั่วโมง เนื้อหาในการอบรม ได้แก่ ที่ตั้งและอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติ จังหวัดสิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาคปฏิบัติ ใช้อบรมในวันเสาร์ที่ 3 เมษายน 2559 จำนวน 6 ชั่วโมง โดยการพำนักผู้เทศก่น้อยไปยังแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมในจังหวัดสิงห์บุรี โดยมีวิทยากรคอยบรรยายให้ความรู้กับมัคคุเทศก่น้อยในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ พร้อมทั้งให้มัคคุเทศก่น้อยฝึกทักษะการพูดในสถานที่จริง

3) แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง อาเซียน ใช้อบรมในวันศุกร์ที่ 2 เมษายน 2559 เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม รวมทั้งหมด 6 ชั่วโมง ภาคทฤษฎี จำนวน 3 ชั่วโมง เนื้อหาในการอบรม ได้แก่ ความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของอาเซียน คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลัก อาเซียน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาษาอาเซียน ภาคปฏิบัติ จำนวน 3 ชั่วโมง เนื้อหาในการอบรม ได้แก่ ฝึกพูดภาษาอาเซียนพร้อมแปลความหมายของภาษาอาเซียนเบื้องต้น

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมัคคุเทศก่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

**ตารางที่ 4.2** ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมัคคุเทศก่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนใช้หลักสูตรฝึกอบรม	35	15.00	2.73	14.171*	.000
หลังใช้หลักสูตรฝึกอบรม	35	21.71	2.48		

\*p-value < .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของมัคคุเทศก่น้อยที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### 4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากการฝึกอบรม ปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความของแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม			
1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรม	4.94	0.236	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและเป็นประโยชน์	4.91	0.284	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของมัคคุเทศก์	4.71	0.458	มากที่สุด
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้			
2.1 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหาที่จัดฝึกอบรม	4.83	0.382	มากที่สุด
2.2 คู่มือมีรายละเอียดชัดเจนที่นำไปประยุกต์ใช้	4.86	0.430	มากที่สุด
2.3 คู่มือมีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.80	0.473	มากที่สุด
2.4 สื่อการฝึกอบรมมีความทันสมัยและหลากหลาย	4.66	0.482	มากที่สุด
3. ระยะเวลาการฝึกอบรม			
3.1 ระยะเวลาในการฝึกอบรมในแต่ละเนื้อหา	4.77	0.646	มากที่สุด
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม	4.49	0.702	มากที่สุด
4. สถานที่จัดฝึกอบรม			
4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม	4.77	0.490	มากที่สุด
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม	4.91	0.373	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความของแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
5. กิจกรรมการฝึกอบรม			
5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา	4.69	0.530	มากที่สุด
5.2 เทคนิคการนำเสนอและการบรรยายของวิทยากร	4.83	0.382	มากที่สุด
5.3 วิทยากรให้ความเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.94	0.236	มากที่สุด
5.4 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถาม	4.97	0.169	มากที่สุด
5.5 การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน	4.77	0.547	มากที่สุด
5.6 การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับเมืองสิงห์บุรี	4.94	0.236	มากที่สุด
5.7 การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในอาชีพมัคคุเทศก์	4.74	0.505	มากที่สุด
5.8 กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.80	0.531	มากที่สุด
5.9 มัคคุเทศก์ชอบหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี	4.77	0.490	มากที่สุด
รวม	4.81	0.426	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  4.81, S.D. = 0.426) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถาม ( $\bar{X}$  = 4.97, S.D. = 0.169) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ จำนวนวันในการฝึกอบรม ( $\bar{X}$  = 4.49, S.D. = 0.702)

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี หลักการมัคคุเทศก์ และอาเซียน ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี หัวหน้ามัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี นำมาพัฒนาเป็นหลักสูตร ฉบับร่าง แนวทางในการจัดกิจกรรม แผนการจัดการฝึกอบรม และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 35 คน ระหว่างวันที่ 1-3 เมษายน พ.ศ. 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) หลักสูตรฝึกอบรม 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบสอบถามความพึงพอใจหลักสูตร ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ t-test และวิเคราะห์เนื้อหา

#### 5.1 สรุปผล

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้าง 4) ขอบข่ายเนื้อหา 5) กิจกรรมในการฝึกอบรม

6) สื่อประกอบการฝึกอบรม 7) ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 8) เอกสารประกอบการฝึกอบรม สำหรับวิทยากร เอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับมัลคฤเทศก์น้อย 9) การวัดและประเมินผล 10) แผนการจัดการฝึกอบรม จำนวน 3 แผน แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง บุคลิกภาพเบื้องต้นของ มัลคฤเทศก์ แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้นและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง อาเซียน การประเมินผล โครงร่างหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6-1.00 ดังนั้น ส่วนประกอบใน โครงร่างหลักสูตรและ แผนการจัดการฝึกอบรมมีความสอดคล้องและเหมาะสม

5.1.2 ผลการประเมิน พบว่า มัลคฤเทศก์น้อยมีความตั้งใจในการเรียนรู้ มีความสนใจด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลคฤเทศก์น้อย ในจังหวัดสิงห์บุรี ของมัลคฤเทศก์ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลคฤเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวม พบว่า มัลคฤเทศก์น้อยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในการจัดการฝึกอบรมด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใน ท้องถิ่นของตน ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

## 5.2 อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการ เข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลคฤเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีประเด็นอภิปรายตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลคฤเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรมในการฝึกอบรม สื่อ ประกอบการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม เอกสารประกอบการฝึกอบรม การวัดและ ประเมินผล แผนการจัดการฝึกอบรม จำนวน 3 แผน และจากการนำหลักสูตรฉบับร่าง และแผนการ จัดการฝึกอบรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องส่วนประกอบของหลักสูตร ฉบับร่าง พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลคฤเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่

ระหว่าง 0.6-1.00 ดังนั้น ส่วนประกอบของหลักสูตร ฉบับร่าง และแผนการจัดการฝึกอบรม มีความสอดคล้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยชนะ อินันญะ. (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มีความต้องการให้มีการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับเมืองศรีเทพ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในครอบครัว ประชาชนในท้องถิ่น และผู้ที่มาเยี่ยมชมเมืองโบราณศรีเทพได้ มีทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ วิธีการฝึกอบรมใช้การบรรยาย และปฏิบัติจริงในสถานที่จริง มีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 2) หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่าย เนื้อหาสาระ กิจกรรมในการฝึกอบรม วัสดุ สื่อแหล่งเรียนรู้ประกอบการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม แผนการจัดการฝึกอบรม เอกสารประกอบหลักสูตร การวัดประเมินผล 3) ประเมินผลการใช้และปรับปรุงหลักสูตรพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ ของนักเรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพได้อยู่ในระดับดี นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมในระดับมากที่สุด และควรปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมด้านทักษะการพูดและการแนะนำข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

5.2.2 ผลการประเมิน จากการนำหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ไปทดลองใช้กับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 35 คน ระหว่างวันที่ 1-3 เมษายน พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการฝึกอบรม จำนวน 3 แผน การจัดกิจกรรม พบว่า มัคคุเทศก์น้อยมีความสนใจในการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีความสนุกสนานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในห้องประชุมและได้ออกไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า มัคคุเทศก์น้อยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปทิตตา กลางกาญจน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความ



เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร พบว่า มัคคุเทศก์น้อยมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับมากที่สุดในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยมีความสนุกสนานต่อการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมในจังหวัดสิงห์บุรีมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌรงค์ ฉายายนต์ (2536, น. 59) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะด้านของบุคคล เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อสามารถส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมและทัศนคติในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เพื่อยกระดับในการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้น และมีความเจริญก้าวหน้าในงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด บางโม (2535, น. 15) กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใหม่ๆ วัตถุประสงค์ในข้อนี้เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ หลักการ ทฤษฎีในเรื่องที่เข้ารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมจึงเป็นการบรรยาย อภิปราย สรุปเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรู้ นั้น อบรมที่เกี่ยวกับความรู้ แนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ๆ ซึ่งเกิดจากการทดลองค้นคว้าแล้วนำความรู้ที่นั้นมาเผยแพร่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความรู้และแนวคิดใหม่ๆที่เกิดขึ้น

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### 5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี สามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อย

ในจังหวัดสิงห์บุรี และเอกสารประกอบการฝึกอบรมให้เข้าใจ เพื่อสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้  
มีประสิทธิภาพ

2) วิทยากรที่ให้ความรู้ในการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิง  
วัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี  
ควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องฝึกอบรม

3) ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้การอบรม  
เป็นไปอย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การชมวีดิทัศน์

4) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมควรเน้นทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และควรใช้เวลา  
ในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้และมีทักษะที่ดีขึ้น

#### 5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความ  
พร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ให้กับนักเรียนในระดับชั้น  
อื่นๆ ที่มีความสนใจในการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ซึ่งต้องมีการคัดกรองนักเรียนที่มีความสนใจเข้ารับการ  
การฝึกอบรมด้วย

2) ศึกษาติดตามพฤติกรรมกลุ่มมัคคุเทศก์น้อยที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วและมาปฏิบัติ  
หน้าที่เป็นสมำเสมอหรือไม่

## บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555 – 2559. สืบค้นจาก [http://www.mots.go.th/ewt\\_dl\\_link.php?nid=3942](http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3942).
- กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และ ศรีนยา แสงลี้มสุวรรณ. [ม.ป.ป.]. การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก [http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive\\_journal/oct\\_dec\\_12/pdf/aw019.pdf](http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_12/pdf/aw019.pdf).
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อลีน เพลส.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2537). การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2544). คู่มือนักอบรมมืออาชีพ : การจัดดำเนินการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- ชูชัย สมितिไกร. (2544). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี ต้นพงศ์. (2541). การฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ชัยชนะ อินยัญญะ. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ณรงค์ ฉายายนต์. (2536). การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการบริหารสำหรับหัวหน้าแผนกวิชาในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).
- ณัฐนันท์ ตาบโกไสย์. (2550). การพัฒนาผู้มัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2543). หลักการมัคคุเทศก์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนภัทร สุทธิบุญ. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาการบริการของบุคลากรในหน่วยงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ดีไซน์.
- บุปผา คุมมานนท์. (2541). คู่มือมัณฑนศิลป์. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์  
พับบลิชชิง.
- ปัทมา กลางกาญจน์. (2550). การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง มัณฑนศิลป์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร  
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย  
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา).
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์.
- พรชัย คำสิงห์นอก. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการคำนวณเกี่ยวกับปริมาณสารใน  
ปฏิกิริยาเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนโดย  
ใช้เทคนิค TGT และเทคนิค STAD. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย  
มหาสารคาม).
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8).  
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เข้า ออฟ  
เดอร์ มีสท์).
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า. [ม.ป.ป.]. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการมัณฑนศิลป์. สาขาวิชาการ  
จัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. (2539). เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ประสานมิตร.
- วชิระ วิชชวรนนท์, ปาจริย์ ผลประเสริฐ, เพ็ญศรี จันทร์อินทร์ และ ดัชนี จะวรรณะ. (2551). การสร้าง  
หลักสูตรฝึกอบรมแบบบูรณาการด้านอาชีพสำหรับการพัฒนาบุคลากร ในท้องถิ่นเพื่อ  
ส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เมืองมรดกโลก. มหาวิทยาลัย  
ราชภัฏกำแพงเพชร.
- วิจิตร อาวะกุล. (2537). การฝึกอบรมคู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2533). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- \_\_\_\_\_. (2525). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก. (2537). การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิล ทองแผ่. (2545). การวัดและประเมินผล. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศูนย์การอบรมและวิจัยเพื่อการพัฒนาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก. (2548). แผนแม่บทด้านการพัฒนา  
การท่องเที่ยว. นครปฐม:
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558). โครงการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้าย  
ของแรงงานผู้การเป็นประชาคมอาเซียน. สืบค้นจาก [http://www.mol.go.th/sites/default/files/downloads/pdf/13.\\_bththii\\_9\\_aenwthaangetriiymkaarrngrab.pdf](http://www.mol.go.th/sites/default/files/downloads/pdf/13._bththii_9_aenwthaangetriiymkaarrngrab.pdf).
- เศกสิทธิ์ สุภาอ้วน. (2544). ความพึงพอใจของผู้เสียหายคดีข่มขืนกระทำชำเราที่มีต่อการปฏิบัติงาน  
ของพนักงานสอบสวน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- สมคิด บางโม. (2544). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: [ม.ป.ท.].
- สมชาย พงศ์วิลาวัณย์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การส่งเสริมทักษะการคิด  
วิเคราะห์สำหรับครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,  
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง).
- สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: แสงศิลป์.
- สายจิตร์ สุขสงวน. (2546). พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้หอสมุดกองทัพอากาศของ  
ข้าราชการทหารอากาศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- สุพล เพชรานนท์. (2540). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุมคณะวิทยาการจัดการ. สงขลา:  
สถาบันราชภัฏสงขลา.
- สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540). ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศ  
แบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย  
เชียงใหม่).
- สุวรรณชัย ฤทธิรักษ์. (2545). จรรยาบรรณกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว. วารสารธุรกิจท่องเที่ยว,  
15(8). น. 34-35.

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- อรรถพร หาญวานิช. (2546). ความหมายความพึงพอใจ. สืบค้นจาก <http://www.saw01.blogspot.com>.
- อุทัยพรรณ สุดใจ. (2544). “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New York, NY: McGraw – Hill.
- Maslow, Abraham. (1970). **Motivation and Personality**. New York, NY: Harper and Row.
- Saylor, Galen, J. & Alexander. W. M. (1974). **Planning Curriculum for Schools**. New York, NY: Holt Rinehart & Winston.
- Taba. Hilda. (1962). **Development Curriculum : Theory and Practice**. New York, NY: Harcourt Brace, & World.

ภาคผนวก





**ภาคผนวก ก**

- ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ราชานามคณะวิทยากร

## รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยยศ ชวาระนอง  
ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยสวนดุสิตศูนย์การศึกษานอกสถานที่ตั้ง นครนายก
2. ดร. สยามล เทพทา  
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. นายสมศักดิ์ อินทวาริ  
ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี
4. นางประภาพรณ อิศรประเสริฐ  
ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสิงห์บุรี
5. นางवासนา จันสถาพร  
หัวหน้าประจำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี

## รายนามคณะวิทยากร

1. ส.จ. สมคิด ม่วงเทศ  
สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี
2. นายแพทย์ พงษ์อินทร์  
ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสิงห์บุรี

ภาคผนวก ข  
หนังสือขอความอนุเคราะห์



ที่ ศธ 0578.02 / 0163

คณะกรรมการผู้คชสาพารรม  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี  
ค.คชอชงทค อ.ค.คชอชงช  
จ.ปทุมธานี 12110

14 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยมและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี

เนื่องด้วย นางสาวดุรดา เสียมสุภา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมณฑลเทศาภิบาลจังหวัดสิงห์บุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวดุรดา เสียมสุภา นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยดังกล่าว โดยนักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับวันและเวลาเข้าเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุนยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล พรมณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา  
โทร. 02 5493209  
โทรสาร 02 5773209



ที่ ศธ 0578.02/0806

คณะกรรมการผู้คณาการ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี  
ต.คลองหก อ.คลองหลวง  
จ.ปทุมธานี 12110

12 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชัยศ ขาวธนะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวมธุรดา เอี่ยมสุภา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมีศุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นางสาวมธุรดา เอี่ยมสุภา ดังสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นพดล ทวารณี)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2549 3209

โทรสาร 0 2577 5049

ภาคผนวก ก

หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม  
เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน  
สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

## หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

### ความสำคัญของหลักสูตร

ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นชุมชนที่มีความแข็งแกร่งและพร้อมที่จะรับมือมากขึ้น ทั้งด้านการเมืองที่มั่นคง เศรษฐกิจในด้านต่างๆ และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ๆ และสมาชิกในชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจุดประสงค์หลักของอาเซียน คือ การส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือช่วยกันและกันในด้านต่างๆ และเป็น โอกาสในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริการ โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีความสำคัญกับองค์ความรู้และภูมิปัญญาของผู้คนที่สั่งสม สืบสาน ภายใต้งู้อองไขวของพื้นที่และบริบทของสังคมวัฒนธรรม ซึ่งหมายรวมไปถึงการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์และพัฒนาการของชุมชน ดังนั้น มัคคุเทศก์จึงมีความจำเป็นเนื่องจากเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก และจัดสรรข้อมูลให้แก่ักท่องเที่ยว ตลอดจนคอยชี้แนะ อธิบายสิ่งต่างๆ ให้กับักท่องเที่ยวทราบ ซึ่งตามธรรมเนียมักท่องเที่ยวเป็นคนแปลกหน้าในท้องถิ่นที่ไม่คุ้นเคยกับสถานที่ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ และบุคคลในท้องถิ่น มัคคุเทศก์จึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทใกล้ชิดกับักท่องเที่ยว ในการชักนำชี้แนะักท่องเที่ยวให้ักท่องเที่ยวประพฤติสิ่งที่เป็นคุณ ละเว้นสิ่งที่เป็นโทษ เพราะักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่นและต่างประเทศย่อมไม่เข้าใจข้อห้ามข้อมนิยม ของการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในท้องถิ่นนั้นๆ มัคคุเทศก์จึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นๆ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี และจากจำนวนและร้อยละความต้องการเกี่ยวกับการหลักสูตรที่ต้องการฝึกอบรมของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 12 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสมควรให้มีการจัดอบรม คิดเป็นร้อยละ 100 จึงมีความเห็นว่าการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในหลักสูตรดังกล่าวขึ้นสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อให้มีความพร้อมทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น เป็นการสร้างความประทับใจแก่ักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้สามารถรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงเห็นสมควรให้การสนับสนุนและจัดให้มีการฝึกอบรมขึ้น

## หลักการ

หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยมีหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นเสริมสร้างความรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และทักษะในการนำทฤษฎีไปปรับใช้ในการถ่ายทอดสู่ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาชมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี ได้อย่างถูกต้อง
2. เป็นการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์น้อยในด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นมัคคุเทศก์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมการทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและการลงมือปฏิบัติจริงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

## จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถและความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้กับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อส่งเสริมประสบการณ์และความสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้
3. เพื่อให้รู้จักทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นตนเองและมีทักษะในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวได้

## เนื้อหา

ศึกษานุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม และประเพณีในจังหวัดสิงห์บุรี อาเซียน สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

โดยใช้กระบวนการฟังบรรยายให้ความรู้จากวิทยากร เอกสารคู่มือการฝึกอบรม การทำใบงาน ฝึกทักษะด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์เป็นคู่ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง



โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่  
ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหาการฝึกอบรม	จุดประสงค์การฝึกอบรม	ระยะเวลา
บุคลิกภาพเบื้องต้น ของมัคคุเทศก์	คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ มารยาทและจรรยาบรรณ ของมัคคุเทศก์ ความสามารถในการพูด เพื่อการนำเที่ยว	- มัคคุเทศก์เข้าใจเกี่ยวกับ คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ได้ มารยาทและจรรยาบรรณของ มัคคุเทศก์ ความสามารถในการ พูดเพื่อการนำเที่ยวได้ถูกต้อง	3 ชั่วโมง
ข้อมูลเบื้องต้น แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี ในจังหวัด สิงห์บุรี	ที่ตั้งและอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติจังหวัด สิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยว ทางด้านธรรมชาติ แหล่ง ท่องเที่ยวทางด้าน ประวัติศาสตร์/ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวด้าน วัฒนธรรม ประเพณี	- มัคคุเทศก์สามารถบอกถึงที่ตั้ง และอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติจังหวัดสิงห์บุรีได้ -มัคคุเทศก์อธิบายแหล่งท่องเที่ยว ทางด้านธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยว ทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประเพณีได้ถูกต้อง	9 ชั่วโมง
อาเซียน	ความเป็นมาและ จุดประสงค์หลักของ อาเซียน คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลัก อาเซียน การเตรียมความ พร้อมเข้าสู่ประชาคม อาเซียน การเตรียมความ ภาษาอาเซียน	- มัคคุเทศก์อธิบายเกี่ยวกับ ความ เป็นมาและจุดประสงค์หลักของ อาเซียน คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลัก อาเซียน การเตรียมความ พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ถูกต้อง - มัคคุเทศก์สามารถบอกคำแปล ของคำศัพท์ภาษาอาเซียนได้ ถูกต้อง	6 ชั่วโมง

## เนื้อหาสาระของหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย

1. บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์
2. ข้อมูลเบื้องต้น แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี ในจังหวัดสิงห์บุรี
3. อาเซียน

## กิจกรรมในการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรมมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างสัมพันธภาพ โดยใช้กิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเปิดเผยตัวเองให้สมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรมได้รู้จักกัน
2. การทดสอบก่อนฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อวัดความสามารถก่อนฝึกอบรม
3. การดำเนินการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมการทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
4. การทดสอบหลังฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อวัดความสามารถหลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรม

## วิธีการฝึกอบรม

1. การบรรยาย
2. กระบวนการกลุ่ม
3. การฝึกปฏิบัติจากสถานที่จริง
4. การชมวิดีโอทัศน์

## สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
2. โปรเจ็คเตอร์/จอฉาย
3. คอมพิวเตอร์ (โน้ตบุ๊ก), DVD, VCD

4. Power Point
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

#### **ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม**

การฝึกอบรมใช้เวลาทั้งหมด 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 18 ชั่วโมง

#### **เอกสารประกอบหลักสูตร**

1. คู่มือการฝึกอบรมสำหรับมัคคุเทศก์น้อย
2. คู่มือการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร
3. ข้อสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
4. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร
5. เกณฑ์ประเมินทักษะการเป็นมัคคุเทศก์

#### **การวัดและประเมินผล**

1. การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อนฝึกอบรม
2. การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหลังฝึกอบรม
3. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

### แผนการจัดฝึกอบรม

วันที่	แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม/เนื้อหา	เวลาที่ใช้ฝึกอบรม(ชั่วโมง)		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
1	<u>แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1</u> บุคลิกภาพเบื้องต้นของ มัคคุเทศก์ คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ มารยาทและ จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ ความสามารถในการพูด เพื่อการนำเที่ยว	3	-	3
	<u>แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2</u> ข้อมูลเบื้องต้นและ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี ศึกษาที่ตั้งและอาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี แหล่งท่องเที่ยวทางด้าน ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ ศาสนา	3	-	3
2	<u>แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3</u> อาเซียน ความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของ อาเซียน คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน 3 เสาหลัก อาเซียน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาษาอาเซียน ฝึกพูดภาษาอาเซียนพร้อมแปลความหมาย	3	3	6
3	<u>แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2</u> (ต่อ) ฝึกปฏิบัติในการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรมจากสถานที่จริง	-	6	6
รวม		9	9	18

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของหลักสูตรอบรม  
ฝึกอบรม

**กำหนดการ**  
**หลักสูตรฝึกอบรมมัณฑนศิลป์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**  
**เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**  
**ระหว่างวันที่ 1-3 เมษายน พ.ศ 2559**

**วันที่ 1 เมษายน พ.ศ 2559**

เวลา 07.30 น.	มัณฑนศิลป์ลงทะเบียน ณ โรงเรียนวัด โบสถ์ อำเภออิทรบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
เวลา 08.00 น.	พิธีเปิด (ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สิงห์บุรี) และบรรยาย
เวลา 08.15 น.	ทดสอบก่อนเรียน
เวลา 09.00 น.	บรรยาย เรื่อง บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัณฑนศิลป์
เวลา 12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 น.	บรรยาย เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้น แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณี ในจังหวัดสิงห์บุรี
เวลา 16.00 น.	เลิกการฝึกอบรม

**วันที่ 2 เมษายน พ.ศ 2559**

เวลา 08.00 น.	มัณฑนศิลป์ลงทะเบียน ณ โรงเรียนวัด โบสถ์ อำเภออิทรบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
เวลา 09.00 น.	ชมวิดีโอทัศน์ เมืองสิงห์บุรี
เวลา 10.00 น.	บรรยาย เรื่อง อาเซียน
เวลา 12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 น.	ฝึกพูดภาษาอาเซียนพร้อมแปลความหมาย
เวลา 16.00 น.	เลิกการฝึกอบรม

**วันที่ 3 เมษายน พ.ศ 2559**

เวลา 08.00 น.	มัณฑนศิลป์ลงทะเบียน ณ โรงเรียนวัด โบสถ์ อำเภออิทรบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
เวลา 09.00 น.	เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม (วัดพระนอนจักรสีห์ วรวิหาร)

เวลา 12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 น.	มีคฤเทศก์ทั้งหมดกลับมายังสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสิงห์บุรี วิทยากรสรุปความรู้ที่ได้จากสถานที่จริง
เวลา 14.00 น.	ทดสอบหลังเรียน และตอบแบบประเมินความพึงพอใจ
เวลา 15.00 น.	สรุปโครงการหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
เวลา 16.00 น.	มอบเกียรติบัตร พิธีปิด เดินทางกลับบ้าน

## แผนการฝึกอบรมที่ 1

เรื่อง บุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์

เวลา 3 ชั่วโมง

### สาระสำคัญ

มัคคุเทศก์ นับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ต่อสังคมวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ต่อนักท่องเที่ยว เป็นเสมือนตัวแทนของคนในท้องถิ่นคอยแนะนำ อธิบาย สิ่งต่างๆ สร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ตอบคำถามทุกอย่าง ที่นักท่องเที่ยวสงสัยอยากรู้ ให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายอุ่นใจ ดังนั้นผู้ที่มาเป็น มัคคุเทศก์จะต้องมีคุณสมบัติที่ดี มีมารยาทและจรรยาบรรณ และความสามารถในการพูดเพื่อการนำ เที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในตัวบุคคลที่มีเป็นมัคคุเทศก์และยังเป็นแนวทาง ในการเป็นมัคคุเทศก์ที่ดีสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

### จุดประสงค์การฝึกอบรม

1. เข้าใจถึงคุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ได้ถูกต้อง
2. เห็นความสำคัญของมารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ได้ถูกต้อง
3. มีทักษะความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยวได้

### รายละเอียดขอบข่ายเนื้อหาและกิจกรรม

#### ขอบข่ายเนื้อหา

1. คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์
2. มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์
3. ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว

#### กิจกรรม

1. ผู้วิจัยทำการแจกคู่มือการฝึกอบรมให้กับมัคคุเทศก์คนละ 1 เล่ม แล้วชี้แจงให้มัคคุเทศก์ ทราบเกี่ยวกับคู่มือการฝึกอบรม
2. แนะนำวิทยากรผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์เบื้องต้น
3. วิทยากรสร้างความสัมพันธ์ภาพ บอกประเด็นหัวข้อ และวัตถุประสงค์การอบรม ทดสอบความรู้เบื้องต้นของผู้เข้ารับการอบรม

4. วิทยากรบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์
5. มัคคุเทศก์ศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 1 เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์
6. วิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอตามหัวข้อในใบงานที่ 1
7. วิทยากรและมัคคุเทศก์ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้
8. วิทยากรบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์
9. มัคคุเทศก์ศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่อง มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 2 เรื่อง บทบาทของมัคคุเทศก์ มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์
10. วิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอตามหัวข้อในใบงานที่ 2
11. วิทยากรและมัคคุเทศก์ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้
12. มัคคุเทศก์ออกมาแนะนำตัวและกล่าวคำทักทาย
13. วิทยากรบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว
14. มัคคุเทศก์ศึกษาใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 3 เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว
15. วิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอตามหัวข้อในใบงานที่ 3
16. วิทยากรและมัคคุเทศก์ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้
17. มัคคุเทศก์ทุกคนฝึกปฏิบัติพูดแนะนำตัว และฝึกพูดเกี่ยวกับการอบรมในครั้งนี้ มัคคุเทศก์จะได้ประโยชน์อย่างไรบ้าง และจะนำความรู้ที่ได้ในการอบรมครั้งนี้ไปใช้อย่างไร
18. มัคคุเทศก์ฝึกนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ว่ามีอะไรที่น่าสนใจ และมีรายละเอียดอะไรบ้าง
19. มัคคุเทศก์สรุปความรู้ที่ได้จากการบรรยายและความรู้จากการฝึกทักษะปฏิบัติ โดยวิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอความรู้ที่ได้รับ

### สื่อการเรียนรู้

1. Power Point
  - 1.1 เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์
  - 1.2 เรื่อง มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์
  - 1.3 เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว
2. เอกสารประกอบการฝึกอบรม



3. ใบงาน

3.1 ใบงานที่ 1 เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์

3.2 ใบงานที่ 2 เรื่อง มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

3.3 ใบงานที่ 3 เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว

4. ใบความรู้

4.1 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์

4.2 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

4.3 ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว

5. วิดีทัศน์

**ประเมินผล**

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงานที่ 1, 2, 3

ใบงานที่ 1

เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์

คำชี้แจง ให้มัคคุเทศก์ตอบคำถามต่อไปนี้

1. มัคคุเทศก์ที่ดีควรมีคุณสมบัติทั้งภายในและภายนอกอย่างไร

1.1 บุคลิกภาพภายนอก.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 บุคลิกภาพภายในควรแสดงออกจากความรู้สึกภายในของมัคคุเทศก์ออกมาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## ใบงานที่ 2

### เรื่อง มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

คำชี้แจง ให้มัคคุเทศก์ตอบคำถามต่อไปนี้

1. สิ่งที่มัคคุเทศก์พึงปฏิบัติมีต่อนักท่องเที่ยวควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. สิ่งที่มัคคุเทศก์ควรละเว้นต่อนักท่องเที่ยวควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ที่สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

### ใบงานที่ 3

#### เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเสนอ

คำชี้แจง ให้มัคคุเทศก์ตอบคำถามต่อไปนี้

1. มัคคุเทศก์ที่ดีจึงควรที่จะเรียนรู้การใช้ศิลปะการพูดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1.1 การพูดที่ดีของมัคคุเทศก์จะต้องปฏิบัติ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 คำพูดที่ควรยกเว้นสำหรับมัคคุเทศก์.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## ใบความรู้ที่ 1

### เรื่อง คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์

#### คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์ เป็นอาชีพที่ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะหลากหลายลักษณะ เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องเจอกับบุคคลต่างๆ ซึ่งแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันไปในแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ การศึกษา การอบรมเลี้ยงดู อารมณ์ความต้องการของแต่ละคน มัคคุเทศก์จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับนักท่องเที่ยวทุกคน และต้องพยายามสร้างความพอใจให้กับทุกๆ ฝ่าย นอกเหนือจากคนแล้ว มัคคุเทศก์ยังต้องเจอกับปัญหาเฉพาะหน้าที่คาดไม่ถึง ต้องเป็นผู้จัดการดูแลรับผิดชอบเรื่องการเดินทางท่องเที่ยวและหน้าที่อื่นๆ ดังนั้น คุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นมัคคุเทศก์จึงต้องค่อนข้างมีความหลากหลายดังนี้

#### 1. มีบุคลิกภาพดี

1.1 บุคลิกภาพภายนอก หมายถึง สิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ในตัวมัคคุเทศก์ ดังนี้

- ร่างกาย ควรเอาใจใส่ให้ความสนใจเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผม หน้าตา หู จมูก ฟัน เล็บ มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป มีความคล่องแคล่ว
- การแต่งกาย เสื้อผ้า รองเท้า ถุงเท้า ต้องสะอาด เรียบร้อย ต้องคำนึงถึงกาลเทศะ และเหมาะสมกับโอกาสหรือสถานที่ที่จะใช้ด้วย
- การพูดจา ควรระมัดระวังเกี่ยวกับคำพูด น้ำเสียง และปฏิกริยาของผู้ฟัง วาจาสุภาพไพเราะ
- กิริยามารยาท การแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง และความประพฤติจะต้องอยู่ในอาการที่สำรวม ไม่ล้าวม แคะ แคะ เกา ส่วนใดๆ ของร่างกายในที่สาธารณะ มีกิริยามารยาทที่อ่อนโยน

1.2 บุคลิกภาพภายใน หมายถึง สิ่งที่มัคคุเทศก์แสดงออกจากความรู้สึภายในของมัคคุเทศก์เอง ดังนี้

- มีเจตคติ ทศนคติที่ดีต่ออาชีพ และหน้าที่ของมัคคุเทศก์ต่อธุรกิจการท่องเที่ยว และต่อชื่อเสียงของประเทศชาติ
- มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อนักท่องเที่ยวและทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง องค์กรหรือหน่วยงาน ที่ตนทำงานอยู่
- มีสติในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
- มีน้ำใจต่อนักท่องเที่ยว

- มองโลกในแง่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

- มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่

2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี (Human Relationship) มองโลกในแง่ดี มีความสุจริตใจ ร่าเริง แจ่มใส มีอารมณ์ขัน มีน้ำใจ พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ ยินดีที่ได้เห็นคนอื่นมีความสุข มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักห่วงใยผู้อื่น มีธรรมาศัย ไม่ก้าวร้าว สามารถสร้างอารมณ์ขันได้ เป็นต้น

3. มีความรู้ดี สนใจสิ่งรอบตัว ช่างสังเกต รักการค้นคว้า เป็นนักอ่าน

4. มีวาทศิลป์ มีศิลปะในการพูด รู้จังหวะ รู้ว่าควรที่จะพูดหรืออธิบายในช่วงเวลาใด เรื่องใดก่อนหลัง

5. จิตวิญญาณรักและตั้งใจในการทำงานเป็นมักคุเทศก์

6. มีประสบการณ์เดินทาง

7. มีความรับผิดชอบสูง ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริตต่อน้ำที่การทำงาน

8. มีความอดทนอดกลั้น รับผิดชอบต่อทุกสถานการณ์

9. มีสติปัญญา มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสติและไหวพริบที่ดี มีความยืดหยุ่น สามารถแก้ปัญหาได้ฉับไว และมีความรอบคอบ

10. มีสุขภาพจิต และสุขภาพกายที่ดี

11. มีความจำที่ดี

12. เป็นผู้นำที่ดี

13. มีความกระตือรือร้น

14. รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

15. มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ในขั้นที่ใช้การได้ดี และสามารถสื่อสารภาษากับนักท่องเที่ยวเรื่องเข้าใจ มีทักษะในการพูด อ่าน ฟัง เขียน ภาษาเหล่านั้นด้วย

## ใบความรู้ที่ 2

### เรื่อง มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

#### มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

(บุปผา คุมมานนท์, 2541, น. 19)

มารยาท หมายถึง กิริยา วาจา ที่ถือว่าเรียบร้อย

การวางตัว หมายถึง พฤติกรรม การปฏิบัติ การทำตัวที่แสดงออกให้เห็น ฉะนั้นมารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์ก็คือ กิริยา วาจา ท่าทาง การแสดงออก ข้อควรประพฤติ และไม่ควรถือปฏิบัติของมัคคุเทศก์ เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิของสถานภาพแห่งวิชาชีพมัคคุเทศก์ ทั้งนี้การวางตัวของมัคคุเทศก์อาจหมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ กาลเทศะ ซึ่งเป็นหลักอันควรประพฤติปฏิบัติและเป็นคุณสมบัติอันดีงามที่มัคคุเทศก์พึงปฏิบัติ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมี ประเด็นที่สำคัญๆ ดังนี้

1. มัคคุเทศก์ต้องผสมผสานระหว่างมารยาทไทย กับมารยาทแบบต่างประเทศให้ได้ในลักษณะที่สอดคล้องกลมกลืนไม่ขัดกัน และควรเน้นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ไทยให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

2. พุดจาสุภาพ ไม่เกรี้ยวกราดกับนักท่องเที่ยว พยายามเก็บอารมณ์โกรธ ไม่ทำให้งานเสีย

3. ไม่พุดคุยเรื่องทุกร้อน หรือเรื่องส่วนตัวให้นักท่องเที่ยวฟังเพื่อขอความเห็นอกเห็นใจ

4. ให้ปฏิบัติในการพูดกับนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มอย่างเท่าเทียมไม่เลือกอธิบายกับนักท่องเที่ยวบางคนที่ชอบเท่านั้น

5. ปฏิบัติตนให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจ และรู้สึกอบอุ่นใจในการเดินทางท่องเที่ยว

6. ไม่แสดงความสนิทสนมกับนักท่องเที่ยวจนเกินสมควร โดยเฉพาะในด้านฐสาว

#### สิ่งที่มีมัคคุเทศก์พึงปฏิบัติ

1. พุดเสียงดังชัดเจน แนะนำชื่อตนเองให้แจ่มชัดและก่อนที่จะพูดต่อให้นักท่องเที่ยวจะต้องเริ่มต้นด้วยคำว่า “สวัสดี”

2. ก่อนพูดทุกครั้งต้องดูว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พร้อมที่จะรับฟังสิ่งที่เราจะพูดหรือยัง และเริ่มการบรรยายด้วยคำว่า “ขอได้โปรดฟังทางนี้ครับ /ค่ะ”

3. หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส รักษาความสะอาดและสุขนิสัยส่วนตัวไม่ให้น่ารังเกียจ

4. ต้องรู้จักขอโทษเมื่อเกิดความไม่สะดวกสบาย หรือเกิดเหตุขัดข้องบางประการในการท่องเที่ยว และควรรู้จักให้อภัยนักท่องเที่ยวเมื่อเขาทำผิดไปบ้าง เช่น มาไม่ตรงเวลา และขอบคุณ
5. ต้องรักษากิริยามารยาทที่งดงามแบบไทย ไม่หยิบบโยนตะโกนข้ามศีรษะนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจ
6. ต้องใช้เวลาเป็นส่วนตัวกับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เขาถ่ายรูป ชื่อของที่ระลึก หางของว่าง รับประทานอาหาร โดยมีคฤเทศก์ต้องนัดเวลา จุดที่ขึ้นรถให้ชัดเจน
7. ต้องเป็นคนถ่อมตนเสมอ เพราะนักท่องเที่ยวบางคนอาจมีความรอบรู้มากกว่ามีคฤเทศก์ก็ได้ถ้ามีนักท่องเที่ยวถามคำถามขึ้นมาต้องแสดงความสนใจเปิดโอกาสให้เขาได้พูดหรือถาม
8. จงกล่าวระบุในคำต่อไปนี่ให้ชัดเจน เช่น “ทางซ้ายมือ ทางขวามือ หรือข้างหน้าของท่าน” สะพานต่างระดับ โปรดระวังศีรษะ “จงอย่าพูดว่า ทางนี้หรือทางนั้น”
9. ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวทุกครั้งเมื่อมีโอกาสดังโดยไม่ต้องให้เขาเอ่ยปากขอ อย่าละเลยเด็กเล็กคนพิการ และคนชรา อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการเดินทางขึ้นลงบันได ข้ามถนน ฯลฯ
10. เมื่อมีคนถามคำถามง่ายๆ โดยที่เขาอาจลองภูมิหรืออาจไม่รู้จริง มีคฤเทศก์ควรตอบตามความรู้ที่มี ไม่ควรตอบอย่างเยาะเย้ย หรือตอบแบบขอไปที
11. ในขณะที่อยู่บนรถ ถ้านักท่องเที่ยวยังตื่นตัว มีคฤเทศก์ไม่ควรปล่อยให้บรรยากาศเงียบเหงาโดยเปล่าประโยชน์ ควรเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว เช่น เล่าเรื่องวัฒนธรรมไทย ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย หรือเรื่องที่จะนำนักท่องเที่ยวไปชม หรือหากิจกรรมทำเพื่อสร้างบรรยากาศของการท่องเที่ยว
12. พยายามจำชื่อ และ เรียกชื่อนักท่องเที่ยวให้ได้จะทำให้เขารู้สึกภูมิใจ เป็นการช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว
13. สอดแทรกความรู้ เกร็ดเล็กเกร็ดน้อยเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ให้คำแนะนำนักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาการเดินทาง จะทำให้เขามีความรู้สึกคุ้มค่าในการเดินทางท่องเที่ยว
14. จำหลักปฏิบัติไว้เสมอว่า “มีคฤเทศก์ ควรต้องตื่นก่อนนอนที่หลัง และกินที่หลังแต่ต้องอิ่มก่อน” นักท่องเที่ยวทุกครั้ง
15. มีวินัยในตนเอง เก็บอารมณ์ ความรู้สึก ไม่ห้วนใจง่ายเมื่อเจอปัญหา
16. เป็นคนช่างสังเกตรู้จักแยกแยะการทำงานให้ได้อย่างเป็นระบบและรวดเร็ว มีไหวพริบแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
17. มีความเป็นตัวของตัวเองเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจในปัญหาโดยไม่ลังเลใจ กล่าวในสิ่งที่ควรกล่าว ไม่หลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่อยู่ในหน้าที่



18. มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพมัคคุเทศก์ และต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว
19. มีความซื่อสัตย์ไม่เรียกร้อผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยว
20. รักและเต็มใจที่จะให้บริการ ทนต่อสภาพกดดันต่างๆ ได้
21. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว
22. แต่งกายเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี
23. มีความประพฤติ และกิจกรรมยามที่ดี การแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง ควรอยู่ในลักษณะของความเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ ต้องมีความสามัคคีไม่โลดโผนจนเกินงาม ฯลฯ
24. เป็นแบบอย่างที่ดีต่อรุ่นน้องงานให้ลับไว จ้างงานให้ผู้ช่วยทีมงานอย่างทั่วถึง
25. นำนักท่องเที่ยวไปตามรายการต่างๆ ที่ระบุไว้ในรายการอย่างเคร่งครัด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงต้องอธิบายเหตุผลให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ ฯลฯ
26. ตรงต่อเวลา และต้องควบคุมให้นักท่องเที่ยวตรงต่อเวลาด้วย

#### สิ่งที่มีมัคคุเทศก์ควรละเว้น

1. ไม่ตะโกน ตบมือคังๆ เพื่อเรียกให้นักท่องเที่ยวเข้ามาหาตน เพราะเป็นกิจวิธที่ไม่สุภาพ
2. ไม่พูดคุ้ค่าว่ากล่าวนักท่องเที่ยว เมื่อเขาทำผิดพลาด เช่น มาผิดเวลา หรือไม่ให้ความร่วมมือแต่ควรพูดโดยขอความร่วมมืออย่างสุภาพ
3. ไม่สูบบุหรี่ หรือเสพยาของมีนเมาและมั่วสุมอบายมุขขณะปฏิบัติหน้าที่
4. ไม่ทำตัวเป็นผู้รู้เพียงผู้เดียว อย่าตั้งหน้าตั้งตาพูดในลักษณะเป็นการสอนมากเกินไป ควรมีบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบ้าง
5. ไม่ไล่ต้อนนักท่องเที่ยวให้ขึ้นรถโดยไว โดยที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้สัมผัสบรรยากาศจากสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่
6. ไม่ควรติดนเสมอนักท่องเที่ยว เช่น ไม่ควรนั่งโต๊ะอาหาร โต๊ะเดียวกับนักท่องเที่ยว นอกจากถูกขอร้อง และให้จำไว้เสมอว่าเรามาเป็นผู้ให้บริการไม่ควรทำตัวสนิทสนมกับนักท่องเที่ยวเกินขอบเขต โดยเฉพาะเรื่องชู้สาว
7. ไม่ควรตอบว่าไม่รู้เมื่อนักท่องเที่ยวถาม เพราะจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่น แต่ควรตอบแบบสงวนท่าทีในทำนองว่าไม่แน่ใจในคำตอบ แต่จะไปหาคำตอบให้ในภายหลัง
8. ไม่ควรปล่อยให้ให้นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวเองโดยไร้จุดหมาย ปราศจากคำแนะนำที่ดีจากมัคคุเทศก์
9. ไม่ควัก ส้วม จิ้ม และ แกะ เกา ร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งหรือ ไอ จามต่อหน้านักท่องเที่ยว หากกลิ่นไม่ได้ก็ควรหันเหความสนใจไปที่อื่นเสียก่อน หรือไม่ก็ทำให้แนบเนียน

10. ไม่เอาโรคเอาเปรียบหรือหลอกลวงนักท่องเที่ยวไปซื้อของ เพื่อหวังประโยชน์จากทางร้านค้าทำให้นักท่องเที่ยวต้องซื้อของแพง
11. ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงทำลายศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ทำลายธรรมชาติ แต่ต้องส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
12. ไม่ควรพูด หรือเล่าเรื่องตลกกลมก หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนา ความเชื่อ บุคคลสำคัญในทางลบ
13. ไม่กล่าวคำหยาบ หรือใส่ร้ายผู้อื่น
14. ไม่ได้เถียง ประชดประชัน หรือทะเลาะกับนักท่องเที่ยว
15. ไม่ควรเอาใจใส่นักท่องเที่ยวแบบไม่เสมอหน้ากัน
16. ไม่เล่าเรื่องส่วนตัวหรือบ่นความทุกข์ยากเศร้าโศกเสียใจให้นักท่องเที่ยวฟัง เพื่อเรียกร้องบางสิ่งบางอย่าง
17. ไม่ชักจูงให้นักท่องเที่ยวทำสิ่งผิดกฎหมาย
18. ไม่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอต่อลมฟ้าอากาศ ความยากลำบาก ฯลฯ

#### จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

(สุวรรณชัย ฤทธิรักษ์, 2545, น. 34-35)

มัคคุเทศก์มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิด และเป็นตัวแทนของประเทศในการให้ข้อมูลต่างๆ เปรียบเสมือน “ทูตวัฒนธรรมของประเทศไทย” เพื่อธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี เกียรติคุณ และภาพพจน์ของผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน ตลอดจนชื่อเสียงของประเทศชาติ จำเป็นต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพมัคคุเทศก์

จรรยาบรรณ หมายถึง สิ่งอันพึงประพฤติปฏิบัติ

จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ หมายถึง หลักอันพึงปฏิบัติของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ซึ่งจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ที่สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน มีดังนี้

1. เทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่คูห่มั่นศาสนาอื่น

4. มีความรับผิดชอบและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายด้วยความเสียสละและอุทิศตน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานไม่ได้

5. รักษาชื่อเสียงของตน โดยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและไม่แสวงหาผล ประโยชน์โดยมิชอบหรือปฏิบัติตนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรี และเกียรติคุณของวิชาชีพมัคคุเทศก์

6. พึ่งมีทัศนคติที่ดี พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ คุณวุฒิ คุณธรรม และทักษะในการปฏิบัติงานในวิชาชีพมัคคุเทศก์

7. พึ่งเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ทั้งทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม

8. ถือปฏิบัติตามคำสั่งกฎระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง ตลอดจนการปฏิบัติตนตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

9. ประพฤติตนด้วยความสุภาพ รู้รักสามัคคีต่อผู้ร่วมวิชาชีพอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปโดยปราศจากอคติใดๆ ทั้งสิ้น

ดังนั้น มัคคุเทศก์ทุกคนควรตระหนักให้มีความสำคัญต่อจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง จะทำให้อาชีพมัคคุเทศก์มีความยั่งยืน เพราะมัคคุเทศก์ที่ครองตนอยู่ในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ จะเป็นผู้สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวอันจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของชาติเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และหลายครั้งที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาใช้บริการของบริษัทก็เนื่องจากจิตใจผู้นำเที่ยว ไปเที่ยวด้วยแล้วมีความสุข มีความสุข แม้บางครั้งไปแล้วต้องประสบกับปัญหา เฉลียวปัญหาด้วยกันแต่มัคคุเทศก์ที่มีจรรยาบรรณก็จะไม่ทอดทิ้ง แต่กลับมีความตั้งใจฝ่าฟันปัญหา ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ ทำให้บริษัทไม่เสียลูกค้า และอาจยังได้ลูกค้าเพิ่มจากการบอกต่อๆ กันไปด้วย

## ใบความรู้ที่ 3

### เรื่อง ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว

#### ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเที่ยว

การพูด หรือการใช้ศิลปะในการพูด นับว่าเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับงานการเป็นมัคคุเทศก์ มัคคุเทศก์ต้องสามารถใช้ศิลปะในการพูดของตนออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในเวลาอันจำกัด และควรใช้ให้เหมาะสม ในสภาวะสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมความต้องการที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นอายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ หรือในสถานการณ์ที่ไม่อาจสามารถคาดเดาอะไรได้ล่วงหน้า มัคคุเทศก์ต้องพร้อมเสมอที่จะต้องพูดหรืออธิบายให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจเมื่อถึงเวลา มัคคุเทศก์ที่ดี จึงควรที่จะเรียนรู้การใช้ศิลปะการพูดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมๆ กับการที่จะต้องมีการวางแผน การนำเที่ยวในแต่ละจุดแต่ละขั้นตอนให้ได้อย่างลงตัว เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการนำเที่ยว ดังจะกล่าวต่อไปนี้

#### 1. การพูดที่ดีของมัคคุเทศก์จะต้องปฏิบัติดังนี้

- 1.1 เวลาพูดควรใช้น้ำเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส สีสหน้าท่าทางเป็นมิตร
- 1.2 ควรมีจังหวะและลีลาในการพูดอย่างเหมาะสม ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป และควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้พูดหรือซักถามบ้าง
- 1.3 ควรคำนึงถึงระดับและประเภทของผู้ฟังด้วยว่า ควรใช้คำพูด และกิริยาท่าทางอย่างไรจึงจะเหมาะสม
- 1.4 มีวิธีการพูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความตื่นตัวพร้อมรับฟังข้อมูล และแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของหมู่คณะ เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างเรียบร้อย
- 1.5 มัคคุเทศก์ควรใช้ภาษาอย่างถูกต้อง และควรลำดับความคิดก่อนออกมาเป็นคำพูดที่ดี เข้าใจง่าย
- 1.6 ควรระมัดระวังถึงคำพูด สุ่มเสียง อักษร ความหมาย และจังหวะจะโคนในการพูด และควรสังเกตเวลาว่าเวลาใดเหมาะสมที่จะพูดอย่างไรและเรื่องอะไร
- 1.7 คอยสังเกตผู้ฟังเสมอว่าเขาสนใจหรือต้องการจะฟังในสิ่งที่มัคคุเทศก์พูดหรืออธิบาย มากน้อยเพียงใด ควรปรับการพูดให้ตรงกับเวลาและความสนใจของผู้ฟังตลอดเวลา

1.8 ควรพูดด้วยน้ำเสียงที่เหมาะสม มีการเน้นคำและพูดช้าในบางจุดที่สำคัญ เช่น เวลาค้นหาขึ้นรถ เวลาค้นหาบัตรประชาชนอาหาร ควรพูดให้ชัดถ้อยชัดคำ

1.9 ระวังการใช้ถ้อยคำสองแง่สามง่าม และคำหยาบคาย

1.10 มีวิธีการที่จะอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจน่าติดตาม และรู้จักวิธีสร้างความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวด้วย

2. คำพูดที่ควรยกเว้นสำหรับมัคคุเทศก์ มีดังนี้

2.1 พูดแสดงความมั่งงาย เช่น รับรองทัวร์ทริปนี้ได้โปรแกรมแถมเพียบ รับรองว่าวันนี้จะได้เห็นพระอาทิตย์ตกดินเต็มดวงแน่นอน เป็นต้น

2.2 สรุบบนปากหรือสรุปข้างใจไป เช่น ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทุกท่านสามารถอ่านได้ที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดข้างในได้เลยครับ / ค่ะ

2.3 กล่าวโทษนั่นโทษนี่ หรือบอกปิดความผิดให้สิ่งอื่นหรือผู้อื่นตลอด เช่น ขออภัยครับ / ค่ะรถมารับผม / ดิฉัน ช้า ผม / ดิฉัน ก็เลยมารับทุกท่านช้าตามไปด้วย (ทั้งๆ ที่มัคคุเทศก์เองเป็นคนที่มาช้า)

2.4 พูดขัดแย้งในตัวเองลงใจไม่แน่นอน เดี่ยวจะเอาอย่างนั้นเดี๋ยวจะเอาอย่างนี้ ควรพูดแต่สิ่งที่รู้แล้วชัดเจนเท่านั้น

2.5 พูดเรียกร้องความสงสารเพื่อหวังได้บางสิ่งบางอย่างจากนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เช่น เนื่องจากทริปนี้ผู้จัดขาดทุนอย่างมากขอความเห็นใจทุกท่านได้กรุณาช่วยเหลือจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นพิเศษด้วย แต่ถ้าพูดเพื่อให้เขาให้อภัยในสิ่งที่มัคคุเทศก์ทำพลาดไปก็ไม่เป็นไร

2.6 พูดสมมติในเรื่องที่ไม่มีความหมาย หรือเรื่องไร้สาระ จนเกินขอบเขตของงานมัคคุเทศก์

2.7 พูดเรื่องละเอียดอ่อนที่เป็นความเชื่อ ความรู้สึก ความนับถือส่วนตัว เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ถ้าเลี่ยงไม่ได้ให้พูดในลักษณะที่เป็นกลาง

2.8 พูดประชดประชัน แดกดันเพราะอารมณ์โกรธ เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำอย่างยิ่ง ควรมีขันติรู้จักระงับอารมณ์โกรธให้ได้

2.9 พูดแบบผลัดวันประกันพรุ่ง พูดแบบขอไปที แล้วก็มารับผิดชอบในคำพูด เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจที่สุด ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อถือในทันที สิ่งไหนที่นักท่องเที่ยวเอ่ยปากก็ควรอำนวยความสะดวกให้เขาทันที หรือถ้าทำไม่ได้ในทันทีก็ควรให้เหตุผลอันสมควร และรีบกลับไปทำตามความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไว

2.10 พุดจาแบบลูปหน้าปะจุมก ตีตนเสมอท่าน ไม่ให้เกียรตินักท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำต้องสำนักเสมอว่าตนมาเป็นผู้ให้บริการ

3. ข้อควรระวังและควรปฏิบัติในการ (เจริญ สวาสดิพันธ์, 2539: 96 – 104) ได้กล่าวไว้ว่า

- 3.1 ไม่ควรพูดเรื่องหนักๆ จริงจัง ประเภทขอขาดขาดตาย
- 3.2 ควรแบ่งให้ทีมงานหรือนักท่องเที่ยว ได้พูดด้วยจึงจะเป็นการสนทนาที่ดี
- 3.3 อย่าแย้งประเด็นในตอนเริ่มสนทนา
- 3.4 ไม่ควรเปลี่ยนเรื่องคุยกะทันหัน
- 3.5 ในวงสนทนาอย่าเป็นผู้ฟังอย่างเดียว
- 3.6 ช่วยกันระวังทิศทางของเรื่องที่กำลังสนทนา
- 3.7 อย่ายืนยันยืนกรานเหตุผลที่เลื่อนลอย หรือรับปากว่าต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้
- 3.8 ไม่คุยเพื่อลดค่า หรือย่ำยีผู้อื่นเป็นอันขาด

บุคลิกภาพสำหรับผู้พูด มีดังนี้

1. แต่งกายถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความกระตือรือร้น
4. มีความจริงใจ
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. มีความรู้รอบตัว
7. มีความช่างสังเกตและจดจำ
8. มีอารมณ์ขัน
9. มีทัศนคติที่ดี
10. มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี

## แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2

เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้น แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม  
ประเพณีในจังหวัดสิงห์บุรี

เวลา 9 ชั่วโมง

### สาระสำคัญ

สิงห์บุรี เมืองอันยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของชนชาติไทย ด้วยเรื่องราววิริกรรม การสู้รบของชาวบ้านบางระจัน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ห่างจากกรุงเทพ ฯ ประมาณ 142 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 841 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสามสายไหลผ่าน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกมากมายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่สมัยบรรพบุรุษ ผู้คนในท้องถิ่นยังคงรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีดั้งเดิมอันงดงามไว้ได้อย่างเข้มแข็งตลอดทั้งปี จึงมีการจัดงานเทศกาลเฉลิมฉลองและงานประเพณีต่างๆ ที่สำคัญ เช่น ประเพณีกำฟ้า ประเพณีกวนข้าวทิพย์ ประเพณีตีข้าวบิณฑ์ ซึ่งเป็น วัฒนธรรม ประเพณีอันงดงามที่สืบสานกันต่อๆ มา

### จุดประสงค์การฝึกอบรม

1. รู้จักเกี่ยวกับที่ตั้ง อาณาเขต ศาสนา ภูมิศาสตร์ได้ถูกต้อง
2. เข้าใจเกี่ยวกับประวัติจังหวัดสิงห์บุรีได้ถูกต้อง
3. เห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติได้ถูกต้อง
4. เห็นความสำคัญแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนาได้ถูกต้อง
5. รู้จักเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประเพณี ได้ถูกต้อง

### ขอข่ายเนื้อหา

1. ข้อมูลเบื้องต้น
2. ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี
3. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์/ศาสนา ด้าน และวัฒนธรรม ประเพณี  
ในจังหวัดสิงห์บุรี

## กิจกรรมการจัดการฝึกอบรม

1. แนะนำวิทยากรผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
2. วิทยากรให้มัคคุเทศก์ชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
3. วิทยากรสนทนากับมัคคุเทศก์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
4. วิทยากรบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
5. มัคคุเทศก์ศึกษาใบความรู้ที่ 4 เรื่อง ข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดสิงห์บุรี แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 4 เรื่อง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
6. วิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอตามหัวข้อในใบงานที่ 4
7. วิทยากรและมัคคุเทศก์ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้
8. วิทยากรบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี
9. มัคคุเทศก์ศึกษาใบความรู้ที่ 5 เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรีแล้วตอบคำถามในใบงานที่ 5 เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี
10. วิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอตามหัวข้อในใบงานที่ 5
11. วิทยากรและมัคคุเทศก์ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้
12. วิทยากรสนทนากับมัคคุเทศก์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี
13. มัคคุเทศก์รู้จักแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี
14. มัคคุเทศก์เรียนรู้จากสถานที่จริง ณ วัดพระนอนจักรสีห์ (พิธีปฐมนิเทศ)
15. มัคคุเทศก์สรุปความรู้ที่ได้รับจากการบรรยายโดยวิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ที่ออกมานำเสนอความรู้ที่ได้รับ

## สื่อการเรียนรู้

1. Power Point
  - 1.1 เรื่อง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
  - 1.2 เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี
2. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
3. ใบงาน
  - 3.1 ใบงานที่ 4 เรื่อง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
  - 3.2 ใบงานที่ 5 เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี



4. ใบความรู้
  - 4.1 ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี
  - 4.2 ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี
5. วิดีทัศน์

#### ประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงานที่ 4, 5

## ใบงานที่ 4

### เรื่อง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง ให้มีคฤเทศก์ตอบคำถามต่อไปนี้

1. จังหวัดสิงห์บุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สิงห์บุรีเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ มีอดีตนาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีพบว่า มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณมาเป็นเวลานานหลายยุคหลายสมัย คือยุคสมัยใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 5

เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง ให้มีคฤเทศก์ตอบคำถามต่อไปนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติในจังหวัดสิงห์บุรี มีอะไรบ้าง และมีจุดเด่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนามีอะไรบ้าง จงยกตัวอย่างมา 5 สถานที่ พร้อมทั้งบอกจุดเด่นของแต่ละที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. งานวันวีรชนค่ายบางระจัน จัดขึ้นเป็นประจำในระหว่างวันที่เท่าใดของทุกปี และจัดขึ้นเพื่ออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประเพณีกำฟ้า

4.1 ประเพณีกำฟ้ามักจะนิยมจัดขึ้นในเดือนใดของทุกปี.....

.....

.....

.....

4.2 ประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวน จะมีการทำ.....

.....

.....

.....

5. ประเพณีตีข้าวบิณฑ์

5.1 ประเพณีตีข้าวบิณฑ์ เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ทำกันอยู่แห่งเดียว คือที่ใด และนิยมทำในช่วงใดของทุกปี

.....

.....

.....

5.2 ประเพณีตีข้าวบิณฑ์ ชาวบ้านจะนัดกันทำพิธี โดยมีขั้นตอนดังนี้

.....

.....

.....

6. ประเพณีกวนข้าวทิพย์

6.1 ข้าวทิพย์สามารถเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า.....

.....

.....

.....

6.2 วันทำพิธีกวนข้าวทิพย์มีได้กำหนดไว้เป็นที่แน่นอนมักจะทำกันในช่วงใด

.....

.....

.....

6.3 หญิงสาวพรหมจารีจะต้องนำเครื่องปรุงข้าวทิพย์ต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ ๕ สิ่งได้แก่

.....

.....

.....

6.4 ความสำคัญของประเพณีกวนข้าวทิพย์

.....

.....

.....

7. การแข่งเรือยาวประเพณี การแข่งขันเรือยาวจัดขึ้นเป็นประจำในช่วงใด และจัดขึ้นที่ใดของจังหวัดสิงห์บุรี

.....

.....

.....

8. งานเทศกาลกินปลา และงานกาชาดจังหวัดสิงห์บุรีจัดขึ้นในเดือนใด และจัดขึ้นเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

## ใบความรู้ที่ 4

### เรื่อง ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรี

#### เมืองสิงห์บุรี

##### ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสิงห์บุรีตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 142 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 822.478 ตารางกิโลเมตร หรือ 514,049 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอสรรพยา (จังหวัดชัยนาท) และอำเภอตากลี (จังหวัดนครสวรรค์)
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอไชโย อำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอแสวงหา (จังหวัดอ่างทอง)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบ้านหมี่และอำเภอท่าช้าง (จังหวัดลพบุรี)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอสรรคบุรี (จังหวัดชัยนาท) และอำเภอเดิมบางนางบวช (จังหวัดสุพรรณบุรี)

##### ศาสนา

จังหวัดสิงห์บุรีมีวัดในศาสนาพุทธ จำนวน 178 แห่ง โบสถ์คริสต์ 2 แห่ง วัดคริสต์ 1 แห่ง มัสยิด 2 แห่ง จำนวนผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.80 จำนวนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 1.02 จำนวนผู้นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.18

##### พระอารามหลวง

วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร (พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร) ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี

วัดพิภูลทอง (พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ) ตำบลพิภูลทอง อำเภอท่าช้าง

วัดโบสถ์ (พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ) ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี

(ธรรมยุติกนิกาย)

##### ภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนริมแม่น้ำเป็นอย่างมาก มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 3 สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย และ

แม่น้ำลพบุรี นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสายอื่นๆ คือ ลำแม่ลา ลำการ้อง ลำเชียงราก และลำโพธิ์ชัย ไม่มีพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้และไม่มีแร่ธาตุที่สำคัญ

ลักษณะของภูมิอากาศ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น

- ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 36.30 องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1.047.27 มิลลิเมตรต่อปี
- ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 27 องศาเซลเซียส

### ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่าถึงเมืองสิงห์ถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ไว้ในสาส์นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ว่า “เมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองใหญ่และเก่า มีป้อมปราการ วัง วัด มหาธาตุ และของสำคัญ คือ พระนอนจักรสีห์ ใหญ่ยาวกว่าพระนอนองค์อื่นๆ ในเมืองไทย ทำเป็นแบบพระนอนอินเดียเหมือนเช่นที่ ถ้ำเมืองยะลา คือ พระกรขวาออกยื่นไปทางด้านหน้า ไม่ทำอพระกร ตั้งขึ้นรับพระเศียร แบบพระนอนไทย เมืองสิงห์เรียกชื่อต่างๆ ดังนี้ เมืองสิงห์ราชธาธา เมืองสิงห์ราชา เป็นเมืองตั้งอยู่ริมแม่น้ำจักรสีห์อันเป็นลำน้ำใหญ่ ห่างแม่น้ำเจ้าพระยา 200 เส้น เพราะแม่น้ำจักรสีห์ตื่นเงิน เมืองสิงห์จึงกลายเป็นเมืองอยู่ล้นล้น” ก็แสดงว่า สิงห์บุรีเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ มีอดีตยาวนาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี พบว่า มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณมาเป็นเวลานานหลายยุคหลายสมัย ดังนี้

### ยุคก่อนประวัติศาสตร์

พบร่องรอยหลักฐานมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านชีน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี บ้านบางวัว ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน บ้านคู ตำบลพักหัน อำเภอบางระจัน คือ ขวานหิน แวดินเผา หินดุน ชิ้นส่วนกำไลสำริด เป็นต้น

### สมัยทวารวดี

พบหลักฐานที่เมืองโบราณบ้านคูเมือง ตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี เป็นการตั้งถิ่นฐานแบบ "เมืองคูคลอง" มีแผนผังเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีคูน้ำ คันดินล้อมรอบ โบราณวัตถุที่ขุดพบ เช่น ภาชนะดินเผา ลูกปัด แท่นหินบด แวดินเผา ตะคัน ฯลฯ ส่วนหนึ่ง จัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี ปัจจุบันสถานที่ดังกล่าวเป็นสวนรุกขชาติและที่ตั้งหน่วยอนุรักษ์พันธุ์ไม้จังหวัดสิงห์บุรี เมืองวัดพระนอนจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง รูปแบบเมืองเป็นเมืองซ้อน มีเมืองชั้นในรูปค่อนข้างกลมและเมืองชั้นนอกล้อมรอบรูปสี่เหลี่ยมมน ไม่ปรากฏร่องรอย กำแพงเมือง (ที่ทำด้วยดินพูนสูง) แต่คูเมืองบางด้านยังปรากฏให้เห็น สิ่งที่พบ คือ ลูกปัด แวดินเผา เศษภาชนะ ฯลฯ แหล่ง

โบราณคดีบ้านกิม ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน มีสภาพเป็นเนินดินรูปรี กว้าง 200 เมตร ยาว 500 เมตร มีคูน้ำขนาด กว้าง 5 เมตร

### สมัยสุโขทัย

มีการค้นพบเครื่องสังคโลกสมัยสุโขทัยตามวัดร้างและลำน้ำเจ้าพระยา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ชุมชนต่างๆ นั้นมีความสำคัญมากน้อยเพียงไร เพราะในช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรือง นั้น ได้มีอำนาจแผ่ขยายอาณาเขตครอบคลุมในบริเวณภาคกลางและ ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏเหตุการณ์ที่สำคัญ คือ สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ได้ตั้งเมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองลูกหลวง เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เป็นเมืองหลานหลวง นอกจากนี้แล้วเมืองทั้งสามยังเป็นหัวเมืองชั้นใน และหัวเมืองชั้นในหน้าด่าน ราชทางด้านทิศเหนืออีกด้วย โดยมีเมืองลพบุรีเป็นเมืองหน้าด่านหลัก แสดงให้เห็นว่า เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี มีอยู่แล้วเมื่อตั้ง

### กรุงศรีอยุธยา

ก่อนหน้านั้นเมืองทั้งสามอาจอยู่ในการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ก็ได้ แต่ไม่ปรากฏแน่ชัดว่า เมืองทั้งสามสร้างขึ้นในสมัยไหน สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้จัดการปกครองใหม่ โดยกำหนด ให้หัวเมืองชั้นในเป็นเมืองจัตวา ดังนั้น เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี และเมืองสิงห์บุรี จึงเปลี่ยนเป็นเมืองจัตวา ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เมื่อปี พ.ศ. 2086 เมืองสิงห์บุรี เมืองที่สมเด็จพระมหาธรรมราชาให้ทหารไป สืบข่าวเรื่องศึกสงครามกับพม่า ขณะเดียวกันก็ได้ยกกองทัพไปตั้งที่เมืองอินทร์บุรี เพื่อหยั่งเชิงคู่อริอีกด้วย ดังปรากฏในพระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัดเลขา สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา ในปี พ.ศ. 2110 หลังจากสมเด็จพระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพได้ไม่นาน พม่าก็ได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง คราวนี้พม่ายกกองทัพมาสองทาง คือ ทางเหนือมีพระเจ้าเชียงใหม่เป็นแม่ทัพ และทางตะวันตก มีพระยาพลิมเป็นแม่ทัพ แต่ทัพของพระยาพลิมถูกกองทัพกรุงศรีอยุธยาตีแตกไปก่อน โดยที่ พระเจ้าเชียงใหม่ยังไม่ทราบ เมื่อกองทัพพระเจ้าเชียงใหม่ยกมาถึงเมืองชัยนาท ก็ให้แต่งทัพหน้า มาตั้งที่บางพุทรา ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ภายหลังคือ ตัวจังหวัดสิงห์บุรี ปี พ.ศ. 2308 สมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ในขณะที่พม่าตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่ ชาวบ้านบางระจันได้รวมตัวกัน ต่อสู้กับพม่า ที่บ้านบางระจัน เมืองสิงห์บุรี ซึ่งมีผู้นำสำคัญของชาวบ้าน และปรากฏชื่อ คือ 1. พระอาจารย์ธรรมโชติ 2. นายแท่น 3. นายโชติ 4. นายอิน 5. นายเมือง 6. นายทองแก้ว 7. นายดอก 8. นายจันทนวดเขียว 9. นายทองแสงใหญ่ 10. นายทองเหม็น 11. ขุนสรณ์ 12. พันเรือง โดยชาวบ้านบางระจันได้ต่อสู้กับพม่า และสามารถเอาชนะกองทัพพม่าได้ถึง 7 ครั้ง จนถึงครั้งที่ 8 ชาวบ้านบางระจันจึงพ่ายแพ้ ในวันจันทร์ แรม 2 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309



รวมเวลาที่ไทยรบกับพม่าทั้งสิ้น 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน 4 ปลายปีระกา พ.ศ. 2308 ถึงเดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309

### สมัยกรุงธนบุรี

เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองสิงห์บุรี ขึ้นกับกรุงธนบุรี ในประชุมพงสาวดารฉบับพัน จันทนุมาศ (เจิม) กล่าวถึงตำนาน ท้องตรา พ.ศ. 2316 เกณฑ์ผู้รักษาเมืองสิงห์บุรี เมืองพรหมบุรี เมือง อินทร์บุรี ยกทัพไปสกัดข้าศึกด้านตะวันออก และคุมพรรคพวก ช่อกสู่มกำลังยกไปขุดคูเลนพระนคร เมืองธนบุรี

### สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

มีหลักฐานที่ปรากฏคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้จัดการปกครอง มณฑลเทศาภิบาล เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เข้าอยู่ในมณฑลกรุงเก่า (รัชกาลที่ 6 ได้ เปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอยุธยา) และปี พ.ศ. 2439 ยุบเมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี เป็นอำเภอขึ้นกับ เมืองสิงห์บุรี พร้อมกับตั้งเมืองสิงห์บุรีขึ้นใหม่ที่ตำบลบางพุทรา ส่วนเมืองสิงห์บุรีเดิมยุบเป็นอำเภอ สิงห์ และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบางระจัน ปีพ.ศ.2444 อำเภอเมืองสิงห์บุรีเปลี่ยนเป็นอำเภอบาง พุทรา และในปี พ.ศ.2481 ทางราชการสั่งให้เปลี่ยนชื่อว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเมืองให้เป็นชื่อของ จังหวัดนั้นๆ อำเภอบางพุทราจึงได้กลับไปใช้ชื่ออำเภอเมืองสิงห์บุรีมาจนถึงปัจจุบันนี้ จากหลักฐานที่ ปรากฏ สิงห์บุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่ริมลำน้ำจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอ เมือง ต่อมาได้มีการย้ายเมืองไปอยู่ที่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน้อย บริเวณใต้วัดสิงห์สุทธาวาสและย้าย มาอยู่ที่ปากบางนกระทุงตำบลต้นโพธิ์ ต่อมาในปี 2439 ได้ย้ายไปอยู่ที่ตำบลบางพุทรา สิงห์บุรี แม้จะ เป็นจังหวัดเล็กๆ แต่ก็เป็นดินแดนประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นสมรภูมिरบที่หัวหาญของสายเลือดไทยที่ เด็ดเดี่ยวสามารถสู้ กลยุทธ์และหัวใจที่เสียสละเพื่อชาติ ปกป้องแผ่นดินไว้เพื่อลูกหลานไทย แม้จะ เสียเลือด เสียเนื้อ จนหยดสุดท้าย จากห้วงเวลาของการสู้รบและเหนื่อยยาก มาถึงยุคสมัยของ พระพุทธเจ้าหลวง (ร.5) ทรงเสด็จ ประพาสเมืองสิงห์ ชาวบ้านได้มีโอกาสปรุงอาหารถวาย ดันเครื่อง- แม่ครัว ในยุคนั้นได้สืบทอดวิชาการปรุงอาหารรสเลิศเกิดขึ้น ตำนานแม่ครัวหัวป่าเมืองสิงห์ จวบจน ปัจจุบัน ภูมิปัญญาในการหาเครื่องปรุงไม่ว่าจะเป็นพืช ผักกูด ปลูก ปลา ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ความ อุดมสมบูรณ์ของลำน้ำหลายสายเชื่อมโยงการค้าเนินชีวิตของชาวบ้านริมน้ำเป็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับ สายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการกิน การอยู่ การเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร จนได้ชื่อว่า “แดนดินแห่งแม่น้ำสาม สาย” นอกจากจะปรากฏร่องรอยของตำนานนักรบไทย เรื่องราวในอดีตยังได้กล่าวถึงความเชื่อความ ศรัทธา ในพระพุทธศาสนาที่เป็นศูนย์กลางการยึดเหนี่ยวจิตใจ นักรบ และชาวบ้านให้เกิดการฮึกเหิม ตั้งมั่น เด็ดเดี่ยว ปรากฏเป็นวัดวาอารามเก่าแก่ เกจิอาจารย์ชื่อดัง ตลอดจนโบราณสถานทรงคุณค่าให้

ประชาชนสักการะตลอดริมแม่น้ำที่สร้างมาร่วมสมัย ตั้งแต่เมื่อครั้งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนามายังสุวรรณภูมิให้เราได้สืบค้นเพื่อเรียนรู้ถึงความเป็นไป ที่เปลี่ยนแปลงตามอดีตหลากหลายเชื้อชาติที่พลัดถิ่นจากสงครามเดินทางมาตั้งหลักปักฐานกลายเป็นชนพื้นบ้านในแถบ อ.พรหมบุรี หรือชาวลาวเวียง ชาวลาว บ้านแปง ต้นกำเนิด ประเพณีกำฟ้า ประเพณีต่างๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันตามแถบลุ่มน้ำกลายเป็นความสัมพันธ์ทางสายเลือดที่ผสมผสานสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ประวัติชาวบ้านบางระจัน

### สภาพทั่วไป

จังหวัดสิงห์บุรี มีพื้นที่ 8.2 แสนตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5.1 แสนไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 3.7 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.5 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำเกษตร มีระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่ 4.3 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.55 ของพื้นที่ทั้งหมดผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ปี 2544 จำนวน 11,326 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ มีปริมาณเพียงร้อยละ 0.22 ของประเทศ

## ใบความรู้ที่ 5

### เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี

#### แหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ

##### อำเภอบางระจัน

##### อุทยานแม่ลามหาราชาอนุสรณ์

อยู่ห่างจากอำเภอเมืองไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 ประมาณ 9 กิโลเมตร จะมีทางแยกเลี้ยวซ้ายไปบ้านเชิงกลัด เข้าไปอีกประมาณ 1.5 กิโลเมตร ก็จะถึงอุทยานแม่ คำว่า “แม่ลา” เป็นชื่อลำน้ำสายหนึ่งในท้องที่จังหวัดสิงห์บุรี ไหลผ่านพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภออินทร์บุรี อำเภอ บางระจัน และอำเภอเมืองสิงห์บุรี เป็นลำน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารของปลา ฉะนั้น ปลาที่จับได้จากลำน้ำแม่ลาจึงมีรสชาติอร่อย อ้วน เนื้อนุ่ม มัน โดยเฉพาะปลาช่อนแม่ลา ซึ่งเป็นอาหารและของฝากที่ขึ้นชื่อของจังหวัดสิงห์บุรี ปัจจุบันปลาช่อนแม่ลาหายากขึ้นทุกวัน ทางราชการ จึงหาทางอนุรักษ์และฟื้นฟู โดยขุดลอกลำน้ำ และสร้างอุทยานแม่ลามหาราชาอนุสรณ์ขึ้นริมฝั่งแม่น้ำ ลากำร้อง โดยรอบๆ บริเวณอาคารได้จัดให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนผู้แวะเข้ามา เยี่ยมชม



## แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์/ศาสนา

### อำเภอเมือง

#### วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร

เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ตั้งอยู่ในตำบลจักรสีห์ จากอำเภอเมืองไปตามเส้นทางสายสิงห์บุรี-สุพรรณบุรี (ทางหลวงหมายเลข 3,032ประมาณ) 4 กิโลเมตร สันนิษฐานว่าวัดนี้สร้างสมัยก่อนกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ภายในวิหารเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ขนาดใหญ่ ลักษณะแบบสุโขทัย มีความยาว 47.4 เมตร นอกจากนี้ยังมีพระกาฬ และ พระแก้ว ซึ่งเป็นพระศิวะปางปิดทอง และพระหล่อนั่งขัดสมาธิเพชรอันศักดิ์สิทธิ์ และมีพระพุทธรูปลักษณะงดงาม ด้านหน้าพระอุโบสถมีต้นสาละลังกาใหญ่ไม้สำคัญในพระพุทธศาสนาผลิดอกบานสะพรั่งหลายต้น เปิดให้เข้าชมและนมัสการทุกวัน



#### วัดหน้าพระธาตุ

อยู่ในเขตหมู่บ้านพลับ ตำบลจักรสีห์ ห่างจากวัดพระนอนจักรสีห์ ห่างจากวัดพระนอนจักรสีห์ไปประมาณ 1 กิโลเมตร เดิมชาวบ้านเรียกวัดนี้ว่า วัดหัวเมือง สันนิษฐานว่าสถานที่บริเวณนี้จะเป็นที่ตั้งของเมืองสิงห์บุรีเก่า สิ่งที่สำคัญของวัดนี้คือ องค์พระปรารักษ์สูงประมาณ 8 วา ภายหลังมีการเสริมแต่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบอยุธยาตอนต้น โดยการก่ออิฐเพิ่มเติมเป็นซุ้มจระนมทั้งสี่ด้าน ตั้งแต่ฐานศิลาแลงขึ้นไป ก่อด้วยอิฐย่อมุมทรงปรารักษ์ มีกลีบขมุนปรารักษ์ก่อด้วยอิฐ ทิศตะวันออกขององค์ปรารักษ์มีพระวิหารหลวง ทิศตะวันตกเป็นพระอุโบสถ และมีเจดีย์กลมเรียง-รายหลายองค์ เป็นลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบสมัยอยุธยาตอนปลาย ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2478



### ศาลากลางจังหวัดและศาลจังหวัดสิงห์บุรี

ตั้งอยู่บนถนนวิไลจิตต์ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นตึกก่ออิฐถือปูนชั้นเดียวทรงยุโรป จังหวัดสร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 130 มีความสวยงามและมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมมาก และศาลจังหวัดสร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 129 กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานที่สำคัญของชาติ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2533



### วัดสว่างอารมณ์

ตั้งอยู่ที่ ตำบลต้นโพธิ์ ห่างจากศาลากลางจังหวัดหลังเก่าไปทางลำน้ำเจ้าพระยา ประมาณ 2 กิโลเมตร วัดนี้เป็นศูนย์รวมของศิลปะหลายด้าน ได้แก่ การศึกษา การก่อสร้าง โบสถ์ วิหารศาลา และการปั้นพระพุทธรูปเหมือน ที่สืบทอดวิชาปั้นพระพุทธรูปมาจากตระกูลบ้านช่างหล่อธนบุรี วัดนี้ยังเป็นแหล่งเก็บรวบรวมตัวหนังสือใหญ่ที่สมบูรณ์และยังสามารถเล่นได้กว่า 300 ตัว แบ่งเป็นชุดใหญ่ๆ ได้ 4 ชุด คือ ชุดศึกใหญ่ ชุดศึกมงกุฎ-บุตรลพ ชุดนาคบาศ และชุดศึกวิรุณจำบัง นอกจากนี้ยังมีเรือหางยาวอันเก่าแก่ ที่เคยมีชื่อเสียงเลื่องลือของจังหวัดสิงห์บุรี เช่น เรือหงษ์ทอง ที่ทางวัดได้เก็บรักษาและอนุรักษ์ไว้จนรุ่นหลังได้ศึกษาและชื่นชมอีกด้วย



## วัดประโชติการาม

มีตำนานเล่าถึงที่มาของวัดประโชติการามว่า ครั้งหนึ่งมีสิงห์ตนหนึ่งอาศัยอยู่ในถ้ำบริเวณพระวิหารพระพุทธไสยาสน์ วัดพระนอนจักรสีห์ สิงห์ตัวนี้ไปหากินถึงแขวงเมืองชัยนาท พบบุตรของเศรษฐีผู้หนึ่ง จึงลักพามาเป็นภรรยา ต่อมาได้บุตรชายเป็นมนุษย์ ตั้งชื่อว่า สิงหาพหู เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้น เขาเกิดสงสัยว่าใครกันคือ บิดาซึ่งตามปกติเขาจะออกไปหาอาหารกับสิงห์เป็นประจำ มารดาจึงตอบว่า ผู้ที่เจ้าออกไปด้วยนั้นแลคือบิดาเจ้า สิงหาพหู ได้รู้ก็เกิดความอับอายเพื่อนมนุษย์ด้วยกันยิ่ง จึงวางอุบายฆ่าสิงห์ผู้เป็นบิดา ทว่าหลังจากปลงศพเสร็จก็สำนึกผิด จึงสร้างพระพุทธรูปและกุฏิวิหารถวายเป็นสังฆการาม สิงหาพหูสร้างพระพุทธไสยาสน์ขึ้นองค์หนึ่งโดยใช้ทองคำเป็นแกนพระพุทธรูป แล้ววางทับอุหาบิดาไว้ และสร้างกุฏิวิหารครอบอีกทีเป็นพระอาราม โดยอยู่ ณ ต้นโพธิ์ที่เขาได้ปลิดชีพบิดา วัดนี้ได้ชื่อว่า วัดสระบาป จากนั้น สร้างขึ้นอีกวัดที่ริมน้ำเจ้าพระยา ชื่อวัดประชด ปัจจุบัน คือ วัดประโชติการาม นั่นเอง เป็นวัดเก่าแก่ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปยืนปางห้ามญาติ พุทธลักษณะงดงาม ศิลปะแบบสุโขทัยขนาดใหญ่ 2 องค์ คือ หลวงพ่อทรัพย์ สูง 6 วา 7 นิ้ว และหลวงพ่อดิน สูง 3 วา 3 คอก 5 นิ้ว ซึ่งมีพุทธลักษณะที่งดงาม เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป โดยหลวงพ่อดินประดิษฐานอยู่ทางด้านหน้า หลวงพ่อทรัพย์อยู่ทางด้านหลัง ทั้งสององค์เป็นที่นับถืออย่างมาก ชาวบ้านต่างพากันกล่าวว่ามีความศักดิ์สิทธิ์น่าเลื่อมใส ในอดีตหลวงพ่อดินเคยอยู่ในสภาพทรุดโทรม ใกล้เคียงล้ม แต่มีเณรผ่านมาและได้ชักชวนชาวบ้านมาช่วยกันหาไม้ค้ำไว้พร้อมอธิษฐานว่า หากภายภาคหน้าทำการค้าเจริญรุ่งเรืองจะนำเงินกลับมาบูรณะ ปรากฏว่าเป็นจริงดังคำขอ เณรนั้นคือ ท่านมหาสม พ่วงภักดี ทำกิจการขายหนังสือธรรมะ เมื่อมีทุนทรัพย์ก็กลับมาบูรณะวัด ปัจจุบันกล่าวกันว่าให้มาอาราธนาศิวลจากหลวงพ่อดินแล้วไปขอพรจากหลวงพ่อทรัพย์ จะสมหวังทุกประการ



### วัดกระดังงาบุปผาราม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลบางกระบือ อยู่เลยจากวัดประโชติการามไปเล็กน้อย มีโบสถ์รูปทรงสมัยใหม่ทั้งงดงามไม่เหมือนโบสถ์แห่งไหน สร้างอยู่บนฐานศาลาการเปรียญหลังเก่า และวัดนี้ยังมีเจดีย์โบราณทรงระฆังคว่ำคล้ายเจดีย์สมัยอยุธยาตอนต้น ฐานเป็นชั้น มีซุ้มทรงระฆังตั้งแต่ปล้องไหนขึ้นไป เจดีย์องค์นี้นับว่ามีความสมบูรณ์ที่สุดที่มีอยู่ในสมัยเดียวกัน ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติแล้ว นอกจากนี้ ด้านหน้าเจดีย์ยังมีวิหารเก่าแก่หลังคามุมด้วยกระเบื้องดิน บานประตูโบสถ์เป็นไม้แกะสลักลวดลายสวยงามมาก



### อำเภอพรหมบุรี

#### วัดกุฎีทอง

ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ในเขตตำบลบางน้ำเชี่ยว บริเวณกิโลเมตรที่ 17 จากตัวเมืองบนเส้นทางสาย 32 ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 400 เมตร ในวัดมีมณฑปลักษณะเหมือนเจดีย์ซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้บนยอดและภายในมณฑปนั้นเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป โลหะจำลองไว้เป็นที่เคารพสักการะ นอกจากนี้ภายในบริเวณวัดกุฎีทองยังมีศูนย์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยพวน ซึ่งได้รวบรวมเครื่องใช้ไม้สอยในชีวิตประจำวันต่างๆ ของชาวไทยพวน เครื่องมือทำนา ดักสัตว์ จับปลา ตลอดจนขบวนพาหะต่างๆ ทั้งทางบกทางน้ำเป็นของเก่าแก่ไว้ให้ชมอีกด้วย





### วัดพระพรางค์มุนี

อยู่ห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ประมาณกิโลเมตรที่ 8 (ทางไปอำเภอพรหมบุรี) จะเห็นองค์พระพรางค์สี่เหลี่ยมสูงเด่น ใกล้เคียงกับองค์พระพรางค์เป็น วิหารหลวงพ่อเย็น พระพุทธรูปปูนปั้นศักดิ์สิทธิ์สมัยอยุธยา ด้านข้างวิหารมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นกรูพระเก่าแก่ที่ทางวัดได้ขุดดินบริเวณนั้นมากลบวิหาร ภายในโบสถ์มีภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือชาวบ้านเขียนโดย นายเพ็ง คนลาว เมื่อราวปี พ.ศ. 2462 แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับบนรก สวรรค์ แต่ยังคงความงดงามไม่แพ้ที่อื่น



### คูค่ายพม่า

ตั้งอยู่หมู่ 1 บ้านเจดีย์หัก ตำบลบ้านแปง ห่างจากตัวเมืองสิงห์บุรีไปประมาณ 17 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 32 เป็นแหล่งชุมชนโบราณ มีลักษณะเป็นเนินดินแนวยาวรูปร่างคล้ายตัว L กว้างประมาณ 5-15 เมตร ยาวประมาณ 3 เมตร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2127 ครั้งที่พม่ายกกองทัพมาตั้งที่ปากน้ำบางพุทราเพื่อรวบรวมกำลังเข้าตีกรุงศรีอยุธยา นับเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ปัจจุบันได้ปรับปรุงให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป



## อำเภอค่ายบางระจัน

### อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และอุทยานค่ายบางระจัน

อยู่ห่างจากตัวเมือง 15 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 3032 มีพื้นที่ประมาณ 115 ไร่ เป็นสวนรุกขชาติพักผ่อนหย่อนใจ และมีอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันเป็นรูปหล่อประติมากรรมของหัวหน้าชาวค่ายบางระจันทั้ง 11 คน ซึ่งสร้างโดยกรมศิลปากรปรากฏสวยเด่นเป็นสง่าอยู่ในสวนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงเปิดอนุสาวรีย์นี้เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2519 ค่ายบางระจันมีความสำคัญยิ่งทางประวัติศาสตร์ ผืนแผ่นดินแห่งนี้ได้บันทึกเหตุการณ์ความกล้าหาญ และเสียสละของวีรชนไทยที่เกิดขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2308 ในครั้งนั้นชาวบ้านบางระจันได้รวมพลังกันต่อสู้กับกองทัพพม่าซึ่งมีจำนวนมากมายมหาศาล โดยพม่าต้องยกทัพเข้าตีหมู่บ้านนี้ถึง 8 ครั้ง ใช้เวลา 5 เดือนจึงเอาชนะได้เมื่อวันที่จันทร์แรม 2 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309 ค่ายบางระจันในปัจจุบันได้สร้างจำลองโดยอาศัยรูปแบบค่ายในสมัยโบราณ นับเป็นอนุสาวรีย์ที่มีความสำคัญยิ่งแห่งหนึ่ง



### วัดโพธิ์เก้าต้น หรือ วัดไม้แดง

ตั้งอยู่ตรงข้ามกับอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นสถานที่ที่วีรชนชาวบ้านบางระจันได้เคยใช้เป็นที่พักพิงในการต่อต้านพม่า ที่ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาเมื่อปี พ.ศ. 2308 ชาวบ้านเรียกวัดนี้ว่า “วัดไม้แดง” เพราะภายในบริเวณ มีต้นไม้แดง ซึ่งเป็นไม้เนื้อแข็งอยู่หลายต้น และชาวบ้านถือกันว่าเป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีใครกล้าตัดหรือทำลาย ในบริเวณวัดมี “วิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ” ซึ่งเป็นผู้นำสำคัญผู้หนึ่งของชาวบ้านบางระจัน และใกล้ๆ กันมีสระน้ำพระอาจารย์ธรรมโชติ มีปลาอยู่ชุกชุมเพราะชาวบ้านถือว่าเป็นปลาศักดิ์สิทธิ์จึงไม่จับไปรับประทาน ส่วนหน้าวัดได้มีการจำลองค่ายบางระจันตามประวัติศาสตร์ไว้ด้วย กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนวัดโพธิ์เก้าต้นเป็น โบราณสถาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498



### วัดสุทธาวาส หรือ วัดใหม่

ตั้งอยู่ที่ตำบลทับยา เลี้ยวจากวัดกระดังงาบุพผารามไปประมาณ 5 กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภออินทร์บุรีประมาณ 3.5 กิโลเมตร มีวิหารหลังเก่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติพระจุฬามณี วาดด้วยช่างฝีมือชั้นครู ด้านทิศตะวันตกเป็นภาพตอนพระพุทธองค์ทรงออกบรรพชา ทิศเหนือเป็นภาพตอนผจญมาร ทิศตะวันตกเป็นภาพตอนพระพุทธองค์ฉันอาหารที่นายจุนทะถวาย ทรงประชวรแล้วเสด็จไปประทับ ณ ต้นรังकु์ เสด็จสู่ปรินิพพาน ทางทิศใต้ คือ เรื่องราวของการถวายพระเพลิง การแจกจ่ายพระอัฐิธาตุแก่เหล่ากษัตริย์และเทวดา บนหน้าบันเป็นภาพบรรจุพระอัฐิธาตุของพระพุทธเจ้าลอยในน้ำ ปัจจุบัน ได้ลบเลือนไปแล้ว นับเป็นโบราณสถานที่มีความงดงามและมีคุณค่าอีกแห่งหนึ่ง



## วัดโบสถ์

ห่างจากตัวเมืองไปตามเส้นทางสายสิงห์บุรี-ชัยนาท (สายเก่า) ประมาณ 16 กิโลเมตร เป็นพระอารามหลวง เดิมเป็นวัดร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ส่วนพระอุโบสถเป็นเพียงแห่งเดียวที่สร้างโดยใช้รางรถไฟเป็นแกนกลางข้างล่าง และที่น่าสนใจคือ การแกะสลักบานประตูหน้าต่างโบสถ์ทั้งหลาย โดยช่างที่มีฝีมือแกะสลักของเมืองสิงห์บุรี คือ ช่างชื่น หัตถโกศล ภายในโบสถ์มีพระประธานที่เก่าแก่ พุทธลักษณะที่งดงามมาก



## พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี

ตั้งอยู่ในบริเวณวัดโบสถ์ มีโบราณวัตถุที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับด้านประวัติศาสตร์ เช่น โบราณวัตถุที่ขุดพบได้จากแหล่งโบราณบ้านคูเมือง เครื่องประดับสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ พัดยศ เครื่องถ้วยศิลปะไทย-จีน เครื่องดนตรีไทยพระพุทธรูปสมัยต่างๆ เป็นต้น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรีนี้ จะเปิดให้เข้าชมทุกวันพุธ-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ค่าเข้าชมชาวไทย คนละ 10 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 30 บาท



## เมืองโบราณบ้านคูเมือง

อยู่ภายในเขตตำบลห้วยชัน ห่างจากตัวอำเภอตามเส้นทางสายอินทร์บุรี-ชัยนาท ประมาณ 7 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 23 กิโลเมตร เข้าไปตามแยกวัดหนองส้มอีกประมาณ 8 กิโลเมตร สันนิษฐานว่าเป็นชุมชนโบราณสมัยทวารวดี ผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมมน กว้าง 650 เมตร ยาว 750 เมตร มีเนินดินขนาดใหญ่ มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ มีการขุดค้นพบภาชนะดินเผามากมาย เช่น เครื่องถ้วยชาม หม้อ ไห กาน้ำ ลูกปัดหินสีต่างๆ ตะคันดินเผา ธรรมจักรหินเขียว ดั้มหู ลูกปัด หินสี และเหรียญเงินมีคำจารึกว่า “ศรีทวารวดีศวรปุณยะ” แสดงให้เห็นว่า มีชุมชนอาศัยอยู่ในบริเวณนี้ติดต่อกันมาตั้งแต่สมัยพุนั้นจนถึงรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันวัตถุโบราณที่ค้นพบได้นำไปเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี และภายในบริเวณเมืองโบราณบ้านคูเมืองปัจจุบัน ได้จัดให้เป็นสวนรุกขชาติมีพันธุ์ไม้ต่าง ร่มรื่นสวยงาม



## วัดม่วง

ตั้งอยู่ที่ตำบลอินทร์บุรี ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ติดถนนสายเอเชีย ห่างจากตัวตลาดอินทร์บุรีมีทางเลี้ยวซ้ายไปประมาณ 2.5 กิโลเมตร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นประมาณปี พ.ศ. 2365 เดิมนี้มีต้นมะม่วงอยู่มากจึงเรียกว่า “วัดม่วง” ภายในวัดมีวิหารเก่าแก่เป็นอาคารปูนรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีมุขยื่นออกมา ที่หน้าบันประดับด้วยภาชนะเครื่องถ้วยต่างๆ ในวิหารมีพระพุทธรูปปางมารวิชัย ลักษณะงดงาม ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีรูปฐานสิงห์ มีฐานบัวขนาดใหญ่รองรับ เพดานประดับด้วยลายเขียนรูปดาว มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเขียนด้วยสีฝุ่น ฝีมือช่างพื้นบ้าน สันนิษฐานว่าเขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 และมีเรื่องราวพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ตลอดจนแสดงภาพชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของสังคมโบราณในระดับต่างๆ ได้เป็นอย่างดี



### อำเภอบางระจัน

#### วัดพระปรารักษ์(ชัยสูตร)

ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านโคกหม้อ ตำบลเชิงกลัด ไปตามเส้นทางสายสิงห์บุรี-บางระจัน-สรรคบุรี ประมาณ 16 กิโลเมตร ห่างจากตลาดชัยสูตรประมาณ 1 กิโลเมตร ภายในบริเวณวัดมีพระปรารักษ์ ศิลปะแบบอยุธยา สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช องค์ปรารักษ์สูงประมาณ 15 เมตร ก่อด้วยอิฐแบบปรารักษ์ไทยสูงชะลูดคล้ายฝักข้าวโพด ฐานเตี้ย ภายในกลวง มีคูหาสี่เหลี่ยม จตุรัสบนผนังคูหา และปัจจุบันร่องรอยภาพจิตรกรรมฝาผนังได้ลบเลือนไปแล้ว ด้านหลังมีวิหารเก่าแก่แบบอยุธยา หน้าบันเป็นลายแกะสลักไม้รูปตัวสิงห์และคันทวยต่างๆ มีกุหาและรอยพระพุทธรูปบาทจำลองบนยอดเขา นอกจากนี้ยังปรากฏร่องรอยของเตาเผาแม่น้ำน้อยประมาณ 3-4 เตา วัดพระปรารักษ์ถูกขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2478



### แหล่งเตาเผาแม่น้ำน้อย

ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระปรารักษ์ (ชั้นสุต) เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดใหญ่ที่สุดในสมัยกรุงศรีอยุธยา ลักษณะตัวเตาเป็นแบบระบายความร้อนเชิงขึ้น ก่อด้วยอิฐ ตัวเตาบางส่วนคล้ายเรือประทุน จึงเรียก “เตาประทุน” ตัวเตาเผาที่นับว่ามีขนาดใหญ่ มีความยาวถึง 14 เมตร กว้าง 5.60 เมตร และเส้นผ่าศูนย์กลางของปล่องควันไฟยาว 2.15 เมตร เคยใช้เป็นที่ผลิตภาชนะดินเผา เช่น ไห อ่าง ครก กระปุก ช่อฟ้า กระเบื้องปูพื้น เป็นต้น ตัวอย่างเครื่องปั้นดินเผาต่างๆ ที่ขุดได้บริเวณแหล่งเตาเผาแม่น้ำน้อย สามารถชมได้ในกุฏิของท่านเจ้าอาวาส แหล่งโบราณคดีแห่งนี้ไม่เพียงแต่เป็นมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่งแล้ว ยังเป็นศูนย์ศึกษาทางวิชาการเซรามิกอันยิ่งใหญ่แห่งหนึ่งของโลกอีกด้วย



### อำเภอท่าช้าง

#### วัดพิภูลทอง

อยู่ในเขตตำบลวิหารขาว อยู่ห่างจากวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารไปประมาณ 9 กิโลเมตร ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า วัดหลวงพ่อแพ (พระเทพสิงหนุราจารย์ เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี) ภายในวัดมีพระพุทธรูปปางประทานพรองค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ พระพุทธสุวรรณมงคลมหามุนี หรือ หลวงพ่อใหญ่ ขนาดหน้าตักกว้าง 11 วา 2 สอก 7 นิ้ว สูง 21 วา 1 คืบ 3 นิ้ว ภายในเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกทองคำธรรมชาติชนิด 24 เค รอบๆ พระวิหารใหญ่มีวิหารคดซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูปปางประจำวันต่างๆ ด้านหนึ่งของวัดมีพิพิธภัณฑ์หลวงพ่อแพจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติและเครื่องอัฐบริวารของหลวงพ่อแพตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีสวนธรรมะ และสิ่งก่อสร้างที่สวยงามน่าสนใจ แวดล้อมด้วยบรรยากาศสงบร่มรื่น



### แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม

จังหวัดสิงห์บุรีมีประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่สมัยบรรพบุรุษ ผู้คนในท้องถิ่นยังคงรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีดั้งเดิมอันงดงามไว้ได้อย่างเข้มแข็ง ตลอดทั้งปี จึงมีการจัดงานเทศกาลเฉลิมฉลองและงานประเพณีต่างๆ ที่สำคัญ เช่น ประเพณีกำฟ้า ประเพณีกวนข้าวทิพย์ ประเพณีตีข้าวบิณฑ์ พิธีแห่ผ้าป่ารูปะนั่ง งานวันวีรชนค่ายบางระจัน งานแข่งเรือยาวประเพณี งานเทศกาลกินปลา และงานกาชาด เป็นต้น

**ประเพณีกำฟ้า** กำฟ้าเป็นประเพณีของชาวไทยพวน ซึ่งตามประวัติ กล่าวว่า ชาวไทยพวนเดิมมีถิ่นฐานอยู่เมืองเชียงขวาง ในอาณาจักรลาว ประชาชนมีอาชีพในทางเกษตรกรรมและทอผ้า

**ประวัติความเป็นมาของประเพณีกำฟ้า** กล่าวไว้ว่า เมืองเชียงขวางตกเป็นเมืองขึ้นของหลวงพระบาง ต่อมาเวียงจันทน์ทำศึกกับหลวงพระบาง จึงชักชวนเชียงขวางเป็นพวกด้วย และให้เจ้าเมืองเชียงขวางยกทัพไปรบกับหลวงพระบาง จนได้รับชัยชนะ เจ้าเมืองเชียงขวางจึงไม่ยอมขึ้นกับเวียงจันทน์ เพราะถือว่าเป็นผู้รบชนะ เจ้าเมืองเวียงจันทน์จึงให้แม่ทัพยกไปปราบ จับเจ้าเมืองเชียงขวางได้ และสั่งประหารชีวิตโดยการแทงด้วยหอก บังเอิญฟ้าผ่าถูกหอกหักสะบั้นลง ซึ่งถือเป็นเหตุอัศจรรย์ จึงสันนิษฐานว่า “ฟ้ายอมปราณีเราผู้ประพฤติไม่ผิด” เจ้าเชียงขวางจึงได้กลับไปครองเมืองพวนตามเดิม

การอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย ได้อพยพ เข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 3 และได้้นำประเพณีของชาวไทยพวนเข้ามาด้วย โดยเฉพาะชาวไทยพวนในท้องที่ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี คือ ประเพณีกำฟ้า และได้้นำประเพณีบุญข้าวหลาม ซึ่งจะทำกันในเดือนยี่มาพร้อมกับประเพณีกำฟ้าด้วย





### พิธีกรรม

วันกำฟ้าของชาวไทยพวน บ้านบางน้ำเชี่ยวและ บ้านพัฒนาโกภาภิวัฒน์ อำเภอรพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี กำหนดในเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำของทุกปี ซึ่งถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของชาวไทยพวนด้วย เพราะเป็นฤดูกาลที่ว่างจากการงาน

กำฟ้า คำว่า “กำ” หมายถึง การเคารพ “ฟ้า” หมายถึง พระมหากษัตริย์ หรือเทวดา ประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวน จะมีการทำข้าวปุ้น (ขมจิน) และข้าวจี (ปั้นจี) แต่ปัจจุบันได้เลิกทำข้าวปุ้นด้วยเห็นว่ายุ่งยาก และทำข้าวหลาม (ตามประเพณีบุญข้าวหลามเดือนยี่) ไว้สำหรับทำบุญตักบาตรในตอนเช้า และไว้สำหรับเลี้ยงดู และแจกญาติพี่น้อง



แทนวันกำฟ้าทุกครัวเรือนจะหยุดงาน โดยเชื่อกันว่าถ้าใครฝ่าฝืน ทำงาน อาจถูกสาปแช่งจะถูกลูกฟ้าฆ่าตาย ถ้ามองให้ลึกซึ้งจะเห็น ได้ว่าคนโบราณต้องการให้คนพักผ่อน สนุกสนานร่าเริงเพื่อความสามัคคีพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน ส่วนพวกผู้เฒ่าผู้แก่ ก็จะคอยฟังเสียงฟ้าร้อง โดยเชื่อว่า

- ถ้าฟ้าร้องทางทิศเหนือ หรือ ตะวันออกเฉียงเหนือ ทำนายว่า ฝนจะดี ทำนาได้ผลดี
- ถ้าฟ้าร้องทางทิศใต้ และทิศตะวันตก ทำนายว่าฝนจะแล้ง การทำนาจะเสียหายข้าวจะยาก

หมากจะแพง

- ถ้าฟ้าร้องทางทิศตะวันออก ทำนายว่า ฝนตกปานกลาง นาหลุ่มจะดี นาดอนจะเสียหาย
- เท่าที่ทราบมืออยู่ว่า ความเชื่อของชาวไทยพวนนั้น ถือว่าผู้ประกอบพิธีกำฟ้าแล้วยังไม่เคยมี ผู้ใดถูกฟ้าผ่าตายเลย



**ประเพณีกวนข้าวทิพย์** การกวนข้าวทิพย์หรือข้าวมธุปายาสนี้ มักจะจัดขึ้นที่หมู่บ้านวัดกุฎีทอง บ้านโกลาภิวัฒน์ วัดอุดมพิชัย อำเภอพรหมบุรี วันทำพิธีกวนข้าวทิพย์มีได้กำหนดไว้เป็นที่แน่นอนมักจะทำกันในช่วงข้าวกำลังเป็นน้ำนม โดยการปลุกปะรำพิธีแล้วใช้ด้ายสายสิญจน์วนรอบปะรำพิธี นิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์แล้วให้หญิงสาวพรหมจารี้นำเครื่องปรุงข้าวทิพย์ต่างๆ ที่เตรียมไว้ 9 สิ่ง ได้แก่ ถั่ว งา นม เนย น้ำตาล มะพร้าว น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และน้ำที่คั้นได้จากข้าว น้ำนมใส่ลงในกระทะที่ติดไฟด้วยฟืนไม้ชัยพฤกษ์ และไม้พุทรา ขณะใส่ของต่างๆ ลงในกระทะ

พระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา ย่าม้อง ย่ากลอง จากนั้นจึงช่วยกันกวนข้าวทิพย์ใช้เวลากวนประมาณ 6 ชั่วโมง เสร็จแล้วตักใส่ภาชนะเตรียมถวายพระในวัดรุ่งขึ้น

ช่วงเวลา ประเพณีกวนข้าวทิพย์ เป็นพระราชพิธีกระทำในเดือน 10 ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัย สุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี ในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะจัดในเดือน 12 บางแห่งจะจัดในเดือน 1 ซึ่งเป็นช่วงที่ข้าวกล้าในท้องนามีรวงข้าว และเครื่องกวนข้าวทิพย์ประกอบด้วย ถั่ว นม น้ำตาล น้ำผึ้ง น้ำอ้อย งาม เนย น้ำกะทิ และนมที่คั้นจากรวงข้าว

ความสำคัญ ประเพณีกวนข้าวทิพย์เป็นพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ ที่สอดแทรกใน พิธีกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ บุชาพระรัตนตรัย และอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย จังหวัดสิงห์บุรียังคงรักษาประเพณีกวนข้าวทิพย์ โดยมีเหลืออยู่เพียง 3 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านพัฒนา โภคาภิวัฒน์ หมู่บ้านวัดกุฎีทอง และหมู่บ้านในอำเภอพรหมบุรี ซึ่งยังคงรักษาประเพณี และมีความเชื่อถืออย่างมั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดี แฝงด้วยจริยธรรมและคติธรรมอยู่มาก และมีความพร้อมเพรียงของชาวบ้านที่ทำนา โดยเมื่อถึงเวลาจะมาร่วมกันกวนข้าวทิพย์

พิธีกรรม การจัดพิธีกรรม ยังคงรักษาแบบเดิมไว้ โดยมีพราหมณ์ทำพิธี และมีสาวพรหมจารีซึ่งจะพิถีพิถันคัดเลือกจากหญิงสาวที่ยังไม่มีระดู ด้วยต้องการบริสุทธิ์สำหรับสาวพรหมจารีที่จะเข้าร่วมพิธี ต้องสมาทานศีล 8 และต้องถือปฏิบัติตามองค์ศีลอย่างมั่นคง



ประเพณีตีข้าวบิณฑุ เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ทำกันอยู่แห่งเดียวที่หมู่บ้านจักรสิทธิ์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี นิยมทำในช่วงวันสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี ชาวบ้านจะนัดกันทำพิธี โดยการนำข้าวเหนียวหรือข้าวเหนียวแดงมาหุงหรือนึ่งพอสุก นำมาใส่ใบตองพับเป็นรูปกรวย นำไปถวายหลวงพ่อบุญนอนจักรสิทธิ์ วัดพระนอนจักรสิทธิ์ ด้วยการนำพานใส่กรวยข้าวเหนียวที่เตรียมวางไว้ด้านหน้าองค์พระนอน เพื่อทำพิธีถวายข้าวเหนียว เมื่อเห็นว่าเวลาผ่านไปพอสมควรจะทำพิธีลาข้าว

ทุกคนจะตรงไปที่พานข้าวของตน แบ่งข้าวเหนียวในกรวยใส่กระทง แล้วนำไปวางไว้ที่หน้าองค์พระนอนพอเป็นสังเขป จากนั้นชาวบ้านจะแยกกันนั่งเป็นวงๆ ละ 6-7 คน แบ่งกันรับประทานข้าวที่เหลือ ซึ่งถือว่าเป็นข้าวบิณฑของหลวงพ่พระนอนจักรสีห์

### **ประวัติความเป็นมา**

เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ทำกันอยู่แห่งเดียวที่หมู่บ้านจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งตามความเคารพและความเชื่อของคนในสมัยก่อนที่นับถือความศักดิ์สิทธิ์ ได้กราบไหว้ ขอร้องพระเพื่อให้ทำการเกษตร เมื่อเจ็บป่วย หรือให้ได้ในสิ่งที่ตนปรารถนาที่จะบนบานสานกล่าว เมื่อถึงช่วงสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี ชาวบ้านจะนัดกันทำพิธีโดยการนำข้าวเหนียวขาวหรือข้าวเหนียวแดงมาหุงหรือนึ่งพอสุก มากวนกับกะทิ น้ำตาลปีบ แล้วนำมาใส่ใบตองพับเป็นรูปกรวย วางลงบนพานโรยด้วยมะพร้าวและดอกไม้ เรียกว่า “พุ่มข้าวบิณฑ์” นำไปถวายหลวงพ่พระนอนจักรสีห์ ที่วัดพระนอนจักรสีห์ พร้อมด้วยอาหารหวาน คาว แล้วสวดมนต์เข้า ขอร้องเพลงรำ โทนถวายและลาข้าวบิณฑ์ แบ่งส่วนหนึ่งให้ผู้ล่งกลับไปแล้ว อีกส่วนหนึ่งแบ่งกันรับประทาน เพื่อความเป็นสิริมงคล จึงเกิดเป็นประเพณีตีข้าวบิณฑ์ โดยประเพณีตีข้าวบิณฑ์ในช่วงเทศกาลสงกรานต์นี้ได้ถูกกล่าวไว้ในพระราชนิพนธ์ พระราชพิธีสิบสองเดือนเป็นวรรณคดีขนบประเพณี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ เมื่อ พ.ศ. 2431 ซึ่งคำว่า “ข้าวบิณฑ์” ได้ปรากฏอยู่ในพระราชพิธีเดือนห้า ซึ่งถือเป็นการทำบุญเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ของไทย ในเดือนเมษายน

### **อัตลักษณ์ (เอกลักษณ์)/จุดเด่นของผลิตภัณฑ์**

1. บรรจุภัณฑ์ตามแบบโบราณที่เป็นทรงพุ่มข้าวบิณฑ์
2. ปีนประเพณีที่ทุกครัวเรือนจะร่วมกันทำ
3. ทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

## วัตถุดิบและส่วนประกอบ



1. ข้าวเหนียว
2. น้ำตาลปีบ
3. กะทิสด

## ขั้นตอนการผลิต



1. นำข้าวเหนียวแช่น้ำ 1 คืน



2. นำข้าวเหนียวมานึ่งให้สุก



3. เคี้ยวกะทิกับน้ำตาลปีบ ให้มีความเหนียว



4. นำข้าวเหนียวใส่ลงกวนในกระทะ ให้น้ำตาลรัดตัว



5. สังเกตข้าวเหนียวที่กวนสามารถปั้นเป็นก้อนได้

6. นำมาบรรจุในกรวยใบตอง

#### เทคนิค/เคล็ดลับในการผลิต

1. ให้อุ่นน้ำมะนาวลงไปเล็กน้อยเพื่อให้ข้าวเหนียวใสเป็นเงางาม

2. กวนให้ค่อนข้างแห้งเพื่อเก็บไว้ได้นาน

3. ใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำมาจากธรรมชาติ เช่น ใบตอง / ใบทอง

4. ถ้าทำเพื่อการจำหน่ายในปัจจุบัน ควรบรรจุภัณฑ์ ที่รักษาอายุผลิตภัณฑ์ได้ และเพื่อสะดวกในการขนส่ง ต้องสะอาดและสวยงาม

#### พิธีปารุปะนัง

ถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญและเป็นสิริมงคล โดยในการทำพิธีนี้ชาวบ้านจะนำผ้าห่ม 9 ผืน ที่เย็บต่อกันเป็นผ้าผืนใหญ่ และจับชายผ้าห่มสองด้านที่มีความยาวมากเข้าไปในวิหาร เพื่อนำผ้าคลุมองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ที่มีขนาดองค์ยาว 47.40 เมตร ซึ่งเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของชาว จ.สิงห์บุรี จากนั้นร่วมกันประกอบพิธีทางศาสนา พระสงฆ์สวดให้ศีลให้พร สำหรับผ้าห่มผืนเก่านั้นทางวัดจัดแบ่งให้กับผู้เข้าร่วมพิธีทุกคน เพื่อเป็นสิริมงคลในวันสงกรานต์ก่อนร่วมกันสรงน้ำพระ โดยประเพณีนี้ชาวบ้านปฏิบัติสืบต่อกันมา



งานวันวีรชนค่ายบางระจัน จัดขึ้นเป็นประจำในระหว่างวันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ของทุกปี ที่บริเวณอนุสาวรีย์วีรชนและอุทยานค่ายบางระจัน ตำบลบางระจัน อำเภอค่ายบางระจัน ประกอบไปด้วยพิธีสักการะรูปจำลองพระอาจารย์ธรรมโชติ และวางพวงมาลาสักการะอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน การแสดงละครประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวีรชนค่ายบางระจัน ประกอบแสง สี เสียง การละเล่นพื้นบ้าน มหรสพการแสดงนิทรรศการของดีเมืองสิงห์ต่างๆมากมายอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และอุทยานค่ายบางระจัน ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมือง 15 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 3032 มีพื้นที่ประมาณ 115 ไร่ เป็นสวนรุกขชาติพักผ่อนหย่อนใจ และมีอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันเป็นรูปหล่อประติมากรรมของหัวหน้าชาวค่ายบางระจันทั้ง 11 คน ซึ่งสร้างโดยกรมศิลปากรปรากฏสวยเด่นเป็นสง่าอยู่ในสวน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงเปิดอนุสาวรีย์นี้เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2519 ค่ายบางระจันมีความสำคัญยิ่งทางประวัติศาสตร์ ผืนแผ่นดินแห่งนี้ได้บันทึกเหตุการณ์ความกล้าหาญ และเสียสละของวีรชนไทยที่เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2308 ในครั้งนั้นชาวบ้านบางระจันได้รวมพลกัน ต่อสู้กับกองทัพพม่าซึ่งมีจำนวนมากมายมหาศาล โดยพม่าต้องยกทัพเข้าตีหมู่บ้านนี้ถึง 8 ครั้ง ใช้เวลา 5 เดือน จึงเอาชนะได้เมื่อวันจันทร์แรม 2 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309 ค่ายบางระจันในปัจจุบันได้สร้างจำลองโดยอาศัยรูปแบบค่ายในสมัยโบราณ นับเป็นอนุสาวรีย์ที่มีความสำคัญยิ่งแห่งหนึ่ง



**การแข่งขันเรือยาวประเพณี** การแข่งขันเรือยาวจัดขึ้นเป็นประจำในช่วงเดือนกันยายนของทุกปี ที่บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ริมเขื่อนหน้าศาลากลางจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีเรือที่มีชื่อเสียงของจังหวัดต่างๆ ส่งเข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ นับเป็นงานประเพณีที่ตื่นเต้นสนุกสนานและเร้าใจ ตลอดจนได้เพลิดเพลินกับความสวยงามของเรือแต่ละลำที่ตกแต่งลวดลายและประชันฝีพายกันอย่างเต็มที่



**งานเทศกาลกินปลา และงานกาชาดจังหวัดสิงห์บุรี** จัดขึ้นประมาณปลายเดือนธันวาคมของทุกปี เนื่องจากจังหวัดสิงห์บุรีมีลำแม่ลาเป็นลำน้ำธรรมชาติที่มีปลาชุกชุม และมีชื่อเสียงมากคือ ปลาช่อนแม่ลา ซึ่งเป็นอาหารจานเด็ดของสิงห์บุรี นอกจากนี้สิงห์บุรียังเป็นถิ่นกำเนิดของแม่ครัวหัวป่า ต้นตำรับอาหารคาวหวานที่มีชื่อเสียง ดังนั้นงานเทศกาลกินปลา จึงเป็นที่รวบรวมอาหารรสเด็ดนานาชนิดของสิงห์บุรี





### ศาลากลางจังหวัดและศาลจังหวัดสิงห์บุรี

ตั้งอยู่บนถนนวิไลจิตต์ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นตึกก่ออิฐถือปูนชั้นเดียวทรงยุโรป จังหวัดสร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 130 มีความสวยงามและมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมมาก และศาลจังหวัดสร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 129 กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานที่สำคัญของชาติ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2533



## แผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3

เรื่อง อาเซียน

เวลา 6 ชั่วโมง

### สาระสำคัญ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นเสาหลักที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดการรวมตัวของเศรษฐกิจของอาเซียน ภายในปี พ.ศ.2558 เพื่อนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน และจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งผู้ประกอบการเลือกสรรสินค้า/บริการได้อย่างหลากหลายภายในภูมิภาค และสามารถเดินทางในอาเซียนได้อย่างสะดวกและเสรีมากยิ่งขึ้น ดังนั้น มัคคุเทศก์จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความเป็นมา จุดประสงค์หลัก คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน และภาษาอาเซียน ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ควรเรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

### จุดประสงค์การฝึกอบรม

1. เข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของอาเซียนได้ถูกต้อง
2. รู้จักเกี่ยวกับคำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียนได้ถูกต้อง
3. เข้าใจเกี่ยวกับ 3 เสาหลักอาเซียนได้ถูกต้อง
4. เห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ถูกต้อง
5. มีทักษะด้านภาษาอาเซียนได้ถูกต้อง

### ขอบข่ายเนื้อหา

1. ความเป็นมาและจุดประสงค์หลักของอาเซียน
2. คำขวัญ สัญลักษณ์ ธงของอาเซียน
3. 3 เสาหลักอาเซียน
4. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
5. ภาษาอาเซียน

### กิจกรรม

1. แนะนำวิทยากรผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
2. วิทยากรสนทนากับมัคคุเทศก์เกี่ยวกับอาเซียน
3. วิทยากรบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง การก้าวเข้าสู่อาเซียน

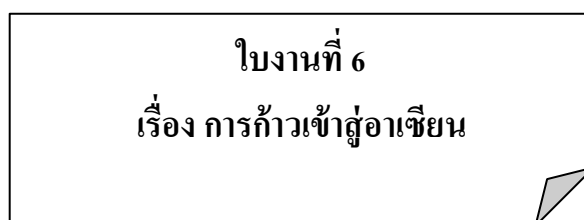
4. มัคคุเทศก์ศึกษาใบความรู้ที่ 6 เรื่อง การก้าวเข้าสู่อาเซียน แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 6 เรื่อง การก้าวเข้าสู่อาเซียน
5. วิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอตามหัวข้อในใบงานที่ 6
6. วิทยากรและมัคคุเทศก์ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้
7. วิทยากรบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง ภาษาอาเซียน
8. มัคคุเทศก์ศึกษาใบความรู้ที่ 7 เรื่อง ภาษาอาเซียน แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 7 เรื่อง ภาษาอาเซียน
9. วิทยากรให้มัคคุเทศก์จับคู่กันเพื่อให้มัคคุเทศก์ฝึกพูดคำศัพท์ เรื่อง ภาษาอาเซียน โดยให้มัคคุเทศก์ 1 คน พูดคำศัพท์ส่วนมัคคุเทศก์อีกคนแปลความหมาย และให้วิทยากรเป็นคนสุ่มแต่ละคู่ ออกมาตอบโต้คำศัพท์กัน
10. วิทยากรและมัคคุเทศก์ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้
11. มัคคุเทศก์สรุปความรู้ที่ได้จากการบรรยายและความรู้จากการฝึกทักษะปฏิบัติ โดยวิทยากรทำการสุ่มมัคคุเทศก์ออกมานำเสนอความรู้ที่ได้รับ

#### สื่อการเรียนรู้

1. Power Point
  - 1.1 เรื่อง การก้าวเข้าสู่อาเซียน
  - 1.2 เรื่อง ภาษาอาเซียน
2. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
3. ใบงาน
  - 3.1 ใบงานที่ 6 เรื่อง การก้าวเข้าสู่อาเซียน
  - 3.2 ใบงานที่ 7 เรื่อง ภาษาอาเซียน
4. ใบความรู้
  - 4.1 ใบความรู้ที่ 6 เรื่อง การก้าวเข้าสู่อาเซียน
  - 4.2 ใบความรู้ที่ 7 เรื่อง ภาษาอาเซียน
5. วิดีทัศน์

#### ประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงานที่ 6, 7



**คำชี้แจง** ให้มีคฤเทศก์ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก อะไรบ้าง และมีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราต้องมีการเตรียมตัวอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 7  
เรื่อง ภาษาอาเซียน

คำชี้แจง ให้มีคฤเทศก์แปลคำศัพท์ ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

คำศัพท์	คำแปล
1. มิงกะลาบา	
2. เจซุติน บาเต	
3. ยาติอุตุเอแต่	
4. เตาบั้นบ่าเต	
5. ขยมเมียนฐระจรัญหนะ	
6. โชมจวยขยมบานเต	
7. ขยมเจียนะไท	
8. คอค่า ย้ง ช้งกัก เซจู้ค	
9. ทีแต่็ก อปาอาปา	
10. เซลามัต ดิงกัล	
11. เหมย เฉิน เมอ	
12. เทียน ซี เห็น ห่าว	
13. ฮวน หยิง	
14. บู้ชื้อ	
15. เวิง	
16. โคงชาวเดิว	
17. ก้าม เอิน	

ใบความรู้ที่ 6  
เรื่อง การก้าวเข้าสู่อาเซียน

## ความเป็นมาของอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) หรือ ปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย

เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต่อมาประเทศสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ บรูไนดารุส-ซาลาม เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา ตามลำดับ จึงทำให้ปัจจุบันอาเซียน มีสมาชิก 10 ประเทศ

## “อาเซียน” สู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558

ปัจจุบัน บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้อาเซียนต้องเผชิญ สิ่งท้าทายใหม่ๆ อาทิ โรคระบาด การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ อีกทั้ง ยังมีความจำเป็นต้องรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และขีดความสามารถทางการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคเวทีระหว่างประเทศ ผู้นำอาเซียน จึงเห็นพ้องกันว่า อาเซียนควรจะร่วมมือกันให้เหนียวแน่น เข้มแข็ง และมั่นคงยิ่งขึ้น จึงได้ประกาศ “ปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2” (Declaration of ASEAN Concord II) ซึ่ง กำหนดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก



ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก

1. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาอื่นๆ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นเสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจ เสถียรภาพ และสันติภาพ ในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียนมีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

1.1 สร้างประชาคมให้มีความร่วมมือกันในเรื่องของการเคารพความหลากหลายของแนวคิด และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและกิจกรรมภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคง

1.2 ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ และส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์

1.3 ให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยอาเซียนมีบทบาทเป็นผู้นำในภูมิภาค และจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงของภูมิภาค นอกจากการมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคแล้ว ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกกับรัฐสมาชิกด้วยกันเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสันติวิธี หรือปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาโจรสลัด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการ รวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบ ให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน” ภายในปี 2558 มีประสงค์ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ โดย

2.1 มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน

2.2 มุ่งให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า การบริการ การลงทุน แรงงานฝีมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยเสรี

2.3 ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และ เวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน และช่วยให้ ประเทศสมาชิกเหล่านี้ เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน ส่งเสริมให้อาเซียน สามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกได้อย่างไม่อยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ และส่งเสริมขีดความสามารถ ในการแข่งขันของอาเซียน

2.4 ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานและการคมนาคม กรอบความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยขยายปริมาณการค้าและการลงทุน ภายในภูมิภาค ลดการพึ่งพาดตลาดในประเทศที่สาม สร้างอำนาจการต่อรองและศักยภาพในการ แข่งขันของอาเซียนในเวทีเศรษฐกิจโลก เพิ่มสวัสดิการและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนของ ประเทศสมาชิกอาเซียน

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASSC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและ แบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพ ชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของ อาเซียน โดยมี แผนปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย ความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

- 3.1 การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
- 3.2 การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- 3.3 สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- 3.4 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
- 3.5 การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building and ASEAN Identity)
- 3.6 การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

#### จุดประสงค์หลักของอาเซียน

ปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุวัตถุประสงค์สำคัญ 7 ประการ ของการจัดตั้งอาเซียน ได้แก่

1. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค



3. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
7. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์กร ความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

### คำขวัญของอาเซียน

“หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community)

### อัตลักษณ์อาเซียน

อาเซียนจะต้องส่งเสริมอัตลักษณ์ร่วมกันของตนและความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ประชาชนของตน เพื่อให้บรรลุชะตา เป้าหมาย และคุณค่าร่วมกันของอาเซียน



### สัญลักษณ์อาเซียน

คือ ดวงตราอาเซียนเป็นรูปมัดรวงข้าว สีเหลืองบนพื้นวงกลมสีแดงล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาว และสีน้ำเงิน

รวงข้าวสีเหลือง 10 ต้น หมายถึง ความใฝ่ฝันของบรรดาสมาชิกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้ง 10 ประเทศ ให้มีอาเซียนที่ผูกพันกันอย่างมีมิตรภาพและเป็นหนึ่งเดียว

วงกลม เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงเอกภาพของอาเซียน

ตัวอักษรคำว่า asean สีน้ำเงิน อยู่ใต้ภาพรวงข้าว แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกัน  
เพื่อความมั่นคง สันติภาพ เอกภาพ และความก้าวหน้าของประเทศสมาชิกอาเซียน

สีเหลือง : หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

สีแดง : หมายถึง ความกล้าหาญและการมีพลวัติ

สีขาว : หมายถึง ความบริสุทธิ์

สีน้ำเงิน : หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

### **ธงอาเซียน**

ธงอาเซียนเป็นธงพื้นสีน้ำเงิน มีดวงตราอาเซียนอยู่ตรงกลาง แสดงถึงเสถียรภาพสันติภาพ  
ความสามัคคี และพลวัตของอาเซียน สีของธงประกอบด้วย สีน้ำเงิน สีแดง สีขาว และสีเหลือง ซึ่ง  
เป็นสีหลักในธงชาติของบรรดาประเทศสมาชิกของอาเซียนทั้งหมด

### **วันอาเซียน**

ให้วันที่ 8 สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันอาเซียน

### **เพลงประจำอาเซียน (ASEAN Anthem)**

คือ เพลง ASEAN WAY

### **การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**

1. รับรู้ สร้างความเข้าใจข้อมูลประชาคมอาเซียน และข้อมูลประเทศสมาชิกอาเซียน
2. วิเคราะห์ผลกระทบ ทั้งบวกและลบ
3. พร้อมปรับตัวและแข่งขันในเวทีภูมิภาคและระดับโลก
4. กำหนดมาตรการรองรับการเปลี่ยนแปลง
5. รักษาและปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานสินค้า
6. ขยายผลสำหรับกลุ่มที่มีโอกาส ใช้จุดแข็งที่มี และสร้างภูมิคุ้มกันจุดอ่อน
7. สร้างเครือข่ายการผลิตและพันธมิตรทางการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียน
8. ส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาบุคลากรในชุมชน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
9. เรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นของประเทศสมาชิกอาเซียน
10. ประชาชนร่วมสร้างเครือข่ายกับภาครัฐ เอกชน เพื่อร่วมขับเคลื่อน
11. เพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการ รองรับความต้องการของภาคธุรกิจและประชาชน

## ใบความรู้ที่ 7 เรื่อง ภาษาอาเซียน

ประเทศไทยหรือราชอาณาจักรไทย ตั้งอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีน ในทวีปเอเชียในส่วนที่เรียกว่า “ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” มีพรมแดนทางทิศตะวันออกติดกับประเทศลาวและประเทศกัมพูชา ทิศใต้ติดอ่าวไทยและประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามันและประเทศพม่า ทิศเหนือติดกับประเทศพม่าและประเทศลาว และแน่นอนเมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราจึงจำเป็นที่จะต้องมี “ภาษาอาเซียน” ของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อให้ลองซ้อมพูด ซ้อมออกเสียง เพื่อว่าประเทศสมาชิกมาเยี่ยมเมืองไทยของเรา เราจะได้กล่าวต้อนรับได้อย่างถูกต้อง และสร้างความประทับใจ

**คำทักทาย**

**ประเทศพม่า**

คำศัพท์	คำแปล
มิงกะลาบา	สวัสดี
เจซุติน บาแต	ขอบคุณ
เนกึ่งบาตะล่า	สบายดีไหม
ตื้อยขาดา หวันตาบ่าแต	ยินดีที่ได้รู้จัก
อะติคตื้อย	พบกันใหม่
เง๊ะโจร แม่	ลาก่อน
อิมแม่เก๊าแม่แม่บ่าสะ	นอนหลับฝันดี
ดีเนยามา	เชิญ
โฮ๊ะเด	ใช่
มาโฮ๊ะบู	ไม่ใช่
ยาดิอุดูเกาเน่	อากาศดีจัง
ยาดิอุดูปุแต่	อากาศร้อนมาก
ยาดิอุดูเอแต่	อากาศหนาวมาก
ปามามับชิบบู	ไม่เป็นไร
เตาบันบ่าแต่	ขอโทษ



### ประเทศลาว

คำศัพท์	คำแปล
สะบายดี	สวัสดี
สบายดีบ่	สบายดีไหม
เห็นกันใหม่	พบกันใหม่
ขอบใจ	ขอบคุณ
นอนหลับฝันดี	นอนหลับฝันดี

เล่าเนื้อ	เชิญ
บ่เป็นหยัง	ไม่เป็นไร
ยินดีที่สู้จัก	ยินดีที่ได้รู้จัก
ลาก่อน	ลาก่อน
อากาศสบายแท้	อากาศดีจัง
แม่นแล้ว	ใช่
บ่แม่น	ไม่ใช่
อากาศฮ้อน	อากาศร้อนมาก
อากาศหนาว	อากาศหนาวมาก



### ประเทศกัมพูชา

คำศัพท์	คำแปล
อรุณชั่วชะเคย	สวัสดีตอนเช้า
ทิวาชั่วชะเคย	สวัสดีตอนเที่ยง
ทิวาชั่วชะเคย	สวัสดีตอนบ่าย
ทิวาชั่วชะเคย	สวัสดีตอนเย็น
ราไครอยชั่วชะเคย	ราตรีสวัสดิ์
ชกสะบายดี	คุณสบายดีไหม
ชกสะบายดี ออกูน	ฉันสบายดี ขอบคุณ
ขมเมียนรุระจัญญะ	งานยุ่ง
ขมจม๊วก...	ฉันชื่อ...
ขมเจียนะไท	ฉันเป็นคนไทย
ขมอายุ ... ชะนำ	ฉันอายุ...ปี
ริกเรียรตีบานจวบ	ยินดีที่ได้รู้จัก
จุมเรียบเลีย (สุภาพ)	ลาก่อน

เมอร์แทครวนแอง	ดูแลตัวเองนะ
โซ้ม ไต้ก	ขอโทษ
โซมจวยขมบานเต	กรุณาช่วยฉันหน่อย
โซมตีวบ็อนตูปตีกบานเต	ฉันขอใช้ห้องน้ำได้ไหม
โหลกนิยายเพียสาออง	คุณพูดอังกฤษได้ไหม
เบิก	เปิด
ปิด	ปิด



### ประเทศมาเลเซีย

คำศัพท์	คำแปล
ซาลามัด ดาดัง	สวัสดิ์
เตริมา กะชิ	ขอบคุณ
อาปา กาบา	คุณสบายดีไหม
เจมบิรา คาปัด เบอเตมุ อันดา	ยินดีที่ได้รู้จัก
เบอจัมปา ลากิ	พบกันใหม่
เซลามัต ดิงกัล	ลาก่อน
มิมปี มานิส	นอนหลับฝันดี
เม็นเจิมพุด	เชิญ
ยา	ใช่
ทีแตก	ไม่ใช่
บาอิก คอค่า	อากาศดีจัง
ซังกัต พานัส	อากาศร้อนมาก
คอค่า ยัง ซังกัต เซจู้ก	อากาศหนาวมาก

ทีเด็ก อปาอาปา	ไม่เป็นไร
----------------	-----------



### ประเทศสิงคโปร์

คำศัพท์	คำแปล
หนี ห่าว	สวัสดี
เทียน ซี เห็น ห่าว	อากาศดีจัง
หนี ห่าว	สบายดีไหม
ใจเจี้ยน	พบกันใหม่
ซี่ย เซี่ย	ขอบคุณ
หวาน อัน	นอนหลับฝันดี
ฮวน หยิง	เชิญ
เหมย เฉิน เมอ	ไม่เป็นไร
เห็น เกา ชิ่ง เริน ซื่อ หนี	ยินดีที่ได้รู้จัก
ใจเจี้ยน	ลาก่อน
ซื่อ	ใช่
บู้อื่อ	ไม่ใช่
เทียน ซี เห็น เร่อ	อากาศร้อนมาก

เทียน ซี เห็น เหลิ่ง	อากาศหนาวมาก
----------------------	--------------



ประเทศเวียดนาม

คำศัพท์	คำแปล
ชินจ่าว	สาวสี่
แต่ปเจีย	อากาศดีจัง
แอง/จิ/โอง/บ่ากือแขวง	สบายดีไหม
โตย-เขว-ก่าม-เกิน	ฉันสบายดี ขอขอบคุณ
แหนกับหลาย	พบกันใหม่
ก่าม เอิน	ขอบคุณ
จู้กหุงอน	นอนหลับฝันดี
จ่าวหมิ่ง	เชิญ
โคงชาวเดิว	ไม่เป็นไร
เว็ดววยเดือกกับแอง/จิ...	ยินดีที่ได้รู้จัก
ต้ามเปียด	ลาก่อน
เวิง	ใช่
คอง	ไม่ใช่



เจ็ยหนอง	อากาศร้อนมาก
เจ็ยแหล่ง	อากาศหนาวมาก
เบิ่น-เหวียก	งานยุ่ง
โตย-เตน-หล่า	ฉันชื่อ...



## ภาคผนวก ง

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถาม การพัฒนาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี
- แบบสัมภาษณ์ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี
- แบบประเมินความพึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

## แบบสอบถาม

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่  
ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี

### คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามความต้องการของมัคคุเทศก์ เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตร  
ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับ  
มัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี ดังนั้น จึงขอให้มัคคุเทศก์ตอบตามความเป็นจริง

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 10 ข้อ

- |   |             |
|---|-------------|
| ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม   | จำนวน 5 ข้อ |
| ตอนที่ 2 ความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรม<br>มัคคุเทศก์นำเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรี | จำนวน 5 ข้อ |
| ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม  |             |

ขอบคุณมัคคุเทศก์ทุกคนที่ตอบแบบสอบถาม

(นางสาวมธุรดา เอี่ยมสุภา)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คำชี้แจง ให้มีคฤเทศก์ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

1. เพศ

- ( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) น้อยกว่า 11 ปี ( ) 11-20 ปี  
( ) 21-30 ปี ( ) 31-40 ปี

3. อาชีพของผู้ปกครอง

- ( ) รับจ้างทั่วไป ( ) ทำธุรกิจส่วนตัว  
( ) ค้าขาย ( ) พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม  
( ) เกษตรกร ( ) รับราชการ  
( ) รัฐวิสาหกิจ ( ) อื่นๆ ระบุ.....

4. ปัจจุบันมีคฤเทศก์อาศัยอยู่กับใคร

- ( ) บิดา/มารดา ( ) ญาติ

5. มีคฤเทศก์เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาก่อนหรือไม่

- ( ) เคย ( ) ไม่เคย

(ถ้าเคย) มีคฤเทศก์ได้รับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม  
( ) ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานในจังหวัดสิงห์บุรี  
( ) ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี จังหวัดสิงห์บุรี  
( ) ทักษะการฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์  
( ) ทักษะการรับมือกับนักท่องเที่ยวที่จะเข้าประชาคมอาเซียน  
( ) อาเซียน  
( ) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรมมัคคุเทศก์นำเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรี  
จำนวน 4 ข้อ

1. ความต้องการในการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการ  
เข้าสู่ประชาคมอาเซียน

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

2. ความต้องการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่  
ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี มัคคุเทศก์ต้องการมีความรู้ ความสามารถใน  
เรื่องอะไรบ้าง ( ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ )

- ( ) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ( ) ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานในจังหวัดสิงห์บุรี
- ( ) ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี จังหวัดสิงห์บุรี
- ( ) ทักษะการฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์
- ( ) ทักษะการรับมือกับนักท่องเที่ยวที่จะเข้าประชาคมอาเซียน
- ( ) อาเซียน
- ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

3. มัคคุเทศก์คิดว่าควรใช้เวลาในการฝึกอบรมกี่วัน

- ( ) 2 วัน ( ) 3 วัน
- ( ) 4 วัน ( ) 5 วัน
- ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

4. มัคคุเทศก์ต้องการให้มีวิธีการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความ  
พร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในรูปแบบใด ( ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ )

- ( ) เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญมาบรรยาย-สาธิต
- ( ) ฝึกปฏิบัติจริง
- ( ) การศึกษาดูงานนอกสถานที่
- ( ) การอภิปราย
- ( ) ระบุ.....

5. มัคคุเทศก์ต้องการสื่อประกอบการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในครั้งนี้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) เอกสารการฝึกอบรม
- ( ) วิดีทัศน์
- ( ) โปสเตอร์/จอฉาย
- ( ) Power Point
- ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## แบบสัมภาษณ์

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่  
ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี

### คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และข้อเสนอแนะอื่นๆ จำนวน 2 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์

(นางสาวมธุรดา เอี่ยมสุภา)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้สัมภาษณ์

## แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือกรอกรหัสความลงในช่องว่าง

### ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....

2. อายุ.....ปี

3. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( )ปริญญาตรี ( )ปริญญาโท ( )ปริญญาเอก

( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

( ) ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรี

( ) ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสิงห์บุรี

( ) หัวหน้ามัคคุเทศก์

( ) เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว

6. ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

( ) น้อยกว่า 5 ปี ( ) 5-10

( ) 11-14 ( ) 15-20

( ) 21-24 ( ) 25-30

( ) 31-34 ( ) 35-40

( ) อื่นๆโปรดระบุ.....

7. ท่านเคยได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรด้านการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์

( ) ไม่เคย

( ) เคย ถ้าเคย ตอบข้อ 7.1



7.1 เรื่อง.....

จัดโดย

**ตอนที่ 2** ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลลฑูเทศก์

1. ปัญหาและความสำคัญที่ต้องการฝึกอบรม

1.1 ท่านคิดว่าในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเราควรมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสิงห์บุรีหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม

2.1 ท่านคิดว่าหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลลฑูเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี ควรมีหลักการอย่างไร (เช่น)

3. จุดหมายของหลักสูตรฝึกอบรม

3.1 ท่านคิดว่าหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อม การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี ควรมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. เนื้อหาในการฝึกอบรม

4.1 ในฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ ควรมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. เทคนิค วิธีการอบรมและกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม

5.1ท่านคิดว่าการจัดอบรมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรรใช้กิจกรรมหรือ เทคนิคการฝึกอบรมลักษณะใด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 ท่านคิดว่าวิทยากรในการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ ควรมีคุณสมบัติหรือความรู้ด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

6.1 ท่านคิดว่าในการฝึกควรกำหนดเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมกี่ชั่วโมง หรือกี่วัน จึงจะเพียงพอที่จะทำให้มีทัศนคติบรรลุจุดมุ่งหมายของการอบรมหลักสูตรนี้ควรรใช้ระยะเวลาเท่าใด หรือควรเน้นทฤษฎีเท่าใด ปฏิบัติเท่าใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. การวัดและประเมินผล

7.1 ท่านคิดว่าในการตรวจสอบและประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรนี้ควรรใช้เทคนิคและวิธีการใดที่เหมาะสม เพื่อตรวจสอบว่ามีทัศนคติได้บรรลุจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการ  
ฝึกอบรม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ท่านเคยประสบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หรือการจัด  
กิจกรรมการฝึกอบรมหรือไม่ อะไรบ้าง และท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหานั้นๆ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการจัดฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**  
**เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**  
**สำหรับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสิงห์บุรี**

---

**คำชี้แจง** ให้มัธยมศึกษาตอนต้นกาเครื่องหมายกากบาท (X) ข้อความที่ถูกต้องในกระดาษคำตอบ

1. มัธยมศึกษาที่ดีควรมีบุคลิกภาพภายนอกเป็นอย่างไร
  - ก. มัธยมศึกษาที่ดีจะต้อง มีรูปร่างผอม มีน้ำเสียงไพเราะ และแต่งกายเรียบร้อย
  - ข. มัธยมศึกษาที่ดีจะต้อง มีรูปร่างอ้วนสมบูรณ์ พูดเสียงดัง และแต่งกายเรียบร้อย
  - ค. มัธยมศึกษาที่ดีจะต้อง มีรูปร่างไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป พูดเสียงดัง และแต่งกายเรียบร้อย
  - ง. มัธยมศึกษาที่ดีจะต้อง มีรูปร่างไม่อ้วนหรือผอมจนเกินไป มีน้ำเสียงไพเราะ แต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ
2. เมื่อมัธยมศึกษาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในบริเวณวัด ควรแต่งกายอย่างไร
  - ก. ใส่เสื้อสีสุภาพ กางเกงขาสั้นสีดำ รองเท้าแตะ
  - ข. ใส่เสื้อสีสุภาพ กางเกงขาสั้นสีดำ รองเท้าหุ้มส้น
  - ค. ใส่เสื้อสีสดใส กางเกงขาสั้น รองเท้าแตะ
  - ง. ใส่เสื้อสีดำ กางเกงสีสุภาพ รองเท้ารัดส้น
3. ข้อใด ไม่ใช่ คุณสมบัติที่ดีของมัธยมศึกษา
  - ก. สวย สง่างาม
  - ข. มีเจตคติ ที่ศรัทธาที่ดีต่ออาชีพ
  - ค. มีประสบการณ์เดินทาง
  - ง. เป็นผู้นำที่ดี
4. ข้อพึงประพฤติดีปฏิบัติของมัธยมศึกษาเพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิของสถานภาพแห่งวิชาชีพของมัธยมศึกษา คือข้อใด
  - ก. จรรยาบรรณ
  - ข. คุณสมบัติ
  - ค. บทบาทและหน้าที่
  - ง. ความสามารถรอบตัว

5. จรรยาบรรณของมัลคุเทศก์ หมายถึง
- ก. สิ่งอันพึงประพฤติปฏิบัติ
  - ข. หลักอันพึงปฏิบัติของผู้ประกอบอาชีพมัลคุเทศก์
  - ค. พฤติกรรม การปฏิบัติ การทำตัวที่แสดงออกให้เห็น
  - ง. ไม่มีข้อใดถูก
6. ข้อใดไม่ใช่จรรยาบรรณของมัลคุเทศก์ ที่สมาคมมัลคุเทศก์อาชีพกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน
- ก. รักษาชื่อเสียงของตน
  - ข. ประพฤติตนด้วยความสุภาพ
  - ค. ไม่ลบหลู่คูหมีนศาสนาอื่น
  - ง. แสวงหาผลประโยชน์
7. คำพูดที่ควรยกเว้นสำหรับมัลคุเทศก์คือข้อใด
- ก. พุดแสดงความมั่งงาย
  - ข. พุดจาแบบลอบหน้าปะจุมุก
  - ค. ถูกทั้งข้อ ก. และข้อ ข.
  - ง. ไม่มีข้อใดถูก
8. นุคติกภาพสำหรับผู้พุดที่ตื้นั้นควรมีนุคติกภาพแบบใด
- ก. มีอารมณ์ขัน
  - ข. มีความช่างสังเกตและจดจำ
  - ค. แต่งกายถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ
  - ง. ถูกทุกข้อ
9. พระอารามหลวงในจังหวัดสิงห์บุรีที่มีชื่อเสียงที่ได้แต่งตั้งเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดวรวิหาร คือวัดใด
- ก. วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร
  - ข. วัดพิภุลทอง
  - ค. วัดโบสถ์
  - ง. วัดโพธิ์เก้าต้น

10. แม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดสิงห์บุรีที่สำคัญมีทั้งหมดกี่สาย
- ก. 2 สาย
  - ข. 3 สาย
  - ค. 4 สาย
  - ง. 5 สาย
11. ชื่อใดไม่ใช่แม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดสิงห์บุรี
- ก. แม่น้ำเจ้าพระยา
  - ข. แม่น้ำน้อย
  - ค. แม่น้ำท่าจีน
  - ง. แม่น้ำลพบุรี
12. ชื่อใดต่อไปนี้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติของจังหวัดสิงห์บุรี
- ก. อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน
  - ข. สวนรุกขชาติบ้านคูเมือง
  - ค. วัดโพธิ์เก้าต้น
  - ง. ถูกทุกข้อ
13. ถ้าเราต้องการที่จะไปนมัสการองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ขนาดใหญ่ในจังหวัดสิงห์บุรี เราควรไปที่ใด
- ก. วัดพิบูลทอง
  - ข. วัดหน้าพระธาตุ
  - ค. วัดกระดังงาบุปผาราม
  - ง. วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร
14. แหล่งรวบรวมตัวหนังสือใหญ่ที่สมบูรณ์และยังสามารถเล่นได้ คือที่ใด
- ก. วัดสว่างอารมณ์
  - ข. วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร
  - ค. วัดพระปรางค์มุนี
  - ง. วัดม่วง

15. “วัดไม้แดง” สามารถเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าวัดอะไร
- ก. วัดสว่างอารมณ์
  - ข. วัดม่วง
  - ค. วัดสุทธาวาส
  - ง. วัดโพธิ์เก้าต้น
16. งานวันวีรชนค่ายบางระจัน จัดขึ้นเป็นประจำในระหว่างวันที่เท่าใดของทุกปี
- ก. วันที่ 4-6 กุมภาพันธ์
  - ข. วันที่ 7-9 กุมภาพันธ์
  - ค. วันที่ 4-6 มีนาคม
  - ง. วันที่ 7-9 มีนาคม
17. วันกำฟ้าของชาวบ้านบางน้ำเชี่ยวและบ้านพัฒนา โศกาวัดฉิม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร นั้น ได้กำหนดจัดขึ้นในวันใดของทุกปี
- ก. เดือน ๒ ขึ้น ๓ ค่ำของทุกปี
  - ข. เดือน ๓ ขึ้น ๓ ค่ำของทุกปี
  - ค. เดือน ๒ ขึ้น ๔ ค่ำของทุกปี
  - ง. เดือน ๒ ขึ้น ๔ ค่ำของทุกปี
18. ประเพณีตีข้าวบิณฑิ์ได้ถูกกล่าวไว้ในพระราชนิพนธ์ พระราชพิธีสิบสองเดือนเป็นวรรณคดี ขนบประเพณี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ เมื่อปี พ.ศ.ใด
- ก. พ.ศ.2421
  - ข. พ.ศ.2422
  - ค. พ.ศ.2431
  - ง. พ.ศ.2432
19. ประเพณีกวนข้าวทิพย์ จะมีการกวนข้าวทิพย์ซึ่งเราสามารถเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า
- ก. ข้าวปุ้น
  - ข. ข้าวพระรามลงสรง
  - ค. ข้าวมธุปายาส
  - ง. ข้าวศรีวิสุทธิ



20. วัตถุประสงค์หลักในกระบวนการกวนข้าวทิพย์คือ
- ก. ข้าวกำลังเป็นน้ำมัน
  - ข. น้ำผึ้ง
  - ค. น้ำอ้อย
  - ง. ถั่ว
21. ความสำคัญของประเพณีกวนข้าวทิพย์เป็นพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ ที่สอดแทรกในพิธีกรรมทางพุทธศาสนา คือ
- ก. เพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์
  - ข. เพื่อบูชาพระรัตนตรัย
  - ค. เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย
  - ง. ถูกทุกข้อ
22. เมื่อชาวบ้านได้มีการนำผ้าห่ม 9 ผืน ที่เย็บต่อกันเป็นผ้าผืนใหญ่และจับชายผ้าห่มสองด้านที่มีความยาวมากเข้าไปในวิหาร เพื่อนำผ้าคลุมองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ ขึ้นตอนดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของพิธีใด
- ก. ประเพณีกำฟ้า
  - ข. พิธีปารุปะนัง
  - ค. ประเพณีตีข้าวบิณฑ์
  - ง. ประเพณีกวนข้าวทิพย์
23. ของฝากที่ขึ้นชื่อของจังหวัดสิงห์บุรีคือ
- ก. เค้กปลาช่อน
  - ข. กุนเชียงปลา
  - ค. ปลาช่อนแม่ลา
  - ง. ขนมเปี๊ยะ
24. ประชาคมอาเซียน มีชื่ออย่างเป็นทางการว่าอะไร
- ก. สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  - ข. องค์กรแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  - ค. ประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  - ง. ประชาชาติมวลรวมแห่งทวีปเอเชียใต้

25. ข้อความใดต่อไปนี้อาจเกี่ยวข้องกับอาเซียน (ASEAN)
- ก. อาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือทางการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  - ข. อาเซียนมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองเพื่อให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง
  - ค. อาเซียนประสบความสำเร็จในการขยายการค้าระหว่างประเทศสมาชิกและลดการค้ากับประเทศนอกภูมิภาค
  - ง. อาเซียนประสบความสำเร็จในการยุติปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศในภูมิภาค
26. คำขวัญของอาเซียนคือข้อใด
- ก. หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม
  - ข. หนึ่งประชาคม หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งเศรษฐกิจ
  - ค. หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม หนึ่งวิสัยทัศน์
  - ง. หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาชาติ
27. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับคำว่า “สวัสดี” ได้ถูกต้อง
- ก. ภาษาพม่า เนกือองบาตะล้า
  - ข. ภาษาลาว สะบายดี
  - ค. ภาษากัมพูชา จุมเรียบเลีย
  - ง. ภาษามาลาเซีย เมินเจ้มพุด
28. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับคำว่า “ยินดีที่ได้รู้จัก ” ได้ถูกต้อง
- ก. ภาษากัมพูชา รีกเรียรตีบานจวบ
  - ข. ภาษาพม่า เนกือองบาตะล้า
  - ค. ภาษาสิงคโปร์ เหมย เฉิน เมอ
  - ง. ภาษามาลาเซีย มิมีปี้ มานิส
29. คำแปลในภาษาพม่า ข้อใดถูกต้อง
- ก. อิมแม่เก้าแม่แม่บ่าสะ = นอนหลับฝันดี
  - ข. ยาติอุตุเกาเน่ = อากาศร้อนมาก
  - ค. ยาติอุตุเอแต่ = อากาศดีจัง
  - ง. เตาบั้นบ่าเต = ไม่เป็นไร

30. คำแปลในภาษากัมพูชา ข้อใดถูกต้อง

ก. ริกเรียรตีบานจวบ = คุณแต่ตัวเองนะ

ข. ซกสะบายดี ออกุน = คุณสบายดีไหม

ค. ขยมเจียนเียะไท = ฉันเป็นคนไทย

ง. โหลกนียายเพียสาออง = ฉันขอใช้ห้องน้ำได้ไหม

### เฉลยข้อสอบ

### ก่อนเรียน-หลังเรียน

- |       |       |
|-------|-------|
| 1. ง  | 16. ก |
| 2. ข  | 17. ข |
| 3. ก  | 18. ค |
| 4. ก  | 19. ค |
| 5. ข  | 20. ก |
| 6. ง  | 21. ง |
| 7. ค  | 22. ข |
| 8. ง  | 23. ค |
| 9. ก  | 24. ค |
| 10. ข | 25. ค |
| 11. ค | 26. ก |
| 12. ข | 27. ข |
| 13. ง | 28. ก |
| 14. ก | 29. ก |
| 15. ง | 30. ค |

## แบบประเมินความพึงพอใจ

หลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน  
สำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี

### คำชี้แจง

1. แบบประเมินความพึงพอใจฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี เป็นการสอบถามความพึงพอใจหรือความรู้สึกของมัคคุเทศก์ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม
2. คำตอบของมัคคุเทศก์เป็นการแสดงความรู้สึกหรือความพึงพอใจของนักเรียนแต่ละคน
3. ให้มัคคุเทศก์อ่านข้อคำถาม แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความพึงพอใจที่ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของมัคคุเทศก์ ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ระดับ	3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	<b>เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม</b> 1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรม 1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ 1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของมัคคุเทศก์					
2	<b>สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้</b> 2.1 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหาที่จัดฝึกอบรม 2.2 คู่มือมีรายละเอียดชัดเจนที่นำไปประยุกต์ใช้					

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	2.3 คู่มือมีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2.4 สื่อการฝึกอบรมมีความทันสมัยและหลากหลาย					
3	<b>ระยะเวลาการฝึกอบรม</b> 3.1 ระยะเวลาในการฝึกอบรมในแต่ละเนื้อหา 3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม					
4	<b>สถานที่จัดฝึกอบรม</b> 4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม 4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม					
5	<b>กิจกรรมการฝึกอบรม</b> 5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา 5.2 เทคนิคการนำเสนอและการบรรยายของวิทยากร 5.3 วิทยากรให้ความเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม 5.4 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถาม 5.5 การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน 5.6 การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับเมืองสิงห์บุรี 5.7 การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในอาชีพมัคคุเทศก์ 5.8 กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสม 5.9 มัคคุเทศก์ชอบหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี					

## ภาคผนวก จ

### การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจ

ตารางที่ จ.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม  
ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน  
สำหรับมัลฑูเทศกั่น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					Σx	IOC
	1	2	3	4	5		
1. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการ ความรู้ ความสามารถในเรื่องอะไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับมัลฑูเทศกั่น้อยต้องการให้มีสิ่งใดบ้างในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับมัลฑูเทศกั่น้อย มีข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัลฑูเทศกั่น้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ จ.2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสัมภาษณ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร  
 ฝึกอบรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคม  
 อาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					Σx	IOC
	1	2	3	4	5		
1. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูล ทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและ ความสำคัญในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักการของ หลักสูตรฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับเนื้อหาในการ ฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการอบรม และกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับสื่อการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00



ตารางที่ จ.2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร  
 ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคม  
 อาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\Sigma x$	IOC
	1	2	3	4	5		
9. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการ ฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลของการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11. ความสอดคล้องของประเด็น สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และ แนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนา หลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการ ฝึกอบรม และข้อเสนอแนะอื่นๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ จ.3 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของหลักสูตรฉบับร่าง เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม  
ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน  
สำหรับมณฑลเทศาภิบาลในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					Σx	IOC
	1	2	3	4	5		
1. ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ในหลักสูตรฉบับร่าง ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา สาระกิจกรรมในการฝึกอบรม สื่อ ประกอบการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ ในการฝึกอบรม แผนการจัดฝึกอบรม เอกสารประกอบหลักสูตร การวัดและ ประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ในแผนการจัดการฝึกอบรมที่ 1 ภาพรวมของกิจกรรม เป้าหมายการ อบรม ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรม สื่อการ เรียนรู้ และประเมินผล	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
3. ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ในแผนการจัดการฝึกอบรมที่ 2 ภาพรวมของกิจกรรม เป้าหมายการ อบรม ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรม สื่อการ เรียนรู้ และประเมินผล	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
4. ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ในแผนการจัดการฝึกอบรมที่ 3 ภาพรวมของกิจกรรม เป้าหมายการ อบรม ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรม สื่อการ เรียนรู้ และประเมินผล	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80

ตารางที่ จ.4 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\Sigma x$	IOC
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	0	-1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	0	0	+1	+1	+1	3	0.60
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
13	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
21	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ จ.4 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\Sigma x$	IOC
	1	2	3	4	5		
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
28	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.60
29	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.60
30	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.60

ตารางที่ จ.5 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความพึงพอใจ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					Σx	IOC
	1	2	3	4	5		
1. เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรม							
1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของมัคคุเทศก์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.1 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหาที่จัดฝึกอบรม							
2.2 คู่มือมีรายละเอียดชัดเจนที่นำไปประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.3 คู่มือมีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3. ระยะเวลาการฝึกอบรม	+1	0	+1	0	+1	3	0.60
3.1 ระยะเวลาในการฝึกอบรมในแต่ละเนื้อหา							
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม	+1	0	+1	0	+1	3	0.60
4. สถานที่จัดฝึกอบรม	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม							
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ จ.5 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความพึงพอใจ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\Sigma x$	IOC
	1	2	3	4	5		
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา							
5.2 เทคนิคการนำเสนอและการบรรยายของวิทยากร	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
5.3 วิทยากรให้ความเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.4 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.5 การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.6 การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับเมืองสิงห์บุรี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.7 การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับคำทักทายภาษาอาเซียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
5.8 กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.9 มัคคุเทศก์ชอบหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

## ภาคผนวก ฉ

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- ผลการสำรวจจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
- คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- การวิเคราะห์หาความยากง่ายและอำนาจจำแนก

## 1. ผลจากการสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี และรูปแบบการจัดฝึกอบรมจากมัคคุเทศก์น้อยที่ต้องการ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน นำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการสอบถามมัคคุเทศก์น้อย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน โดยใช้แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏผลดังตารางที่ ๑.1

ตารางที่ ๑.1 จำนวนความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นมัคคุเทศก์น้อย

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	8	22.86
หญิง	27	77.14
2. อายุ		
น้อยกว่า 11 ปี	11	31.43
11-20 ปี	24	68.57
21-30 ปี	0	0
31-40 ปี	0	0



ตารางที่ ๓.1 จำนวนความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นมัคคุเทศก์น้อย

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
3. อาชีพของผู้ปกครอง		
รับจ้างทั่วไป	5	14.29
ทำธุรกิจส่วนตัว	2	5.71
ค้าขาย	3	8.571
พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม	4	11.43
เกษตรกร	16	45.71
รับราชการ	2	5.71
รัฐวิสาหกิจ	0	0.00
อื่นๆ	3	8.57
4. ปัจจุบันมัคคุเทศก์อาศัยอยู่กับใคร		
บิดา/มารดา	28	80.00
ญาติ	7	20.00
5. มัคคุเทศก์เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาก่อนหรือไม่		
เคย	5	13.89
ไม่เคย	30	83.33

จากตารางที่ ๓.1 พบว่า มัคคุเทศก์ผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.14 อายุส่วนใหญ่ 11.20 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.57 อาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 45.71 มัคคุเทศก์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา/มารดา คิดเป็นร้อยละ 80.00 มัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 83.33

**ตอนที่ 2 ความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี**

จากการสอบถามมัคคุเทศก์น้อย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ถึงความต้องการ ความสนใจในการเข้ารับการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏผลดังตารางที่ น.2

**ตารางที่ น.2 จำนวนความถี่และค่าร้อยละของความต้องการ ความสนใจ ในการเข้ารับการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี**

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ความต้องการในการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน		
มาก	10	27.78
ปานกลาง	22	62.86
น้อย	3	8.57
2. ความต้องการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี มัคคุเทศก์น้อยต้องการมีความรู้ ความสามารถในเรื่องอะไรบ้าง (ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	21	60.00
ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานในจังหวัดสิงห์บุรี	8	22.86
ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี จังหวัดสิงห์บุรี	23	65.71
ทักษะการฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์	8	22.86
ทักษะการรับมือกับนักท่องเที่ยวที่จะเข้าประชาคมอาเซียน	5	14.29
อาเซียน	22	62.86
อื่น ๆ	35	100

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
3. มัคคุเทศก์น้อยคิดว่าควรใช้เวลาในการฝึกอบรมกี่วัน		
2 วัน	25	71.43
3 วัน	10	28.57
4 วัน	0	0
5 วัน	0	0
อื่น ๆ	0	0
4. มัคคุเทศก์ต้องการให้มีวิธีการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญบรรยาย-สาธิต	35	100
ฝึกปฏิบัติจริง	6	17.14
การศึกษาดูงานนอกสถานที่	27	77.14
การอภิปราย	35	100
อื่นๆ	0	0
5. มัคคุเทศก์ต้องการสื่อประกอบการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในครั้งนี้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เอกสารการฝึกอบรม	35	100
วีดิทัศน์	35	100
โปรเจกเตอร์/จอฉาย	35	100
Power Point	35	100
อื่นๆ	0	0

จากตารางที่ ๓.2 พบว่า ความต้องการในการอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มัคคุเทศก์น้อยส่วนใหญ่ มีความต้องการในการอบรมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.86 ด้านความต้องการมีความรู้ ความสามารถในการเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี จังหวัดสิงห์บุรี คิดเป็นร้อยละ 65.71 ด้านเวลาในการฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยส่วนใหญ่ต้องการใช้เวลาอบรม 2 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.43 ด้านวิธีการอบรม มัคคุเทศก์น้อย

ส่วนใหญ่ต้องการอบรมในรูปแบบ เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญบรรยาย-สาธิต และการอภิปราย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านสื่อประกอบการฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยต้องการให้มีสิ่งใดบ้างในการอบรม ส่วนใหญ่ต้องการเอกสารการฝึกอบรม วิดีทัศน์ โปรเจคเตอร์/จอฉาย Power Point มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100

### ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ไม่มีผู้เสนอแนะเพิ่มเติม

## 2. ผลจากการสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี หัวหน้ามัคคุเทศก์ จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว เป็นกลุ่มตัวอย่าง 12 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ปรากฏผลดังตารางที่ จ.3

ตารางที่ จ.3 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	41.67
หญิง	7	58.33
2. อายุ		
31-40 ปี	5	41.67
41-50 ปี	2	16.67
51-60 ปี	2	16.67
61 ปีขึ้นไป	3	25.00
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	9	75.00
ปริญญาโท	3	25.00
ปริญญาเอก	0	0
อื่นๆ	0	0
4. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง		
เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี	1	8.33
เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสิงห์บุรี	0	0
หัวหน้ามัคคุเทศก์	6	50.00
เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว	6	41.67

ตารางที่ ๓.3 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
น้อยกว่า 5 ปี	0	0
5-10 ปี	11	91.67
11-14 ปี	1	8.33
15-20 ปี	0	0
21-24 ปี	0	0
25-30 ปี	0	0
อื่นๆ	0	0
6. ท่านเคยได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์		
ไม่เคย	10	83.33
เคย	2	16.67

จากตารางที่ ๓.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.67 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.33 ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันอยู่ระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.67 ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์ คิดเป็นร้อยละ 83.33

**ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี**

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 คนในด้าน 1) ปัญหาและความสำคัญที่ต้องการฝึกอบรม 2) หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม 3) จุดหมายของหลักสูตรฝึกอบรม 4) เนื้อหาในการฝึกอบรม 5) เทคนิค วิธีการอบรม และกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม 6) สื่อการฝึกอบรม 7) ระยะเวลาในการฝึกอบรม 8) การวัดและประเมินผล

1) ปัญหาและความสำคัญที่ต้องการฝึกอบรม พบว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเข้าชม ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรีไม่สามารถที่จะจัดวิทยากรที่มีความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวได้ การฝึกอบรมให้กับมัคคุเทศก์น้อยจึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการแก้ปัญหานี้ได้ เพื่อให้มัคคุเทศก์น้อยได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ เข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น และเป็นการแสดงถึงอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ที่สืบทอดและเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง

2) หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ควรเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้มัคคุเทศก์น้อยเข้าใจเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี โดยเน้นด้านการจดจำเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดได้ และควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี และอาเซียน เพื่อให้มัคคุเทศก์น้อยมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ถ่ายทอดได้อย่างเหมาะสม

3) จุดหมายของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า การกำหนดจุดหมายของหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี ควรมีการกำหนด ดังนี้ (3.1) เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถและความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้กับมัคคุเทศก์ในจังหวัดสิงห์บุรี (3.2) เพื่อส่งเสริมประสบการณ์และความสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้ (3.3) เพื่อให้รู้จักทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นตนเองและมีทักษะในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวได้

4) เนื้อหาในการฝึกอบรม พบว่า เนื้อหาในการฝึกอบรมควรเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ ข้อมูลเบื้องต้น แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี ในจังหวัดสิงห์บุรี อาเซียน

5) เทคนิค วิธีการอบรมและกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม พบว่า เทคนิค วิธีการอบรมและกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม ควรเป็นการบรรยายให้ความรู้เบื้องต้นก่อนทั้งในเรื่องบุคลิกภาพเบื้องต้นของมัคคุเทศก์ ข้อมูลเบื้องต้น แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี ในจังหวัดสิงห์บุรี อาเซียน และออกไปเรียนรู้จากสถานที่จริงในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ฝึกให้มัคคุเทศก์แนะนำจากสถานที่จริง ส่วนวิทยากรในการฝึกอบรมควรเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ตรงกับเรื่องที่จะอบรม มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

6) สื่อการฝึกอบรม พบว่า สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมควรเป็นโน้ตบุ๊ก เครื่องฉายโปรเจกเตอร์ พร้อมจอฉาย เพื่อที่จะได้เห็นภาพได้ชัดเจนและเป็นสื่อที่ทันสมัยที่มีทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

วิถีทัศน์เกี่ยวกับจังหวัดสิงห์บุรี อาเซียน เพาเวอร์พอยท์ประกอบคำบรรยาย เอกสารประกอบการฝึกอบรม สื่อที่เป็นสถานที่จริงในจังหวัดสิงห์บุรี

7) ระยะเวลาในการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรมควรใช้เวลา 2-3 วัน โดยเน้นการศึกษาจากการบรรยายและปฏิบัติใน 2 วันแรก โดยเช้าจะเป็นบรรยาย และบ่ายวันแรกจะเป็นในส่วนของทฤษฎี วันที่ 2 ช่วงเช้าจะเป็นทฤษฎี และบ่ายจะเป็นปฏิบัติ และในวันที่ 3 จะเป็นการศึกษาจากสถานที่จริงทางด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม

8) การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลของการฝึกอบรมควรให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทดสอบการฝึกการพูด การแสดงออกของผู้เข้ารับการอบรม โดยมีครูและวิทยากรคอยดูแล รวมทั้งมีการประเมินผลด้วยเอกสาร เช่น การทำแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้หลังการฝึกอบรม

#### **ตอนที่ ๓.4 ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และข้อเสนอแนะอื่นๆ**

จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ การฝึกอบรมไม่ต่อเนื่องทำให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมลืมความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากวิทยากร มีความเข้าใจผิดพลาด ผู้เข้ารับการอบรมอบรมแล้วไม่ได้เอาไปใช้อย่างจริงจัง เข้าอบรมไม่ครบตามกำหนดระยะเวลาอบรม

แนวทางแก้ไขในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หรือการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ควรมีการจัดอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้อยู่เสมอ และควรมีการอบรมเป็นรุ่นๆ เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งได้

ข้อเสนอแนะ ไม่มีข้อเสนอแนะ



ตารางที่ ๓.4 คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร  
 ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคม  
 อาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	$D^2$
1	17	24	7	49
2	10	21	11	121
3	14	22	8	64
4	13	19	6	36
5	12	21	9	81
6	11	15	4	16
7	14	23	9	81
8	11	24	13	169
9	19	25	6	36
10	17	22	5	25
11	19	23	4	16
12	18	24	6	36
13	18	18	0	0
14	13	20	7	49
15	15	21	6	36
16	11	24	13	169
17	13	23	10	100
18	14	22	8	64
19	18	23	5	25
20	14	24	10	100
21	14	15	1	1
22	18	23	5	25
23	17	23	6	36
24	15	24	9	81
25	10	17	7	49

ตารางที่ น.4 คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร  
 ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคม  
 อาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	$D^2$
26	15	23	8	64
27	18	24	6	36
28	15	21	6	36
29	15	22	7	49
30	17	21	4	16
31	19	24	5	25
32	13	20	7	49
33	13	21	8	64
34	17	21	4	16
35	18	23	5	25
$\Sigma$	235	1845		

**ตารางที่ ๓.5** ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.886	0.167
2	0.857	0.222
3	0.771	0.389
4	0.543	0.500
5	0.486	0.611
6	0.686	0.444
7	0.571	0.222
8	0.886	0.167
9	0.743	0.444
10	0.543	0.167
11	0.886	0.278
12	0.343	0.444
13	0.829	0.389
14	0.829	0.389
15	0.600	0.278
16	0.714	0.389
17	0.743	0.222
18	0.257	0.278
19	0.571	0.556
20	0.543	0.278
21	0.686	0.333
22	0.600	0.500
23	0.571	0.444
24	0.343	0.222

**ตารางที่ ๓.5** ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับมัคคุเทศก์น้อยในจังหวัดสิงห์บุรี (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
25	0.457	0.222
26	0.371	0.389
27	0.743	0.222
28	0.400	0.222
29	0.229	0.222
30	0.257	0.278

## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวมธุรดา เขี่ยมสุภา

วัน เดือน ปีเกิด

31 มกราคม 2534

ที่อยู่

1/1 หมู่ 1 ตำบลประสุก อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 16110

การศึกษา

ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

ประสบการณ์การทำงาน

ผู้ช่วยสัตวแพทย์ โรงพยาบาลสัตว์มาลีวัลย์

โทรศัพท์

098-248-8122

อีเมล

kwan-31@hotmail.com